

Frumvarp til laga

um breytingu á lögum um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra og fleiri lögum (eftirlit á vinnumarkaði, EES-mál).

Frá félags- og jafnréttismálaráðherra.

I. KAFLI

Breyting á lögum nr. 45/2007, um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra, með síðari breytingum.

1. gr.

Á undan 1. gr. laganna kemur ný kaflafyrirsögn, svohljóðandi: I. KAFLI, **Gildissvið, markmið, stjórnýsla og orðskýringar.**

2. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 1. gr. laganna:

- a. Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr.:
  1. A-liður orðast svo: á vegum fyrirtækisins á grundvelli þjónustusamnings skv. 7. tölul. 3. gr. og starfsmaðurinn starfar undir stjórn fyrirtækisins.
  2. Við c-lið bætist: síðarnefnda í tengslum við þjónustusamning þess efnis milli fyrirtækisins og notendafyrirtækisins samkvæmt lögum um starfsmannaleigur.
- b. Á eftir 2. mgr. kemur ný málsgrein, svohljóðandi:

Lög þessi gilda jafnframt um upplýsingaskyldu sjálfstætt starfandi einstaklinga sem eru ríkisborgarar og hafa staðfestu í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum og koma tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu.
- c. Í stað orðsins „starfsmannaleigur“ í 3. mgr., sem verður 4. mgr., kemur: fyrirtæki.

3. gr.

Á eftir 1. gr. laganna kemur ný grein, 1. gr. a, ásamt fyrirsögn, svohljóðandi:

Markmið.

Markmið laga þessara er að tryggja að laun og önnur starfskjör starfsmanna sem erlend fyrirtæki senda tímabundið hingað til lands í því skyni að veita þjónustu hérlendis séu í samræmi við ákvæði laga, reglugerða og kjarasamninga sem gilda á vinnumarkaði hér á landi.

Enn fremur er það markmið laga þessara að stjórnvöld geti fengið yfirsýn yfir eðli og umfang starfsemi erlendra þjónustuveitenda hér á landi og eftir atvikum í heimaríki þeirra, hvort sem þeir veita þjónustu hérlendis sem sjálfstætt starfandi einstaklingar eða hafa starfsmenn í vinnu, í því skyni að tryggja að erlendir þjónustuveitendur starfi löglega hér á landi.

4. gr.

Við 2. gr. laganna bætast fjórar nýjar málsgreinar, svohljóðandi:

Upplýsingar sem fyrirtæki og sjálfstætt starfandi einstaklingar skulu veita Vinnumálastofnun samkvæmt lögum þessum skulu vera skriflegar, hvort sem er á rafrænu formi eða á pappír.

Vinnumálastofnun getur aflað og miðlað upplýsingum, að því marki sem stofnuninni er heimilt samkvæmt lögum þessum, rafrænt eða á annan hátt sem stofnunin ákveður. Tryggja skal að upplýsingaöflun, upplýsingamiðlun og vinnsla persónuupplýsinga gangi ekki lengra en þörf krefur til að unnt sé að framfylgja lögum þessum.

Vinnumálastofnun skal í samstarfi við samtök aðila vinnumarkaðarins birta með aðgengilegum hætti, svo sem rafrænt, og án endurgjalds upplýsingar um lög og reglur sem gilda á vinnumarkaði hér á landi ásamt því hvar megi nálgast gildandi kjarasamninga.

Vinnumálastofnun skal veita þar til bærum stjórnvöldum í öðrum ríkjum innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðrum EFTA-ríkjum og Færeyjum aðstoð þegar um er að ræða gistiríki íslensks fyrirtækis, hvort sem er við öflun upplýsinga um íslenska fyrirtækið eða vegna samskipta við íslenska fyrirtækið, þ.m.t. vegna innheimtu sekta, óski þar til bær stjórnvöld í gistiríkinu eftir slíkri aðstoð enda hafi beiðnin lögmætan tilgang auk þess sem hún gengur ekki lengra en nauðsyn krefur. Sé um að ræða beiðni um upplýsingar skal Vinnumálastofnun veita umbeðnar upplýsingar innan 25 virkra daga frá móttöku beiðninnar. Sé um brýnt tilvik að ræða sem rökstutt er af þar til bæru stjórnvaldi í gistiríkinu skal Vinnumálastofnun veita umbeðnar upplýsingar innan tveggja virkra daga frá móttöku beiðninnar.

5. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 3. gr. laganna:

- a. Á eftir orðunum „eða annar sá sem“ í 1. tölul. kemur: hefur starfsmann eða starfsmenn í vinnu og.
- b. Á eftir 1. tölul. koma tveir nýir töluliðir, svohljóðandi:
  2. *Fyrirtækjasamstæða*: Fyrirtækjasamstæða er samband fyrirtækja með þannig eignaupbyggingu að eitt fyrirtæki á svo stóran hlut í öðru fyrirtæki eða fleiri fyrirtækjum að það fer með meiri hluta atkvæða. Það fyrirtæki skoðast því sem móðurfyrirtæki en hitt eða hin fyrirtækin sem dótturfyrirtæki. Til fyrirtækjasamstæðu telst einnig fyrirtæki þar sem móðurfyrirtæki og dótturfyrirtæki eða eitt eða fleiri dótturfyrirtæki eiga saman svo mörg hlutabréf eða hluti að þau fara með meiri hluta atkvæða í þeim.
  3. *Þar til bært stjórnvald*: Þar til bært stjórnvald er stjórnvald sem heimaríki þjónustuveitanda hefur skilgreint sem þá stofnun sem skal eiga í samskiptum við stjórnvöld í öðrum ríkjum innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðrum EFTA-ríkjum eða Færeyjum vegna þjónustuviðskipta.
- c. Eftirfarandi breytingar verða á 2. tölul., sem verður 4. tölul.:
  1. Í stað orðsins „sem“ í seinna skiptið kemur: og.
  2. Orðin „sbr. 1. tölul.“ falla brott.
- d. Á eftir 2. tölul., sem verður 4. tölul., kemur nýr töluliður, 5. tölul., svohljóðandi: *Sjálfstætt starfandi einstaklingur*: Sjálfstætt starfandi einstaklingur er einstaklingur sem er ríkisborgari og hefur staðfestu og þar með efnahagslega starfsemi í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum og starfar við eigin atvinnurekstur eða sjálfstæða starfsemi og kemur hingað til lands í því skyni að veita þjónustu hér á landi á grundvelli samningsins um Evrópska efnahagssvæðið, stofnsamnings Fríverslunarsamtaka Evrópu eða samnings milli ríkisstjórnar Íslands annars vegar og ríkisstjórnar Danmerkur

og heimastjórnar Færeyja hins vegar. Einstaklingurinn lýtur eigin verkstjórn við þá þjónustu sem hann veitir hér á landi og hefur ekki starfsmenn í vinnu.

- e. 3. tölul., sem verður 6. tölul., orðast svo: *Starfsmaður*: Starfsmaður er hver sá sem vinnur launað starf í þjónustu fyrirtækis og starfar að jafnaði utan Íslands en er sendur tímabundið á vegum fyrirtækisins hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu þess hér á landi.
- f. Á eftir 3. tölul., sem verður 6. tölul., kemur nýr tölul., 7. tölul., svohljóðandi: *Þjónustusamningur*: Þjónustusamningur er samningur milli notendafyrirtækis og fyrirtækis um að fyrirtækið veiti notendafyrirtækinu tiltekna þjónustu hér á landi innan ákveðins tíma gegn greiðslu auk þess sem þjónustan er í tengslum við þá starfsgrein sem fyrirtækið starfar innan í heimaríki.

6. gr.

Á undan 4. gr. laganna kemur ný kaflafyrirsögn, svohljóðandi: II. KAFLI, **Starfskjör starfsmanna fyrirtækis.**

7. gr.

Í stað orðanna „bygginga- og mannvirkjagerðar, svo sem“ í 2. mgr. 6. gr. laganna kemur: byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerðar, svo sem í tengslum við.

8. gr.

Á undan 7. gr. laganna kemur ný kaflafyrirsögn, svohljóðandi: III. KAFLI, **Skyldur sjálfstætt starfandi einstaklings og fyrirtækis.**

9. gr.

7. gr. laganna orðast svo, ásamt fyrirsögn:

Upplýsingaskylda sjálfstætt starfandi einstaklings.

Sjálfstætt starfandi einstaklingur sem hyggst veita þjónustu hér á landi lengur en tíu virka daga á hverjum tólf mánuðum skal veita Vinnumálastofnun eftirfarandi upplýsingar og/eða aðgang að gögnum, eftir því sem við á, eigi síðar en sama dag og hann hefur störf hér á landi í hvert skipti og skulu upplýsingarnar og/eða gögnin vera á íslensku eða ensku. Meðal annars skulu koma fram upplýsingar um:

1. Nafn viðkomandi einstaklings, fæðingardag, heimilisfang í heimaríki, ríkisfang, hvort hann nýtur almannatryggingaverndar í heimaríki, netfang, dvalarstað, áætlaðan starfstíma hans hér á landi og starfsréttindi eftir því sem við á.
2. Hvers konar þjónustu verið er að veita hér á landi, nafn notendafyrirtækis sem og kennitölu þess eða annað sambærilegt aukenni þess, ef við á, hvar þjónustan verður veitt.
3. Sannanlega staðfestu í heimaríki í sömu starfsgrein og þjónusta hans hér á landi fellur innan og að hann starfi löglega í heimaríki í viðkomandi starfsgrein samkvæmt lögum þess ríkis, svo sem gögn sem sýna fram á efnahagslega starfsemi, þ.m.t. gögn frá skattyfirvöldum eða sambærilegum stjórnvöldum í heimaríki, þar á meðal virðisaukaskattsnúmer eða önnur sambærileg heimild, upplýsingar um starfsleyfi, eftir því sem við á, sem og umfang veltu í heimaríki.
4. Aðrar þær upplýsingar, svo sem afrit af reikningum fyrir vinnuna, sem Vinnumálastofnun kann að óska eftir í þágu eftirlits skv. 1. mgr. 12. gr., meðal annars í því skyni að ganga úr skugga um að viðkomandi einstaklingur veiti sannanlega þjónustu hér á landi á grundvelli samningsins um Evrópska efnahagssvæðið, stofnsamnings Fríverslunarsamtaka Evrópu

eða samnings milli ríkisstjórnar Íslands annars vegar og ríkisstjórnar Danmerkur og heima-
stjórnar Færeyja hins vegar.

Sjálfstætt starfandi einstaklingur skal tilkynna til Vinnumálastofnunar verði breytingar á áður
veittum upplýsingum til stofnunarinnar skv. 1. mgr.

Vinnumálastofnun skal afhenda viðeigandi stjórnvöldum, einkum lögreglu, skattýfirvöldum,
töllyfirvöldum, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnueftirliti ríkisins og Þjóðskrá
Íslands, upplýsingar skv. 1., 2. og 3. mgr. eftir því sem við á enda megi ætla að þær falli undir
málefna svið viðkomandi stjórnvalds.

10. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 8. gr. laganna:

- a. Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr.:
  1. Eftirfarandi breytingar verða á 1. másl.:
    - a. Á eftir orðunum „eftirfarandi upplýsingar“ kemur: og/eða aðgang að gögnum, eftir
því sem við á.
    - b. Við bætist: og skulu upplýsingarnar og/eða gögnin vera á íslensku eða ensku. Meðal
annars skulu koma fram upplýsingar um.
  2. 1. tölul. orðast svo: Nafn fyrirtækis og heimilisfang þess í heimaríki og nafn fyrirsvars-
manns fyrirtækisins.
  3. Á eftir 1. tölul. koma tveir nýir töluliðir, svohljóðandi, og breytist röð annarra töluliða
samkvæmt því:
    2. Sannanlega staðfestu í heimaríki í sömu starfsgrein og þjónusta þess hér á landi
fellur innan og að það starfi löglega í heimaríki í viðkomandi starfsgrein samkvæmt
lögum þess ríkis, svo sem gögn sem sýna fram á efnahagslega starfsemi, þ.m.t. gögn
frá skattýfirvöldum eða sambærilegum stjórnvöldum í heimaríki, þar á meðal virðis-
aukaskattsnúmer eða önnur sambærileg heimild, upplýsingar um starfsleyfi, eftir því
sem við á, sem og umfang veltu í heimaríki.
    3. Nafn notendafyrirtækis sem og kennitölu þess eða annað sambærilegt auðkenni
þess.
  4. Í stað orðsins „dvalartími“ í 2. tölul., sem verður 4. tölul., kemur: starfstími.
  5. 4. tölul., sem verður 6. tölul., orðast svo: Hvers konar þjónustu verið er að veita hér á
landi, hvar þjónustan er veitt og hversu lengi áætlað er að starfsemin hér á landi standi
yfir.
  6. Á eftir 4. tölul., sem verður 6. tölul., koma tveir nýir töluliðir, svohljóðandi:
    7. Afrit af þjónustusamningi.
    8. Afrit af ráðningarsamningum þeirra starfsmanna fyrirtækisins sem starfa á vegum
þess hér á landi.
  7. Í stað orðanna „svo sem afrit af þjónustusamningum og ráðningarsamningum, til“ í 5.
tölul., sem verður 9. tölul., kemur: í þágu eftirlits, sbr. 1. mgr. 12. gr., meðal annars í
því skyni.
- b. Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr.:
  1. Í stað orðanna „1.–3. tölul. 1. mgr. sem fyrirtækinu ber að afhenda notendafyrirtæki“
kemur: 1.–9. tölul. 1. mgr. og ber fyrirtækinu að afhenda staðfestinguna til notenda-
fyrirtækis, sbr. 11. gr.
  2. Í stað orðanna „starfsemi fyrirtækisins hófst hér á landi, sbr. 11. gr.“ kemur: fyrirtækið
hefur móttækið staðfestinguna frá Vinnumálastofnun.
- c. Á eftir 3. mgr. kemur ný málsgrein, 4. mgr., svohljóðandi:

Á þeim tíma sem fyrirtæki veitir þjónustu hér á landi ber því að hafa ávallt tiltæk afrit af launaseðlum hvers starfsmanns og staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd í samræmi við það sem fram kemur á launaseðli, meðal annars hvað varðar launafjárhæð, sem og afrit af vinnutímaskýrslum sem sýna vinnutíma hvers starfsmanns. Ber fyrirtæki að afhenda fyrrnefnd gögn til Vinnumálastofnunar eigi síðar en tveimur virkum dögum frá því að beiðni stofnunarinnar þess efnis berst fyrirtækinu. Eigi síðar en sama dag og starfsemin hefst hér á landi í hvert skipti skal fyrirtæki upplýsa Vinnumálastofnun um hvernig stofnunin geti nálgast framangreindar upplýsingar á þeim tíma sem starfsmaður eða starfsmenn fyrirtækisins eru starfandi hér á landi sem og innan eins mánaðar frá því að þeir hætta störfum hérlendis.

- d. Eftirfarandi breytingar verða á 4. mgr., sem verður 5. mgr.:
  - 1. Í stað orðsins „einkum“ kemur: svo sem lögreglu.
  - 2. Í stað orðanna „1.–3. tölul.“ kemur: 1.–6. tölul.
- e. Við 5. mgr., sem verður 6. mgr., bætist: og birta hana með aðgengilegum hætti, svo sem rafrænt. Í skránni skulu meðal annars koma fram þær upplýsingar sem fyrirtæki skal veita Vinnumálastofnun skv. 1. tölul. 1. mgr.

11. gr.

Á undan 11. gr. laganna kemur ný kaflafyrirsögn, svohljóðandi: IV. KAFLI, **Skyldur og ábyrgð notendafyrirtækis.**

12. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 11. gr. laganna:

- a. Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr.:
  - 1. Í stað orðanna „um að fyrirtæki“ kemur: frá fyrirtæki um að það.
  - 2. Í stað orðsins „tveimur“ kemur: tíu.
- b. Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr.:
  - 1. Í stað orðanna „bygginga- og mannvirkjagerðar, svo sem“ í 1. másl. kemur: byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerðar, svo sem í tengslum við.
  - 2. Í stað orðanna „bygginga- og mannvirkjagerðar“ í 2. másl. kemur: byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerðar.
- c. Eftirfarandi breytingar verða á 1. másl. 3. mgr.:
  - 1. Í stað orðanna „nafn fyrirsvarsmanns þess, heimilisfang í heimaríki“ kemur: og heimilisfang þess í heimaríki, nafn fyrirsvarsmanns fyrirtækisins.
  - 2. Við bætist: hér á landi.
- d. Við 4. mgr. bætist: og skulu trúnaðarmaður eða stéttarfélag, eftir því sem við á, fara með persónuupplýsingar sem þar koma fram í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.
- e. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Verði notendafyrirtæki vart við að fyrirtæki sem það hefur gert þjónustusamning við brjóti gegn lögum þessum, svo sem hvað varðar laun eða önnur starfskjör starfsmanna sinna, skal notendafyrirtækið tilkynna um það til Vinnumálastofnunar án ástæðulausrar tafar.

13. gr.

Á eftir 11. gr. laganna koma tvær nýjar greinar, 11. gr. a og 11. gr. b, ásamt fyrirsögnum, svohljóðandi:

a. (11. gr. a.)

Ábyrgð notendafyrirtækis í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð.

Ábyrgð notendafyrirtækis samkvæmt þessari grein gildir um notendafyrirtæki í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð.

Notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., ber óskipta ábyrgð á grundvelli þjónustusamnings skv. 7. tölul. 3. gr. eða samkvæmt lögum um starfsmannaleigur, eftir því sem við á, á vangoldnum lágmarkslaunum sem og öðrum vangreiðslum skv. 3. mgr. vegna starfsmanna fyrirtækis. Ábyrgð notendafyrirtækis, sbr. 1. mgr., nær einnig til starfsmanna fyrirtækja sem hafa gert þjónustusamninga sem byggjast á þjónustusamningi skv. 1. másl. Þrátt fyrir að ekki sé um beint samningssamband við notendafyrirtækið skv. 1. másl. að ræða. Ef notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., er hluti fyrirtækjasamstæðu ber móðurfélagið sameiginlega ábyrgð með notendafyrirtækinu. Sama á við um annað félag ef það er stjórnandi notendafyrirtækisins sem um ræðir hverju sinni.

Ábyrgð notendafyrirtækis, sbr. 1. mgr., nær til vangoldinna lágmarkslauna, annarra vangoldinna launabátta og vangoldinna launa fyrir yfirvinnu, sbr. 1. tölul. 1. mgr. 4., gr. og vangoldinna launa í veikinda- og slysatilvikum, sbr. 5. gr., sem og vangoldinna launatengdra gjalda á Íslandi. Ábyrgðin nær ekki til vangoldinna orlofslauna.

Krafa vegna vangreiðslna, sbr. 3. mgr., skal hafa borist notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., innan fjögurra mánaða frá gjalddaga viðkomandi kröfu. Ef notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., vissi eða mátti vita af bersýnilegri vanefnd hvað varðar greiðslur skv. 3. mgr. vegna starfsmanns fyrirtækis sem fellur undir ábyrgð notendafyrirtækisins má með ákvörðun dómstóla lengja ábyrgðartíma notendafyrirtækisins í allt að tólf mánuði. Krafa telst hafa borist notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., þegar starfsmaður krefur notendafyrirtækið skriflega, hvort sem er á rafrænu formi eða á pappír, um vangoldin laun og/eða aðrar vangreiðslur skv. 3. mgr. þar sem meðal annars er gerð grein fyrir í hverju vanefnd fyrirtækisins hefur falist, þ.m.t. hvenær viðkomandi krafa féll í gjalddaga, og með hvaða hætti starfsmaðurinn óskar eftir að svar berist frá notendafyrirtækinu. Krafa telst einnig hafa borist notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., ef samráðsnefnd, sbr. 2. mgr. 2. gr. laga nr. 55/1980, um starfskjör launafólks og skyldutryggingu lífeyrisréttinda, hefur tilkynnt notendafyrirtækinu um vangreiðslur fyrirtækis skv. 3. mgr. vegna starfsmanns fyrirtækisins.

Notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., skal gera hlutaðeigandi fyrirtæki grein fyrir framkominni kröfu skv. 4. mgr. án ástæðulausrar tafar og skora á fyrirtækið að greiða kröfuna eða að öðrum kosti gera grein fyrir afstöðu sinni til hennar innan sjö virkra daga frá móttöku áskorunar um greiðslu kröfunnar. Telji notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., vafa leika á réttmæti kröfu, hafi það í hyggju að óska eftir umsögn samráðsnefndar, sbr. 6. mgr., eða synja um greiðslu kröfu á grundvelli undanþágu frá ábyrgð notendafyrirtækis skv. 11. gr. b. skal það gera fyrirtækinu og starfsmanninum sem í hlut eiga grein fyrir þeirri afstöðu sinni innan sjö virkra daga frá því að frestur fyrirtækis skv. 1. másl. rann út og skal skriflegur rökstuðningur fylgja með afstöðu notendafyrirtækisins. Að öðrum kosti skal notendafyrirtækið greiða viðkomandi kröfu innan 24 virkra daga frá því að krafan barst því.

Notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., og starfsmanni fyrirtækis er heimilt að óska eftir umsögn samráðsnefndar, sbr. 2. mgr. 2. gr. laga nr. 55/1980, um starfskjör launafólks og skyldutryggingu lífeyrisréttinda, um réttmæti kröfu skv. 4. mgr. innan sjö virkra daga frá því að frestur fyrirtækis skv. 1. másl. 5. mgr. rann út og skal umsögn samráðsnefndarinnar liggja fyrir innan sjö virkra daga frá því að óskað var eftir henni. Nýti notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., eða starfsmaður fyrirtækis heimild sína skv. 1. másl. skal notendafyrirtækið að nýju gera fyrirtækinu og starfsmanninum sem í hlut eiga grein fyrir afstöðu sinni til kröfunnar innan þriggja virkra daga frá því að notendafyrirtækinu barst umsögn samráðsnefndarinnar í hendur.

Notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., er heimilt að draga frá greiðslu til fyrirtækis sem það er í samningssambandi við þá fjárhæð sem nemur þeim kostnaði sem notendafyrirtækið verður fyrir vegna greiðslu kröfu skv. 4. mgr. sem og vegna greiðslu vaxtakostnaðar, innheimtukostnaðar og málskostnaðar í tengslum við greiðslu kröfunnar.

Höfði starfsmaður fyrirtækis dómsmál hér á landi vegna ábyrgðar notendafyrirtækis, sbr. 1. mgr., skal hann gera það innan átta mánaða frá því að afstaða notendafyrirtækisins til viðkomandi kröfu lá fyrir, sbr. 5. mgr., auk þess sem starfsmaðurinn skal þá einnig stefna hlutaðeigandi fyrirtæki þar sem notendafyrirtækið á varnarþing.

b. (11. gr. b.)

Undanþága frá ábyrgð notendafyrirtækis í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð.

Þrátt fyrir 11. gr. a er notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr. 11. gr. a, heimilt að synja um greiðslu kröfu vegna vangoldinna lágmarkslauna og/eða annarra vangreiðslna skv. 3. mgr. 11. gr. a í eftirfarandi tilvikum:

- a. Þegar fyrirtæki veitir notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr. 11. gr. a, þjónustu skemur en samtals tíu virka daga á tólf mánaða tímabili.
- b. Þegar um er að ræða kröfu framkvæmdastjóra, stjórnarmanna eða eiganda þess fyrirtækis sem um ræðir sem og kröfu maka eða annarra skyldmenna framangreindra aðila eða annarra sem eru þeim það nákomnir að unnt er að sýna fram á að kröfur þeirra séu óréttmætar með tilliti til framangreindra tengsla.
- c. Þegar notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr. 11. gr. a, hefur með sannanlegum hætti reynt að tryggja eins og því er unnt að fyrirtæki greiði starfsmönnum sínum laun í samræmi við ákvæði gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði þar sem vinnan fer fram, svo sem með því að afla upplýsinga um eftirfarandi hjá því fyrirtæki sem um ræðir hverju sinni um þá starfsmenn fyrirtækisins sem veita notendafyrirtækinu þjónustu hér á landi:
  1. nafn hvers starfsmanns,
  2. áætlaðan starfstíma hvers starfsmanns,
  3. afrit af ráðningarsamningi hvers starfsmanns,
  4. afrit af vinnutímaskýrslum hvers starfsmanns,
  5. afrit af launaseðlum hvers starfsmanns og
  6. staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd í samræmi við það sem fram kemur á launaseðli, meðal annars hvað varðar launafjárhæð.

Verði fyrirtæki gjaldþrota gilda lög um Ábyrgðasjóð launa, og á þá ábyrgð notendafyrirtækis, sbr. 1. mgr. 11. gr. a, ekki við.

14. gr.

Á undan 12. gr. laganna kemur ný kaflafyrirsögn, svohljóðandi: **V. KAFLI, Eftirlit.**

15. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 12. gr. laganna:

- a. Við 1. mgr. bætist: svo sem eftirlit með því hvort um sé að ræða fyrirtæki eða sjálfstætt starfandi einstakling sem sannanlega er með staðfestu og þar með efnahagslega starfsemi í heimaríki sem og hvort sannanlega sé um að ræða starfsmann fyrirtækis sem sendur hefur verið tímabundið til starfa hér á landi í tengslum við veitingu þjónustu, eftir því sem við á.

- b. Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr.:
1. Í stað orðanna „Berist Vinnumálastofnun rökstudd kvörtun um“ kemur: Fáí Vinnu-
málastofnun upplýsingar sem gefa til kynna.
  2. Á eftir orðinu „fyrirtæki“ í 1. og 2. másl. kemur: notendafyrirtæki eða sjálfstætt starf-
andi einstaklingur.
  3. Á eftir orðinu „fyrirtækið“ í 2. másl. kemur: notendafyrirtækið eða sjálfstætt starfandi
einstaklingurinn, eftir því sem við á.

16. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 13. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „þ.m.t. þjónustusamninga, ráðningarsamninga og önnur gögn varðandi ráðn-
ingarkjör“ í 1. mgr. kemur: og skulu upplýsingarnar og/eða gögnin vera á íslensku eða
ensku, þ.m.t. afrit af þjónustusamningum skv. 7. tölul. 3. gr. eða samkvæmt lögum um
starfsmannaleigur, eftir því sem við á, ráðningarsamningum og öðrum gögnum varðandi
ráðningarkjör þeirra starfsmanna sem starfa á vegum fyrirtækisins hér á landi, svo sem
vinnutímaskýrslum, launaseðlum og staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið
greidd í samræmi við það sem fram kemur á launaseðli, meðal annars hvað varðar launa-
fjárhæð.
- b. Í stað orðanna „þ.m.t. þjónustusamning“ í 2. mgr. kemur: og skulu upplýsingarnar og/eða
gögnin vera á íslensku eða ensku, þ.m.t. afrit af þjónustusamningi skv. 7. tölul. 3. gr. eða
samkvæmt lögum um starfsmannaleigur, eftir því sem við á.
- c. Á eftir 2. mgr. koma fjórar nýjar málsgreinar, 3.–6. mgr., svohljóðandi:

Eftirlitsfulltrúar samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög um vinnustaðaskírteini og
eftirlit á vinnustöðum, lögregla, skattyfirvöld, tollyfirvöld, Tryggingastofnun ríkisins, Útl-
endingastofnun, Vinnueftirlit ríkisins og Þjóðskrá Íslands skulu láta Vinnumálastofnun í té
upplýsingar sem stofnunin telur nauðsynlegar í þágu eftirlits skv. 1. mgr. 12. gr. Starfs-
menn Vinnumálastofnunar eru bundnir þagnarskyldu hvað varðar upplýsingar sem stofn-
unin fær frá framangreindum aðilum og helst þagnarskyldan eftir að starfsmenn hætta
störfum hjá stofnuninni. Að öðru leyti fer um meðferð persónuupplýsinga í samræmi við
ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

Vinnumálastofnun annars vegar og lögreglu, skattyfirvöldum, tollyfirvöldum, Trygg-
ingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnueftirliti ríkisins og Þjóðskrá Íslands hins
vegar er heimil vinnsla persónuupplýsinga, þar á meðal þeirra sem viðkvæmar geta talist,
að því marki sem slík vinnsla telst nauðsynleg við framkvæmd laga þessara.

Að því marki sem Vinnumálastofnun telur nauðsynlegt svo að stofnunin geti haft eftirlit
með framkvæmd laga þessara skv. 1. mgr. 12. gr. og reglugerða settra samkvæmt þeim er
heimilt við vinnslu persónuupplýsinga, sbr. 4. mgr., að samkeyra upplýsingar Vinnumála-
stofnunar, lögreglu, skattyfirvalda, tollyfirvalda, Tryggingastofnunar ríkisins, Útlendinga-
stofnunar, Vinnueftirlits ríkisins og Þjóðskrár Íslands. Slíkar samkeyrslur skulu gerðar án
þess að upplýsingar úr skráum einstakra stofnana séu sendar öðrum stofnunum umfram það
sem nauðsynlegt er til skoðunar á fyrirframskilgreindu athugunarefni. Að öðru leyti fer um
meðferð persónuupplýsinga í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð per-
sónuupplýsinga.

Að því marki sem Vinnumálastofnun telur nauðsynlegt svo að stofnunin geti haft eftirlit
með framkvæmd laga þessara og reglugerða settra samkvæmt þeim skv. 1. mgr. 12. gr. er
stofnuninni heimilt að óska eftir aðstoð frá þar til bærum stjórnvöldum í heimaríki fyrir-
tækis, svo sem hvað varðar öflun upplýsinga um fyrirtækið sem og hvað varðar samskipti

við fyrirtækið, þ.m.t. vegna innheimtu sekta, enda hafi beiðnin lögmætan tilgang auk þess sem hún gengur ekki lengra en nauðsyn krefur.

- d. Á eftir orðunum „sbr. þó“ í 2. másl. 3. mgr., sem verður 7. mgr., kemur: 8. mgr. sem og.
- e. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Þrátt fyrir 7. mgr. er Vinnumálastofnun heimilt að veita öðrum eftirlitsstjórnvöldum hlutaðeigandi upplýsingar sem stofnuninni berast á grundvelli laga þessara enda sé eingöngu um að ræða upplýsingar sem ætla má að falli undir málefna svið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds. Fáí Vinnumálastofnun upplýsingar sem gefa til kynna að brotið sé gegn íslenskum lögum og reglum er stofnuninni skylt að afhenda hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi eða lögreglu, eftir atvikum, upplýsingarnar. Eftirlitsstjórnvöldum sem fá upplýsingar frá Vinnumálastofnun á grundvelli ákvæðis þessa ber að fara með persónuupplýsingar í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

17. gr.

Á eftir 13. gr. laganna kemur ný grein, 13. gr. a, ásamt fyrirsögn, svohljóðandi:

Eftirlit á vinnustöðum.

Í því skyni að hafa eftirlit með lögum þessum skv. 1. mgr. 12. gr. er starfsmönnum Vinnumálastofnunar heimilt að fara í eftirlitsheimsóknir á vinnustaði og skal þeim veittur aðgangur að hlutaðeigandi vinnustöðum óski þeir eftir því.

Starfsmönnum Vinnumálastofnunar sem sinna eftirliti á vinnustöðum ber við störf sín að sýna sérstök skilríki sem stofnunin gefur út.

Starfsmönnum Vinnumálastofnunar sem sinna eftirliti á vinnustöðum er heimilt að óska eftir aðstoð lögreglu við eftirlitið þegar slíkt þykir nauðsynlegt að mati stofnunarinnar.

18. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 14. gr. laganna:

- a. Við bætist ný málsgrein er verður 1. mgr., svohljóðandi:

Vinnumálastofnun er heimilt að óska eftir umsögn samtaka aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi stéttarfélags, eftir því sem við á, um hvort efni ráðningarsamnings eða þær upplýsingar um laun sem fram koma á launaseðli starfsmanns, meðal annars með tilliti til upplýsinga í vinnutímaskýrslum, séu í samræmi við ákvæði gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði þar sem vinnan fer fram.
- b. Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr., sem verður 2. mgr.:
  1. Á eftir orðunum „skal afhenda“ kemur: samtökum aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi.
  2. Í stað orðanna „ráðningarsamningi starfsmannsins óski stéttarfélagið eftir því“ kemur: ráðningarsamningi, launaseðlum og vinnutímaskýrslum starfsmannsins sem og þeim gögnum sem borist hafa Vinnumálastofnun og ætlað er að staðfesta að laun starfsmannsins hafi verið greidd í samræmi við það sem fram kemur á launaseðli, meðal annars hvað varðar launafjárhæð, þegar óskað er eftir slíkum afritum.
- c. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Samtök aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi stéttarfélag, eftir því sem við á, skulu fara með persónuupplýsingar, sem fram koma í þeim gögnum sem þau fá afrit af á grundvelli ákvæðis þessa, í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.
- d. Við greinarfyrirsögn bætist: *launaseðla og vinnutímaskýrslna.*

19. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 15. gr. a laganna:

- a. Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr.:
  1. Á eftir orðunum „Fari fyrirtæki“ kemur: notendafyrirtæki eða sjálfstætt starfandi einstaklingur.
  2. Í stað orðanna „hlutaðeigandi fyrirtæki“ kemur: hlutaðeigandi aðili.
- b. 2. mgr. orðast svo:

Aðila sem fyrirhuguð ákvörðun um dagsektir skv. 1. mgr. beinist að skal veittur frestur til að koma að skriflegum athugasemdum áður en ákvörðun er tekin. Tilkynningu Vinnumálastofnunar um fyrirhugaða ákvörðun um dagsektir skal fylgja skriflegur rökstuðningur. Ákvörðun um dagsektir skv. 1. mgr. skal tilkynnt skriflega á sannanlegan hátt þeim aðila sem hún beinist að eða fulltrúa hans þegar um fyrirtæki er að ræða, sbr. 3. mgr. 10. gr., og skal henni fylgja skriflegur rökstuðningur. Ákvörðun um dagsektir felur það í sér að sá aðili sem ákvörðunin beinist að skal greiða sekt fyrir hvern dag frá og með upphafi fyrsta virka dags eftir að honum var tilkynnt um ákvörðunina og er það tímamark jafnframt gjald-dagi kröfunnar. Miða skal við þann dag þegar bætt hefur verið úr annmörkum að mati Vinnumálastofnunar sem síðasta sektardag. Dagsektir geta numið allt að 1 millj. kr. fyrir hvern dag. Við ákvörðun fjárhæðar dagsekta skal meðal annars líta til fjölda starfsmanna þess aðila sem ákvörðun beinist að og hversu umfangsmikill viðkomandi atvinnurekstur er.
- c. Við 3. mgr. bætist: að frádregnum kostnaði við álagningu og innheimtu.
- d. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Að öðru leyti fer um ákvörðun Vinnumálastofnunar um dagsektir samkvæmt ákvæðum stjórnsýslulaga.

20. gr.

Á undan 16. gr. laganna kemur ný kaflafyrirsögn, svohljóðandi: VI. KAFLI, **Ýmis ákvæði.**

21. gr.

Orðin „laga þessara“ í 16. gr. laganna falla brott.

22. gr.

Í stað orðanna „ákvörðun Vinnumálastofnunar“ í 1. mgr. 17. gr. laganna kemur: ákvarðanir Vinnumálastofnunar samkvæmt lögum þessum.

23. gr.

Á eftir 17. gr. laganna kemur ný grein, 17. gr. a, ásamt fyrirsögn, svohljóðandi:

Stjórnvaldssektir.

Vinnumálastofnun er heimilt að leggja stjórnvaldssektir á fyrirtæki sem veitir stofnuninni ekki upplýsingar og/eða aðgang að gögnum í samræmi við 1., 3. og 4. mgr. 8. gr. á tilskildum tíma og/eða veitir stofnuninni rangar eða ófullnægjandi upplýsingar að mati stofnunarinnar, óháð því hvort um ásetning eða gáleysi er að ræða af hálfu fyrirtækisins.

Vinnumálastofnun er heimilt að leggja stjórnvaldssektir á sjálfstætt starfandi einstakling ef hann veitir stofnuninni ekki upplýsingar og/eða aðgang að gögnum í samræmi við 7. gr. á tilskildum tíma og/eða veitir stofnuninni rangar eða ófullnægjandi upplýsingar að mati stofnunarinnar, óháð því hvort um ásetning eða gáleysi er að ræða af hálfu einstaklingsins.

Stjórnvaldssektir geta numið allt að 5.000.000 kr.

Við ákvörðun stjórnvaldssekta skal meðal annars taka tillit til alvarleika brots, hvað það hefur staðið lengi, hvort um ítrekað brot sé að ræða og samstarfsvilja hins brotlega aðila. Jafnframt skal líta til þess hvort ætla megi að brotið hafi verið framið í þágu hagsmuna fyrirtækisins eða hins sjálfstætt starfandi einstaklings, eftir því sem við á.

Ákvörðun um stjórnvaldssekt skal tilkynnt skriflega á sannanlegan hátt þeim aðila sem hún beinist að eða fulltrúa hans þegar um fyrirtæki er að ræða, sbr. 3. mgr. 10. gr.

Gjalddagi stjórnvaldssektar er 30 dögum eftir að ákvörðun um sektina var tekin. Hafi stjórnvaldssekt ekki verið greidd innan 15 daga frá gjalddaga skal greiða dráttarvexti af fjárhæð sektarinnar frá gjalddaga. Um ákvörðun og útreikning dráttarvaxta fer samkvæmt ákvæðum laga um vexti og verðtryggingu.

Heimild Vinnumálastofnunar til þess að leggja á stjórnvaldssektir samkvæmt ákvæði þessu fellur niður þegar fimm ár eru liðin frá því að háttsemi skv. 1. eða 2. mgr. lauk.

Stjórnvaldssektir renna í ríkissjóð að frádregnum kostnaði við álagningu og innheimtu.

Ákvarðanir Vinnumálastofnunar um stjórnvaldssektir eru aðfararhæfar.

Að öðru leyti fer um ákvarðanir Vinnumálastofnunar um stjórnvaldssektir samkvæmt ákvæðum stjórnsýslulaga.

24. gr.

Á eftir orðunum „þar á meðal“ í 19. gr. laganna kemur: um rafræna málsmeðferð og.

25. gr.

Við 20. gr. laganna bætist: Lög þessi eru jafnframt sett til innleiðingar á tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/67/ESB frá 15. maí 2014 um framfylgd tilskipunar 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu og um breytingu á reglugerð (ESB) nr. 1024/2012 um samvinnu á sviði stjórnsýslu fyrir tilstilli upplýsingakerfisins fyrir innri markaðinn („reglugerðin um IM-upplýsingakerfið“).

26. gr.

Heiti laganna verður: **Lög um útsenda starfsmenn og skyldur erlendra þjónustuveitenda.**

II. KAFLI

Breyting á lögum nr. 139/2005, um starfsmannaleigur, með síðari breytingum.

27. gr.

1. gr. laganna orðast svo:

Lög þessi gilda um starfsmannaleigur á innlendum vinnumarkaði og starfsmenn þeirra. Jafnframt gilda lög þessi um skyldur notendafyrirtækja í tengslum við samning þeirra við starfsmannaleigur.

Um starfsemi þeirra erlendu starfsmannaleigna er veita þjónustu sína hér á landi á grundvelli samningsins um Evrópska efnahagssvæðið, stofnsamnings Fríverslunarsamtaka Evrópu eða samnings milli ríkisstjórnar Íslands annars vegar og ríkisstjórnar Danmerkur og heimastjórnar Færeyja hins vegar gilda enn fremur lög um útsenda starfsmenn og skyldur erlendra þjónustuveitenda, sbr. c-lið 1. mgr. og 4. mgr. 1. gr. þeirra laga.

28. gr.

Á eftir 1. gr. laganna koma þrjár nýjar greinar, 1. gr. a – 1. gr. c, ásamt fyrirsögnum, svohljóðandi:

a. (1. gr. a.)

Markmið.

Markmið laga þessara er að tryggja að laun og önnur starfskjör starfsmanna starfsmanna-leigna sem starfa á innlendum vinnumarkaði séu í samræmi við ákvæði laga, reglugerða og kjarasamninga sem gilda á vinnumarkaði hérlandis.

Þá er það markmið laga þessara að tryggja að stjórnvöld geti fengið yfirsýn yfir eðli og umfang starfsemi starfsmannaleigna sem starfa á innlendum vinnumarkaði.

b. (1. gr. b.)

Stjórnsýsla.

Ráðherra fer með stjórnsýslu á því sviði sem lög þessi taka til. Vinnumálastofnun annast framkvæmd laga þessara innan stjórnsýslunnar.

Upplýsingar sem starfsmannaleigur skulu veita Vinnumálastofnun samkvæmt lögum þessum skulu vera skriflegar, hvort sem er á rafrænu formi eða á pappír.

Vinnumálastofnun getur aflað og miðlað upplýsingum að því marki sem stofnuninni er heimilt samkvæmt lögum þessum, rafrænt eða á annan hátt sem stofnunin ákveður. Tryggja skal að upplýsingaöflun, upplýsingamiðlun og vinnsla persónuupplýsinga gangi ekki lengra en þörf krefur til að unnt sé að framfylgja lögum þessum.

c. (1. gr. c.)

Orðskýringar.

Í lögum þessum er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:

1. *Notendafyrirtæki*: Notendafyrirtæki er einstaklingur, félag, opinber aðili eða annar sá sem stundar atvinnurekstur og hefur á grundvelli þjónustusamnings skv. 4. tölul. leigt starfsmann af starfsmannaleigu gegn gjaldi til að sinna tímabundnum störfum á vinnustað sínum undir verkstjórn sinni.
2. *Starfsmaður starfsmannaleigu*: Starfsmaður starfsmannaleigu er einstaklingur sem er ráðinn til starfa hjá starfsmannaleigu og er leigður gegn gjaldi til notendafyrirtækis á grundvelli þjónustusamnings skv. 4. tölul.
3. *Starfsmannaleiga*: Starfsmannaleiga er fyrirtæki sem samkvæmt þjónustusamningi skv. 4. tölul. leigir út starfsmenn sína gegn gjaldi til að sinna störfum á vinnustað notendafyrirtækis undir verkstjórn þess síðarnefnda.
4. *Þjónustusamningur*: Þjónustusamningur er samningur milli notendafyrirtækis og starfsmannaleigu um að notendafyrirtækið leigi gegn gjaldi tiltekinn starfsmann eða tiltekna starfsmenn af starfsmannaleigunni í ákveðinn tíma til að sinna störfum á vinnustað sínum og undir verkstjórn sinni.

29. gr.

Fyrirsögn I. kafla laganna verður: **Gildissvið, markmið, stjórnsýsla og orðskýringar.**

30. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 4. gr. laganna:

- a. Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr.:
  1. Eftirfarandi breytingar verða á 1. másl.:
    - a. Á eftir orðunum „eftirfarandi upplýsingar“ kemur: og/eða aðgang að gögnum, eftir því sem við á.

- b. Við bætist: og skulu upplýsingarnar og/eða gögnin vera á íslensku eða ensku. Meðal annars skal eftirfarandi koma fram.
2. 5. tölul. orðast svo: Afrit af ráðningarsamningum þeirra starfsmanna sem starfa munu á vegum starfsmannaleigunnar hér á landi.
- b. Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr.:
1. Í stað orðanna „1.–4. tölul. 1. mgr. sem starfsmannaleigunni ber að afhenda notendafyrirtækinu“ kemur: 1.–5 tölul. 1. mgr. og ber starfsmannaleigunni að afhenda notendafyrirtækinu staðfestinguna, sbr. 4. gr. a.
  2. Í stað orðanna „starfsemi starfsmannaleigunnar hófst hér á landi, sbr. 4. gr. a“ kemur: starfsmannaleigan hefur móttækið staðfestinguna frá Vinnumálastofnun.
- c. Á eftir 3. mgr. kemur ný málsgrein, svohljóðandi:
- Á þeim tíma sem starfsmannaleiga veitir þjónustu hér á landi ber henni að hafa ávallt tiltæk afrit af launaseðlum hvers starfsmanns og staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd í samræmi við það sem fram kemur á launaseðli, meðal annars hvað varðar launafjárhæð, sem og afrit af vinnutímaskýrslum sem sýna vinnutíma hvers starfsmanns. Ber starfsmannaleigunni að afhenda fyrrnefnd gögn til Vinnumálastofnunar eigi síðar en tveimur virkum dögum frá því að beiðni stofnunarinnar þess efnis berst starfsmannaleigunni. Eigi síðar en sama dag og starfsemin hefst hér á landi í hvert skipti skal starfsmannaleiga upplýsa Vinnumálastofnun um hvernig stofnunin geti nálgast framangreindar upplýsingar á þeim tíma sem starfsmaður eða starfsmenn starfsmannaleigunnar eru starfandi hér á landi sem og innan eins mánaðar frá því að þeir hætta störfum hérlendis.
- d. Eftirfarandi breytingar verða á 4. mgr., sem verður 5. mgr.:
1. Á eftir orðinu „einkum“ kemur: lögreglu.
  2. Í stað orðanna „1.–4. tölul.“ kemur: 1.–5. tölul.
- e. Greinarfyrirsögn orðast svo: *Upplýsingaskylda*.

31. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 4. gr. a laganna:

- a. Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr.:
1. Í stað orðanna „um að starfsmannaleiga“ kemur: frá starfsmannaleigu um að hún.
  2. Í stað orðsins „tilkynningarskyldu“ kemur: upplýsingaskyldu.
  3. Í stað orðsins „tveimur“ kemur: tíu.
- b. Við 3. mgr. bætist: og skulu trúnaðarmaður eða stéttarfélag, eftir því sem við á, fara með persónuupplýsingar sem þar koma fram í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.
- c. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:
- Verði notendafyrirtæki vart við að starfsmannaleiga brjóti gegn lögum þessum, svo sem hvað varðar laun eða önnur starfskjör starfsmanna sinna, skal notendafyrirtækið tilkynna um það til Vinnumálastofnunar án ástæðulausrar tafar.

32. gr.

Fyrirsögn II. kafla laganna orðast svo: **Skráning og upplýsingar.**

33. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 10. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „þjónustusamninga, ráðningarsamninga og önnur gögn varðandi ráðningarkjör“ í 1. mgr. kemur: afrit af þjónustusamningum skv. 4. tölul. 1. gr. b, ráðningarsamnn-

ingum, vinnutímaskýrslum og launaseðlum sem og staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd í samræmi við það sem fram kemur á launaseðli, meðal annars hvað varðar launafjárhæð.

- b. Á eftir 2. mgr. koma þrjár nýjar málsgreinar, 3.–5. mgr., svohljóðandi:

Eftirlitsfulltrúar samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, lögregla, skattyfirvöld, tollyfirvöld, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnueftirlit ríkisins og Þjóðskrá Íslands skulu láta Vinnumálastofnun í té upplýsingar sem stofnunin telur nauðsynlegar í þágu eftirlits skv. 1. mgr. 9. gr. Starfsmenn Vinnumálastofnunar eru bundnir þagnarskyldu hvað varðar upplýsingar sem stofnunin fær frá framangreindum aðilum og helst þagnarskyldan eftir að starfsmenn hætta störfum hjá stofnuninni. Að öðru leyti fer um meðferð persónuupplýsinga í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

Vinnumálastofnun annars vegar og lögreglu, skattyfirvöldum, tollyfirvöldum, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnueftirliti ríkisins og Þjóðskrá Íslands hins vegar er heimil vinnsla persónuupplýsinga, þar á meðal þeirra sem viðkvæmar geta talist, að því marki sem slík vinnsla telst nauðsynleg við framkvæmd laga þessara.

Að því marki sem Vinnumálastofnun telur nauðsynlegt svo að stofnunin geti haft eftirlit með framkvæmd laga þessara skv. 1. mgr. 9. gr. og reglugerða settra samkvæmt þeim er heimilt við vinnslu persónuupplýsinga, sbr. 4. mgr., að samkeyra upplýsingar Vinnumálastofnunar, lögreglu, skattyfirvalda, tollyfirvalda, Tryggingastofnunar ríkisins, Útlendingastofnunar, Vinnueftirlits ríkisins og Þjóðskrár Íslands. Slíkar samkeyrslur skulu gerðar án þess að upplýsingar úr skráum einstakra stofnana séu sendar öðrum stofnunum umfram það sem nauðsynlegt er til skoðunar á fyrirframskilgreindu athugunarefni. Að öðru leyti fer um meðferð persónuupplýsinga í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

- c. Við 3. mgr., sem verður 6. mgr., bætist: sbr. þó 7. mgr.
d. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Þrátt fyrir 6. mgr. er Vinnumálastofnun heimilt að veita öðrum eftirlitsstjórnvöldum viðeigandi upplýsingar sem stofnuninni berast á grundvelli laga þessara enda sé eingöngu um að ræða upplýsingar sem ætla má að falli undir málefna svið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds. Fái Vinnumálastofnun upplýsingar sem gefa til kynna að brotið sé gegn íslenskum lögum og reglum er stofnuninni skylt að afhenda hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi eða lögreglu, eftir atvikum, upplýsingarnar. Eftirlitsstjórnvöldum sem fá upplýsingar frá Vinnumálastofnun á grundvelli ákvæðis þessa ber að fara með persónuupplýsingar í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

34. gr.

Á eftir 10. gr. laganna koma tvær nýjar greinar, 10. gr. a og 10. gr. b, ásamt fyrirsögnum, svohljóðandi:

- a. (10. gr. a.)

Eftirlit á vinnustöðum.

Í því skyni að hafa eftirlit með framkvæmd laga þessara, sbr. 9. gr., er starfsmönnum Vinnumálastofnunar heimilt að fara í eftirlitsheimsóknir á vinnustaði og skal þeim veittur aðgangur að hlutaðeigandi vinnustöðum óski þeir eftir því.

Starfsmönnum Vinnumálastofnunar sem sinna eftirliti á vinnustöðum ber við störf sín að sýna sérstök skilríki sem stofnunin gefur út.

Starfsmönnum Vinnumálastofnunar sem sinna eftirliti á vinnustöðum er heimilt að óska eftir aðstoð lögreglu við eftirlitið þegar slíkt þykir nauðsynlegt að mati stofnunarinnar.

b. (10. gr. b.)

Afhending ráðningarsamninga, launaseðla og vinnutímaskýrslna.

Vinnumálastofnun er heimilt að óska eftir umsögn samtaka aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi stéttarfélags, eftir því sem við á, um hvort efni ráðningarsamnings eða þær upplýsingar um laun sem fram koma á launaseðli, meðal annars með tilliti til upplýsinga í vinnutímaskýrslum, séu í samræmi við ákvæði gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði þar sem vinnan fer fram.

Vinnumálastofnun skal afhenda samtökum aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi stéttarfélagi í viðkomandi starfsgrein á svæði því sem starfsmaður fyrirtækis starfar á afrit af ráðningarsamningi, launaseðlum og vinnutímaskýrslum starfsmannsins sem og þeim gögnum sem borist hafa Vinnumálastofnun og ætlað er að staðfesta að laun starfsmannsins hafi verið greidd í samræmi við það sem fram kemur á launaseðli, meðal annars hvað varðar launafjárhæð, þegar óskað er eftir slíkum afritum enda liggi fyrir grunur um brot á gildandi kjarasamningum í viðkomandi starfsgreinum á því svæði þar sem vinnan fer fram.

Samtök aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi stéttarfélag, eftir því sem við á, skulu fara með persónuupplýsingar, sem fram koma í þeim gögnum sem þau fá afrit af á grundvelli ákvæðis þessa, í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

35. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 11. gr. a laganna:

a. 2. mgr. orðast svo:

Starfsmannaleigu sem fyrirhuguð ákvörðun um dagsektir skv. 1. mgr. beinist að skal veittur frestur til að koma að skriflegum athugasemdum áður en ákvörðun er tekin. Tilkyningu Vinnumálastofnunar um fyrirhugaða ákvörðun um dagsektir skal fylgja skriflegur rökstuðningur. Ákvörðun um dagsektir skv. 1. mgr. skal tilkynnt skriflega á sannanlegan hátt þeirri starfamannaleigu sem hún beinist að eða fulltrúa hennar, sbr. 3. mgr. 3. gr., og skal henni fylgja skriflegur rökstuðningur. Ákvörðun um dagsektir felur það í sér að sú starfsmannaleiga sem ákvörðunin beinist að skal greiða sekt fyrir hvern dag frá og með upphafi fyrsta virka dags eftir að henni var tilkynnt um ákvörðunina og er það tímamark jafnframt gjalddagi kröfunnar. Miða skal við þann dag þegar bætt hefur verið úr annmörkum að mati Vinnumálastofnunar sem síðasta sektardag. Dagsektir geta numið allt að 1 millj. kr. fyrir hvern dag. Við ákvörðun fjárhæðar dagsekta skal meðal annars líta til fjölda starfsmanna þeirrar starfsmannaleigu sem ákvörðun beinist að og hversu umfangsmikill viðkomandi atvinnurekstur er.

b. Við 4. mgr., sem verður 5. mgr., bætist: að frádragnum kostnaði við álagningu og innheimtu.

c. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Að öðru leyti fer um ákvörðun Vinnumálastofnunar um dagsektir samkvæmt ákvæðum stjórnslulaga.

36. gr.

Í stað orðanna „ákvörðun Vinnumálastofnunar“ í 1. mgr. 12. gr. laganna kemur: ákvarðanir Vinnumálastofnunar samkvæmt lögum þessum.

37. gr.

Á eftir 12. gr. laganna kemur ný grein, 12. gr. a, ásamt fyrir sögn, svohljóðandi:

Stjórnvaldssektir.

Vinnumálastofnun er heimilt að leggja stjórnvaldssektir á starfsmannaleigu sem veitir stofnuninni ekki upplýsingar og/eða aðgang að gögnum í samræmi við 1., 3. og 4. mgr. 4. gr. á tilskildum tíma eða veitir stofnuninni rangar eða ófullnægjandi upplýsingar að mati stofnunarinnar, óháð því hvort um ásetning eða gáleysi er að ræða af hálfu starfsmannaleigunnar.

Stjórnvaldssektir geta numið allt að 5.000.000 kr.

Við ákvörðun stjórnvaldssekta skal meðal annars taka tillit til alvarleika brots, hvað það hefur staðið lengi, hvort um ítrekað brot sé að ræða og samstarfsvilja hins brotlega aðila. Jafnframt skal líta til þess hvort ætla megi að brotið hafi verið framið í þágu hagsmuna starfsmannaleigunnar.

Ákvörðun um stjórnvaldssekt skal tilkynnt skriflega á sannanlegan hátt þeim aðila sem hún beinist að eða fulltrúa hans, sbr. 3. mgr. 3. gr.

Gjalddagi stjórnvaldssektar er 30 dögum eftir að ákvörðun um sektina var tekin. Hafi stjórnvaldssekt ekki verið greidd innan 15 daga frá gjalddaga skal greiða dráttarvexti af fjárhæð sektarinnar frá gjalddaga. Um ákvörðun og útreikning dráttarvaxta fer samkvæmt lögum um vexti og verðtryggingu.

Heimild Vinnumálastofnunar til þess að leggja á stjórnvaldssektir samkvæmt ákvæði þessu fellur niður þegar fimm ár eru liðin frá því að háttsemi skv. 1. mgr. lauk.

Stjórnvaldssektir renna í ríkissjóð að frádregnum kostnaði við álagningu og innheimtu.

Ákvarðanir Vinnumálastofnunar um stjórnvaldssektir eru aðfararhæfar.

Að öðru leyti fer um ákvörðun Vinnumálastofnunar um stjórnvaldssektir samkvæmt ákvæðum stjórnsýslulaga.

38. gr.

Við 14. gr. laganna bætist: þar á meðal um rafræna málsmeðferð.

III. KAFLI

Breyting á lögum nr. 42/2010, um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, með síðari breytingum.

39. gr.

Á eftir orðinu „skattyfirvalda“ í 3. mgr. 4. gr. laganna kemur: Vinnueftirlits ríkisins.

40. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 6. gr. laganna:

a. 2. mgr. orðast svo:

Atvinnurekanda sem fyrirhuguð ákvörðun um dagsektir skv. 1. mgr. beinist að skal veittur frestur til að koma að skriflegum athugasemdum áður en ákvörðun er tekin. Tilkynningu Vinnumálastofnunar um fyrirhugaða ákvörðun um dagsektir skal fylgja skriflegur rökstuðningur. Ákvörðun um dagsektir skv. 1. mgr. skal tilkynnt skriflega á sannanlegan hátt þeim aðila sem hún beinist að og skal henni fylgja skriflegur rökstuðningur. Ákvörðun um dagsektir felur það í sér að sá atvinnurekandi sem ákvörðunin beinist að skal greiða sekt fyrir hvern dag frá og með upphafi fyrsta virka dags eftir að honum var tilkynnt um ákvörðunina og er það tímamark jafnframt gjalddagi kröfunnar. Miða skal við þann dag þegar bætt hefur verið úr annmörkum að mati Vinnumálastofnunar sem síðasta sektardag. Dagsektir geta numið allt að 1 millj. kr. fyrir hvern dag. Við ákvörðun fjárhæðar dagsekta

skal meðal annars líta til fjölda starfsmanna þess atvinnurekanda sem ákvörðun beinist að og hversu umfangsmikill viðkomandi atvinnurekstur er.

- b. Á eftir 2. mgr. kemur ný málsgrein, 3. mgr., svohljóðandi:
Ákvarðanir Vinnumálastofnunar um dagsektir eru aðfararhæfar.
- c. Við 3. mgr., sem verður 4. mgr., bætist: að frádregnum kostnaði við álagningu og innheimtu.
- d. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:
Að öðru leyti fer um ákvörðun Vinnumálastofnunar um dagsektir samkvæmt ákvæðum stjórnsýslulaga.

41. gr.

Á eftir orðunum „framkvæmd laga þessara“ í 8. gr. laganna kemur: þar á meðal um rafræna málsmeðferð.

IV. KAFLI

Breyting á lögum nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga, með síðari breytingum.

42. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 4. gr. laganna:

- a. Við 1. mgr. bætist: þar á meðal um rafræna málsmeðferð.
- b. Við bætast tvær nýjar málsgreinar, svohljóðandi:
Upplýsingar sem veittar eru Vinnumálastofnun samkvæmt lögum þessum skulu vera skriflegar, hvort sem er á rafrænu formi eða á pappír.
Vinnumálastofnun getur aflað og miðlað upplýsingum að því marki sem stofnuninni er heimilt samkvæmt lögum þessum, rafrænt eða á annan hátt sem stofnunin ákveður. Tryggja skal að upplýsingaöflun, upplýsingamiðlun og vinnsla persónuupplýsinga gangi ekki lengra en þörf krefur til að unnt sé að framfylgja lögum þessum.

43. gr.

1. másl. 1. mgr. 7. gr. laganna orðast svo: Heimilt er að veita tímabundið atvinnuleyfi skv. 8.–13. gr. og 15.–16. gr. ef eftirfarandi skilyrði eru m.a. uppfyllt eftir því sem við á hverju sinni.

44. gr.

4. mgr. 9. gr. laganna fellur brott.

45. gr.

Á eftir orðunum „dvalarleyfi á grundvelli mannúðarsjónarmiða“ í a-lið 1. mgr. 11. gr. laganna kemur: dvalarleyfi fyrir hugsanlegt fórnarlamb mansals, dvalarleyfi fyrir fórnarlamb mansals.

46. gr.

Orðin „eða ótímabundins dvalarleyfis“ í 1. másl. 2. mgr. og 7. mgr. 12. gr. laganna falla brott.

47. gr.

Orðin „og samanlagður starfstími á grundvelli tímabundinna atvinnuleyfa skv. 9. gr. skal aldrei vera lengri en tvö ár“ í 3. másl. 1. mgr. 16. gr. laganna falla brott.

48. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 7. mgr. 19. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „gerst sekur um“ kemur: brotið gegn lögum þessum, svo sem með því.
- b. Í stað orðanna „hefur gerst sekur um að ráða“ kemur: áður hefur brotið gegn lögum þessum, svo sem með því að hafa ráðið.

49. gr.

Á eftir orðunum „sýna það krefjist“ í 2. mgr. 20. gr. laganna kemur: Vinnumálastofnun eða.

50. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 22. gr. laganna:

- a. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:
Útlendingur sem er undanþeginn kröfu um atvinnuleyfi skv. 1. mgr. skal veita Vinnumálastofnun þær upplýsingar sem stofnunin kann að óska eftir í þágu eftirlits, sbr. 26. gr.
- b. Við bætist greinarfyrirsögn, svohljóðandi: *Undanþágur frá kröfu um tímabundið atvinnuleyfi.*

51. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 23. gr. laganna:

- a. Á eftir 1. mgr. koma tvær nýjar málsgreinar, 2. og 3. mgr., svohljóðandi:
Útlendingur sem er undanþeginn kröfu um atvinnuleyfi skv. 1. mgr. skal tilkynna til Vinnumálastofnunar um vinnu sína hér á landi eigi síðar en sama dag og vinnan hefst í hvert skipti. Í tilkynningu skv. 1. málsl. skulu meðal annars koma fram eftirfarandi upplýsingar:
  - a. Um útlendinginn:
    1. Nafn.
    2. Fæðingardagur.
    3. Ríkisfang.
    4. Númer vegabréfs.
    5. Starfsheiti.
    6. Heimilisfang hér á landi.
    7. Áætlaður dvalartími hér á landi.
  - b. Um atvinnurekanda, ef hann er annar en viðkomandi útlendingur:
    1. Nafn og netfang.
    2. Heimilisfang í heimaríki.
    3. Auðkenni, svo sem virðisaukaskattsnúmer eða önnur sambærileg heimild.
    4. Nafn og netfang tengiliðar atvinnurekanda.
  - c. Um undir hvaða undanþágu 1. mgr. starf útlendings hér á landi er talið falla.
Útlendingur sem er undanþeginn kröfu um atvinnuleyfi skv. 1. mgr. skal veita Vinnumálastofnun þær upplýsingar sem stofnunin kann að óska eftir í þágu eftirlits, sbr. 26. gr.
- b. Við bætist greinarfyrirsögn, svohljóðandi: *Undanþágur frá kröfu um tímabundið atvinnuleyfi í allt að 90 daga á ári.*

52. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 25. gr. laganna:

- a. Við bætist ný málsgrein er verður 1. mgr., svohljóðandi:
Eftirlitsfulltrúar samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, Útlendingastofnun, lögregla, skattyfirvöld, tollyfirvöld, kærunefnd útlendingamála, félagsþjónusta sveitarfélaga og Þjóðskrár Íslands skulu láta Vinnumálastofnun í té upplýsingar sem stofnunin telur nauðsynlegar í þágu eftirlits, sbr. 26. gr. Starfsmenn Vinnumálastofnunar eru bundnir þagnarskyldu hvað varðar upplýsingar sem stofnunin fær frá framangreindum aðilum og helst þagnarskyldan eftir að starfsmenn hætta störfum hjá stofnuninni.
- b. Eftirfarandi breytingar verða á 1. másl. 2. mgr., sem verður 3. mgr.:
  1. Á eftir orðinu „skattyfirvalda“ kemur: tollyfirvalda.
  2. Í stað orðsins „þjóðskrár“ kemur: Þjóðskrár Íslands.
- c. Í stað 3. mgr. koma tvær nýjar málsgreinar, svohljóðandi:
Starfsmönnum Vinnumálastofnunar er óheimilt að nota aðstöðu sína til að afla sér annarra upplýsinga en þeirra sem eru nauðsynlegar eða kunna að vera nauðsynlegar í þágu eftirlits samkvæmt lögum þessum. Enn fremur er þeim óheimilt að veita öðrum upplýsingar sem þeir hafa fengið vitneskju um vegna eftirlits síns og ástæða er til að ætla að skuli haldið leyndum, sbr. þó 5. mgr.
Þrátt fyrir 4. mgr. er Vinnumálastofnun heimilt að veita öðrum eftirlitsstjórnvöldum viðeigandi upplýsingar sem stofnuninni berast á grundvelli laga þessara, enda sé eingöngu um að ræða upplýsingar sem ætla má að falli undir málefna svið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds. Fái Vinnumálastofnun upplýsingar sem gefa til kynna að brotið sé gegn íslenskum lögum og reglum er stofnuninni skylt að afhenda hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi eða lögreglu, eftir atvikum, upplýsingarnar. Eftirlitsstjórnvöldum sem fá upplýsingar frá Vinnumálastofnun á grundvelli ákvæðis þessa ber að fara með persónuupplýsingar í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

53. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 26. gr. laganna:

- a. Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr.:
  1. Á eftir orðinu „Lögreglu“ í 1. másl. kemur: og Vinnumálastofnun.
  2. 2. másl. orðast svo: Lögregla og Vinnumálastofnun skulu sýna sérstök skilríki við störf sín.
- b. Á eftir orðinu „lögreglu“ í 3. mgr. kemur: eða Vinnumálastofnunar.
- c. Á eftir orðinu „Lögreglu“ í 4. mgr. kemur: og Vinnumálastofnun.

V. KAFLI

Breyting á lögum nr. 46/1980, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, með síðari breytingum.

54. gr.

36. gr. laganna ásamt millifyrirsögn á undan greininni orðast svo:

- e. Skyldur verkkaupa, fulltrúa verkkaupa, samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála og atvinnurekanda í tengslum við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð.*

Verkkaupi merkir í lögum þessum einstakling eða atvinnurekanda sem verk er unnið fyrir í tengslum við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð.

Fulltrúi verkkaupa merkir í lögum þessum einstakling eða atvinnurekanda sem ber ábyrgð á hönnun og/eða framkvæmd og/eða eftirliti með verki og starfar í þágu verkkaupa á grundvelli skriflegs samkomulags þar sem verkkaupi hefur falið honum að gegna tilteknum skyldum sínum samkvæmt ákvæði þessu. Gengið skal frá slíku samkomulagi áður en vinna á viðkomandi vinnustað hefst.

Samræmingaraðili öryggis- og heilbrigðismála merkir í lögum þessum einstakling eða atvinnurekanda sem falið er af verkkaupa eða fulltrúa verkkaupa að gegna tilteknum skyldum við undirbúning og framkvæmd verks, svo sem hvað varðar umsjón með skipulagningu og samræmingu aðgerða, sbr. 4. mgr., þar sem fleiri en einn atvinnurekandi er að störfum samtímis við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð.

Þar sem fleiri en einn atvinnurekandi eru að störfum samtímis við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð skal verkkaupi eða fulltrúi verkkaupa skipuleggja og samræma aðgerðir sem tryggja að við hönnun, undirbúning og framkvæmd verks verði gætt fyllsta öryggis, góðs aðbúnaðar og hollustuhátta. Í því felst meðal annars gerð öryggis- og heilbrigðisáætlunar eftir því sem við á, sbr. 6. mgr. Skal verkkaupi eða fulltrúi verkkaupa skipa einn eða fleiri samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála til að gegna framangreindum skyldum við undirbúning og framkvæmd verks.

Verkkaupi eða fulltrúi verkkaupa skal tilkynna til Vinnueftirlits ríkisins um vinnustað áður en vinna hefst þegar um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð og ráðgert er að vinna standi yfir lengur en í 30 daga og fleiri en 20 starfsmenn verði við vinnu samtímis. Sama á við um vinnustað þar sem um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð og ráðgert er að vinna taki lengri tíma en nemur 500 dagsverkum.

Við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð skv. 5. mgr. eða við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð þar sem vinna telst sérstaklega hættuleg skal verkkaupi eða fulltrúi verkkaupa sjá um að gerð sé öryggis- og heilbrigðisáætlun áður en vinna hefst í því skyni að tryggja að við framkvæmd verks verði gætt fyllsta öryggis, góðs aðbúnaðar og hollustuhátta. Áætlunin skal meðal annars fela í sér almennar reglur sem gilda skulu á vinnustaðnum og lýsingu á sérstökum aðgerðum sem framkvæma þarf til að unnt sé að uppfylla kröfur sem gerðar eru í lögum þessum í tengslum við öryggi, góðan aðbúnað og hollustuhætti á vinnustöðum.

Þrátt fyrir að verkkaupi eða fulltrúi verkkaupa feli samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála að gegna tilteknum skyldum samkvæmt ákvæði þessu leysir það verkkaupa eða fulltrúa verkkaupa ekki undan ábyrgð samkvæmt ákvæðinu.

Þrátt fyrir að verkkaupi feli fulltrúa sínum að gegna tilteknum skyldum samkvæmt ákvæði þessu leysir það verkkaupa ekki undan ábyrgð fái hann vitneskju um að fulltrúi verkkaupa hafi ekki gegnt þeim skyldum sem verkkaupi hefur falið honum að gegna á grundvelli skriflegs samkomulags þess efnis.

Ákvæði þetta hefur ekki áhrif á grundvallarregluna um ábyrgð atvinnurekanda samkvæmt lögum þessum.

Ráðherra er heimilt að setja nánari reglur í reglugerð, að fenginni umsögn stjórnar Vinnueftirlits ríkisins, um þau atriði sem kveðið er á um í ákvæði þessu, meðal annars um gerð skriflegrar áætlunar um öryggi og heilbrigði við hönnun, undirbúning og framkvæmd verks í tengslum við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð sem og í tengslum við mat á því hvers konar vinna við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð teljist sérstaklega hættuleg, hvaða atriði skulu koma fram í tilkynningu til Vinnueftirlits ríkisins skv. 5. mgr., skipun, skyldur og hæfni samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála sem og um gerð öryggis- og heilbrigðisáætlunar skv. 6. mgr., þ.m.t. þau atriði sem koma skulu fram í slíkri áætlun.

55. gr.

Við 45. gr. laganna bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Sá einn má vera stjórnandi tiltekinnar vélar, sbr. 1.–5. mgr. ákvæðis þessa og 1. mgr. 46. gr., sem hefur öðlast fullgild réttindi til að stjórna þeirri vél sem um ræðir hverju sinni samkvæmt reglum sem settar hafa verið á grundvelli 3. mgr. 49. gr.

56. gr.

Á eftir 3. mgr. 82. gr. laganna koma þrjár nýjar málsgreinar, 4.–6. mgr., svohljóðandi:

Eftirlitsfulltrúar samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, lögregla, skattyfirvöld, tollyfirvöld, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnumálastofnun og Þjóðskrá Íslands skulu láta Vinnueftirliti ríkisins í té upplýsingar sem stofnunin telur nauðsynlegar í þágu eftirlits, sbr. 75. gr.

Vinnueftirliti ríkisins annars vegar og lögreglu, skattyfirvöldum, tollyfirvöldum, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnumálastofnun og Þjóðskrá Íslands hins vegar er heimil vinnsla persónuupplýsinga, þar á meðal þeirra sem viðkvæmar geta talist, að því marki sem slík vinnsla telst nauðsynleg við framkvæmd laga þessara.

Að því marki sem Vinnueftirlit ríkisins telur nauðsynlegt svo að stofnunin geti haft eftirlit með framkvæmd laga þessara og reglugerða settra samkvæmt þeim, sbr. 75. gr., er heimilt við vinnslu persónuupplýsinga, sbr. 5. mgr., að samkeyra upplýsingar Vinnueftirlits ríkisins, lögreglu, skattyfirvalda, tollyfirvalda, Tryggingastofnunar ríkisins, Útlendingastofnunar, Vinnumálastofnunar og Þjóðskrár Íslands. Slíkar samkeyrslur skulu gerðar án þess að upplýsingar úr skráum einstakra stofnana séu sendar öðrum stofnunum umfram það sem nauðsynlegt er til skoðunar á fyrirframskilgreindu athugunarefni. Að öðru leyti fer um meðferð persónuupplýsinga í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

57. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 83. gr. laganna:

a. 2. mgr. orðast svo:

Þrátt fyrir 1. mgr. er Vinnueftirliti ríkisins heimilt að veita öðrum eftirlitsstjórnvöldum viðeigandi upplýsingar sem stofnuninni berast á grundvelli laga þessara enda sé eingöngu um að ræða upplýsingar sem ætla má að falli undir málefna svið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds. Fái Vinnueftirlit ríkisins upplýsingar sem gefa til kynna að brotið sé gegn íslenskum lögum og reglum er stofnuninni skylt að afhenda hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi eða lögreglu, eftir atvikum, upplýsingarnar. Eftirlitsstjórnvöldum sem fá upplýsingar frá Vinnueftirliti ríkisins á grundvelli ákvæðis þessa ber að fara með persónuupplýsingar í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

b. Á eftir 2. mgr. koma tvær nýjar málsgreinar, 3. og 4. mgr., svohljóðandi:

Starfsmenn Vinnueftirlits ríkisins eru bundnir þagnarskyldu um allt er varðar umkvörtun til stofnunarinnar, þ.m.t. nafn þess sem beinir umkvörtun til stofnunarinnar, sem og upplýsingar sem þeir fá á grundvelli 4. mgr. 82. gr. Þagnarskyldan helst eftir að starfsmenn hætta störfum hjá stofnuninni.

Þrátt fyrir 3. mgr. er starfsmönnum Vinnueftirlits ríkisins heimilt að greina frá umkvörtun til stofnunarinnar þegar um er að ræða lögmætan tilgang og ekki er gengið lengra en nauðsynlegt er auk þess sem sá sem beindi umkvörtuninni til stofnunarinnar hefur veitt samþykki fyrir því.

58. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 87. gr. laganna:

- a. 2. másl. 1. mgr. fellur brott.
- b. 2. mgr. orðast svo:

Aðila sem fyrirhuguð ákvörðun um dagsektir skv. 1. mgr. beinist að skal veittur frestur til að koma að skriflegum athugasemdum áður en ákvörðun er tekin. Tilkynningu Vinnueftirlits ríkisins um fyrirhugaða ákvörðun um dagsektir sem og tilkynningu um ákvörðun um dagsektir skal fylgja skriflegur rökstuðningur. Ákvörðun um dagsektir skv. 1. mgr. skal tilkynnt skriflega á sannanlegan hátt þeim aðila sem hún beinist að eða fulltrúa hans. Ákvörðun um dagsektir felur það í sér að sá aðili sem ákvörðunin beinist að skal greiða sekt fyrir hvern dag frá og með upphafi fyrsta virka dags eftir að honum var tilkynnt um ákvörðunina og er það tímamark jafnframt gjalddagi kröfunnar. Miða skal við þann dag þegar bætt hefur verið úr annmörkum að mati Vinnueftirlits ríkisins sem síðasta sektardag. Dagsektir geta numið allt að 1 millj. kr. fyrir hvern dag. Við ákvörðun fjárhæðar dagsekta skal meðal annars líta til fjölda starfsmanna þess aðila sem ákvörðun beinist að, hversu aðkallandi úrbætur teljast og hversu umfangsmikill viðkomandi atvinnurekstur er.

- c. Við 3. mgr. bætist: að frádregnum kostnaði við álagningu og innheimtu.
- d. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Að öðru leyti fer um ákvörðun Vinnueftirlits ríkisins um dagsektir samkvæmt ákvæðum stjórnsýslulaga.

VI. KAFLI

Breyting á lögum nr. 105/2014, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins.

59. gr.

Á eftir 4. gr. laganna kemur ný grein, 4. gr. a, ásamt fyrirsögn, svohljóðandi:

Innleiðing tilskipunar.

Með lögum þessum er innleidd tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/54/ESB frá 16. apríl 2014 um ráðstafanir til að greiða fyrir því að launþegar geti nýtt sér þau réttindi sem þeir hafa í tengslum við frjálsa för launþega.

VII. KAFLI

Gildistaka.

60. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

1. Inngangur.

Í upphafi árs 2016 tók til starfa óformlegur starfshópur á vegum þáverandi félags- og húsnæðismálaráðherra vegna aukinnar þátttöku erlendra ríkisborgara á innlendum vinnumarkaði. Í samráðshópnum áttu sæti fulltrúar frá Alþýðusambandi Íslands, Bandalagi háskólanna, BSRB, fjármála- og efnahagsráðuneyti, Sambandi íslenskra sveitarfélaga og Samtökum atvinnulífsins. Auk þess áttu Vinnueftirlit ríkisins og Vinnumálastofnun fulltrúa í hópnum.

Hlutverk samráðshópsins var meðal annars að koma með tillögur að hugsanlegum laga-breytingum til innleiðingar á tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/67/ESB frá 15. maí 2014 um framfylgd tilskipunar 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu og um breytingu á reglugerð (ESB) nr. 1024/2012 um samvinnu á sviði stjórnsýslu

fyrir tilstilli upplýsingakerfisins fyrir innri markaðinn („reglugerðin um IM-upplýsingakerfið“). Jafnframt var það hlutverk samráðshópsins að fara yfir ákvæði laga sem gilda hér á landi um þátttöku erlendra ríkisborgara á vinnumarkaði, þ.m.t. um starfsmenn erlendra fyrirtækja eða starfsmannaleigna sem sendir hafa verið tímabundið hingað til lands í því skyni að veita hér þjónustu, og koma með tillögur til ráðherra um nauðsynlegar lagabreytingar. Þá var það hlutverk hópsins að fara yfir ákvæði annarra laga sem gilda á vinnumarkaði, meðal annars í því skyni að bregðast við fyrrnefndri fjölgun erlendra starfsmanna á innlendum vinnumarkaði sem og til að bregðast við tilteknum aðstæðum sem upp hafa komið við framkvæmd viðkomandi laga.

Ljóst er að aldrei hafa fleiri erlendir ríkisborgarar starfað á vinnumarkaði hérlendis en í byrjun þessa árs. Þeir voru þá um 10,3% af þátttakendum á innlendum vinnumarkaði. Samkvæmt upplýsingum frá Vinnumálastofnun voru um það bil 20.000 erlendir starfsmenn þátttakendur á vinnumarkaði hérlendis í lok árs 2016. Til samanburðar voru um 18.500 erlendir ríkisborgarar starfandi hér á landi árið 2008 en ári áður voru þeir rúmlega 16.000 og árið 2006 ríflega 12.000. Tiltölulega lítil fækkun varð á erlendum ríkisborgurum sem störfuðu á innlendum vinnumarkaði í kjölfar efnahagsþrenginganna sem hófust hér á landi 2008. Lægst varð hlutfallið árið 2012 þegar 8,2% þátttakenda á innlendum vinnumarkaði voru erlendir ríkisborgarar sem svarar til þess að tæplega 14.700 erlendir ríkisborgarar hafi verið starfandi hér á landi það ár. Samkvæmt upplýsingum frá Vinnumálastofnun voru samtals 54 erlend fyrirtæki skráð hjá stofnuninni á árinu 2016 sem sent höfðu tæplega 1.000 starfsmenn tímabundið hingað til lands í því skyni að veita hér þjónustu og var fjöldi starfsmanna á vegum starfsmannaleigna, innlendra sem erlendra, rúmlega 1.500 til viðbótar. Þá voru rúmlega 300 starfsmenn erlendra fyrirtækja þátttakendur á innlendum vinnumarkaði í janúar 2017 en til samanburðar var sá fjöldi kominn í rúmlega 170 í lok janúar 2016. Þá má geta þess að áætlað er að starfsemi erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn sína hingað til lands í því skyni að veita hér þjónustu sem og erlendra starfsmannaleigna á íslenskum vinnumarkaði muni aukast hér á landi á komandi árum. Í því sambandi má nefna að um fjörutíu erlend fyrirtæki sem voru með starfsemi hér á landi í febrúar 2017 féllu undir gildissvið laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra en til samanburðar voru þau níu í febrúar 2016. Þá voru 26 starfsmannaleigur starfandi hér á landi í febrúar 2017, bæði innlendar og erlendar, samkvæmt skráningu Vinnumálastofnunar en í febrúar 2016 voru þær þrettán talsins.

2. Tilefni og nauðsyn lagasetningar.

Megintilgangur frumvarpsins er að innleiða tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/67/ESB frá 15. maí 2014 um framfylgd tilskipunar 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu og um breytingu á reglugerð (ESB) nr. 1024/2012 um samvinnu á sviði stjórnsýslu fyrir tilstilli upplýsingakerfisins fyrir innri markaðinn („reglugerðin um IM-upplýsingakerfið“). Í aðfaraorðum tilskipunarinnar kemur fram að tilskipunin stuðli meðal annars að því að koma á sameiginlegum ramma viðeigandi ákvæða, ráðstafana og eftirlitserfa sem nauðsynleg séu til að koma tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu, til framkvæmda, beita henni og framfylgja betur og með samræmdari hætti í reynd innan aðildarríkjanna, þ.m.t. ráðstafana til að koma í veg fyrir og beita viðurlögum gegn brotum á gildandi reglum. Fram kemur að tilskipunin hafi þó ekki áhrif á gildissvið tilskipunar 96/71/EB sem innleidd var í íslenskan rétt með lögum nr. 45/2007, um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra. Þannig miði tilskipun 2014/67/ESB meðal annars að því að tryggja að framfylgt sé ákvæðum laga sem gilda í aðildarríkjunum um réttindi starfsmanna, sem sendir hafa verið tímabundið til annarra aðildarríkja í því skyni að veita þjónustu yfir landamæri.

Vinnumarkaðurinn hér á landi er vel skipulagður með öflugum samtökum launafólks og atvinnurekenda sem semja sín á milli í kjarasamningum um laun og önnur starfskjör starfsmanna sem eru þátttakendur á innlendum vinnumarkaði sem og um aðra þætti er varða hagsmuni launafólks og atvinnurekenda. Samtök aðila vinnumarkaðarins eru einnig ábyrg fyrir eftirliti með því að ákvæði kjarasamninga séu virt á innlendum vinnumarkaði. Þá hafa verið settar reglur og mótuð framkvæmd í samskiptum samtaka aðila vinnumarkaðarins sem gefur stéttarfélagum og samtökum atvinnurekenda ríkt umboð til að koma fram fyrir og gæta hagsmuna launafólks, fyrirtækja og stofnana hvort heldur sem er á almennum eða opinberum vinnumarkaði.

Árið 1980 voru sett lög nr. 55/1980, um starfskjör launafólks og skyldutryggingu lífeyrisréttinda, þar sem meðal annars er kveðið á um að laun og önnur starfskjör sem samtök aðila vinnumarkaðarins semja um skuli vera lágmarkskjör á íslenskum vinnumarkaði. Jafnframt kemur fram í framangreindum lögum að samningar einstakra launamanna og atvinnurekenda um lakari kjör en hinir almennu kjarasamningar ákveða skuli ógildir. Löggin voru sett í því skyni að tryggja að launamenn á innlendum vinnumarkaði njóti ekki lakari kjara en þeirra sem samið er um í kjarasamningum. Þannig er öllum fyrirtækjum sem starfa hér á landi, erlendum jafnt sem innlendum, óheimilt að þjóða starfsmönnum sínum lakari kjör en samið hefur verið um í kjarasamningum óháð því hvort hlutaðeigandi fyrirtæki eru aðilar að viðkomandi kjarasamningum eða ekki. Í samkomulagi samtaka aðila vinnumarkaðarins frá árinu 2004 er meðal annars áréttað að það sé sameiginleg skylda þeirra og verkefni að verja það fyrirkomulag sem gildir á íslenskum vinnumarkaði og þá sérstaklega að ákvarða kaup og önnur starfskjör með kjarasamningum. Jafnframt er áréttað að öllum fyrirtækjum beri að virða þau lög og kjarasamninga sem hér gilda, óháð þjóðerni viðkomandi fyrirtækis eða starfsmanna þess. Þessi yfirlýsing undirstrikar mikilvægi þess fyrirkomulags á vinnumarkaði sem hér gildir. Sama gildir um þær skyldur sem samtök aðila vinnumarkaðarins hafa axlað til að fylgja því eftir að farið sé að leikreglum á vinnumarkaði.

Markmið frumvarps þessa er að veita íslenskum stjórnvöldum betri yfirsýn yfir stöðuna á innlendum vinnumarkaði að því er varðar starfsemi erlendra þjónustuveitenda hér á landi sem og fjölda og stöðu erlendra starfsmanna er starfa hjá slíkum fyrirtækjum hérlendis. Enn fremur er markmiðið að styrkja það eftirlit sem tíðkast á íslenskum vinnumarkaði þannig að tryggja megi eins og kostur er að laun og önnur starfskjör erlendra starfsmanna sem sendir eru tíma-bundið hingað til lands á vegum erlendra fyrirtækja í tengslum við veitingu þjónustu hér á landi sem og erlendra starfsmanna er starfa á vegum starfsmannaleigna hérlendis séu í samræmi við ákvæði laga og gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði þar sem vinnan fer fram. Er í því sambandi talið mikilvægt að áreiðanlegar upplýsingar um störf þeirra séu til hér á landi. Er frumvarpinu því jafnframt ætlað að stuðla að jafnri samkeppnisstöðu fyrirtækja sem starfa á innlendum vinnumarkaði, hvort sem þau eru innlend eða erlend, með því að koma í veg fyrir eins og frekast er unnt að fyrirtæki er virða ákvæði laga og gildandi kjarasamninga standi frammi fyrir því að eiga í samkeppni við fyrirtæki sem koma sér hjá því að fara að ákvæðum laga og gildandi kjarasamninga en slík brot bitna oft og tíðum ekki síst á starfsmönnum hlutaðeigandi fyrirtækja.

Frumvarpi þessu er einnig ætlað að innleiða tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/54/ESB frá 16. apríl 2014 um ráðstafanir til að greiða fyrir því að launþegar geti nýtt sér þau réttindi sem þeir hafa í tengslum við frjálsa för launþega. Frjáls för launafólks er talin vera lykilþáttur í þróun vinnumarkaðar Evrópska efnahagssvæðisins og telst til grundvallarréttinda í því sambandi. Er tilskipuninni ætlað að styrkja enn frekar framkvæmd reglugerðar (ESB) nr.

492/2011, um frjálsa för launafólks innan svæðisins sem innleidd var með lögum nr. 105/2014, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins.

3. Meginefni frumvarpsins.

Frelsið til að veita þjónustu yfir landamæri felur meðal annars í sér rétt fyrirtækja til að veita þjónustu í öðru aðildarríki að samningnum um Evrópska efnahagssvæðið og senda eigin starfsmenn tímabundið til hlutaðeigandi ríkis til að veita þjónustu í ríkinu en mikilvægt er að gera greinarmun á störfum starfsmanna erlendra fyrirtækja á grundvelli framangreinds frelsis til að veita þjónustu yfir landamæri og frjálsri för launafólks. Launafólk sem kemur hingað til lands í frjálsri för hefur rétt til að ráða sig til starfa og taka hér upp búsetu í þeim tilgangi að taka þátt á innlendum vinnumarkaði. Um störf þeirra hér á landi gilda almennt sömu reglur og gilda um annað launafólk og er lögum um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins ætlað að vernda þá einstaklinga sem hingað koma á grundvelli frjálsrar farar gegn mismunun að því er varðar atvinnu, launakjör og önnur starfs- og ráðningarskilyrði í samanburði við íslenska ríkisborgara. Starfsmenn erlendra fyrirtækja koma hins vegar hingað til lands tímabundið í því skyni að starfa við veitingu þjónustu hér á landi á vegum erlendra fyrirtækja sem þeir starfa að jafnaði hjá í heimaríki þeirra. Tilskipun 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu er ætlað að setja tiltekinn ramma um starfskjör slíkra starfsmanna þannig að þeim verði tryggð ákveðin lágmarksréttindi sem erlendum þjónustuveitendum sem senda starfsmenn hingað til lands ber að virða meðan starfsmennirnir starfa hér á landi.

Í því skyni að auðvelda fyrirtækjum, sem vilja nýta sér rétt sinn til að senda starfsmenn til annars aðildarríkis innan Evrópska efnahagssvæðisins til að veita þar þjónustu á þeirra vegum, að kynna sér lög og reglur sem gilda um réttindi starfsmanna í viðkomandi ríkjum er áréttað í tilskipun 2014/67/ESB að hvert aðildarríki skuli tryggja gott aðgengi að upplýsingum er varðar réttindi starfsmanna sem starfa á innlendum vinnumarkaði hlutaðeigandi ríkis og erlendum fyrirtækjum ber þar af leiðandi að tryggja starfsmönnum sínum meðan þeir starfa í viðkomandi ríkjum. Þannig gerir tilskipunin ráð fyrir að aðildarríkin komi upp sérstakri upplýsingaveitu í formi vefsíðu þar sem viðeigandi upplýsingar eru settar fram með greinargóðum hætti án endurgjalds. Vinnuálastofnun er sú stofnun hér á landi sem hefur verið falið að sinna stjórnslu á því sviði sem lög um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra taka til. Frumvarp þetta gerir ráð fyrir að svo verði áfram og er því lögð sú skylda á stofnunina að hún, í samstarfi við samtök aðila vinnumarkaðarins, birti með aðgengilegum hætti og án endurgjalds upplýsingar um lög og reglur sem gilda á innlendum vinnumarkaði ásamt upplýsingum um hvar nálgast megi efni gildandi kjarasamninga, sbr. 4. gr. frumvarpsins. Til að uppfylla þetta ákvæði tilskipunarinnar hefur Vinnuálastofnun þegar sett upp sérstaka vefsíðu (posting.is) í samvinnu við ýmsa aðila, svo sem Alþýðusamband Íslands, Embætti ríkisskattstjóra, Samtök atvinnulífsins, Sjúkratryggingar Íslands, Tryggingastofnun, Vinnueftirlit ríkisins og Þjóðskrá Íslands. Um er að ræða upplýsingasíðu þar sem nálgast má upplýsingar um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn til starfa hingað til lands auk upplýsinga um lög og reglur sem gilda um starfsemi starfsmannaleigna hér á landi. Er vefsíðunni ætlað að bæta upplýsingagjöf til erlendra aðila sem starfa tímabundið hér á landi og tryggja að þeir starfi í samræmi við lög og reglur sem hér gilda á innlendum vinnumarkaði. Með tilkomu vefsíðunnar geta þessir erlendu aðilar með einföldum hætti nálgast allar helstu upplýsingar á einum stað. Þar er meðal annars að finna upplýsingar um kaup og kjör, vinnuvernd, skattamál, mat á starfsréttindum, skráningu til Þjóðskrár og upplýsingar um skráningarskyldu erlendra fyrirtækja til Vinnuálastofnunar. Jafnframt auðveldar

vefsíðan starfsmönnum erlendra fyrirtækja sem sendir hafa verið tímabundið hingað til lands í því skyni að veita hér þjónustu að verða sér úti um upplýsingar um rétt þeirra til launa og annarra starfskjara á meðan þeir eru þátttakendur á vinnumarkaði hérlandis.

Í aðfaraorðum tilskipunar 2014/67/ESB er tekið fram að samræma þurfi framkvæmd og eftirlit aðildarríkjanna á því hvað felist í því að senda starfsmenn tímabundið til annarra ríkja í því skyni að veita þar þjónustu þannig að unnt sé að koma í veg fyrir og berjast gegn misnotkun og brotum á reglum um veitingu þjónustu yfir landamæri. Þar á meðal þarf þar til bært stjórnvald gistiríkis að geta með aðgengilegum hætti rannsakað hið tímabundna einkenni á störfum viðkomandi starfsmanna og hvort umrætt fyrirtæki hafi sannanlega staðfestu í því ríki sem starfsmaður er sendur frá og í sömu starfsgrein og á við um þjónustuna sem veita á. Í þeim tilgangi gerir tilskipunin ráð fyrir gagnkvæmri samvinnu á sviði stjórnsýslu milli aðildarríkjanna í því skyni að greiða fyrir framkvæmd tilskipunar 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu. Í tilskipun 2014/67/ESB er gert ráð fyrir að samstarfið felist einkum í öflun upplýsinga um starfsemi fyrirtækis í heimaríki samkvæmt beiðni frá stjórnvöldum í gistiríki enda hafi beiðnin lögmætan tilgang og ekki sé gengið lengra en nauðsyn krefur. Í því skyni að tryggja skilvirka afgreiðslu slíkra erinda gerir 6. gr. tilskipunarinnar ráð fyrir að viðkomandi stjórnvald afhendi umbeðnar upplýsingar innan 25 virkra daga frá móttöku beiðni. Sé um mjög brýn tilvik að ræða ber hlutaðeigandi stjórnvöldum hins vegar að afhenda upplýsingar innan tveggja virkra daga frá móttöku beiðni. Frumvarpið gerir ráð fyrir að Vinnu-málastofnun sinni þessari upplýsingaskyldu hér á landi, sbr. 4. gr. frumvarpsins.

Enn fremur er í frumvarpinu lögð áhersla á mikilvægi þess að innlend stjórnvöld sem koma að eftirliti með fyrirtækjum á innlendum vinnumarkaði geti miðlað upplýsingum sín á milli enda séu upplýsingarnar nauðsynlegar í þágu eftirlits hvers stjórnvalds. Þannig er tryggt að upplýsingar komist til viðeigandi stjórnvalds sem vinnur frekar úr þeim í því skyni að koma í veg fyrir brot á ákvæðum laga og kjarasamninga sem gilda á vinnumarkaði hérlandis.

Frumvarpið skerpir á upplýsingaskyldu fyrirtækja skv. 8. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra í samræmi við efni tilskipunar 2014/67/ESB en í tilskipuninni er aukin áhersla lögð á að fyrirtæki sýni fram á sannanlega staðfestu í heimaríki í sömu starfsgrein og þjónusta þess hér á landi fellur innan. Í þeim tilgangi er í frumvarpinu gert ráð fyrir að fyrirtæki þurfi að leggja fram gögn sem sýna fram á efnahagslega starfsemi í heimaríki, svo sem gögn frá skattyfirvöldum í heimaríki og umfang veltu fyrirtækisins í heimaríki. Er því ekki nægjanlegt að fyrirtæki hafi formlega staðfestu í heimaríki heldur verður það að hafa þar einhverja efnahagslega starfsemi í sömu starfsgrein og þjónusta þess hér á landi fellur innan. Ekki er um nýmæli að ræða þar sem kveðið er á um slíka tilhögun í tilskipun 96/71/EB sem þegar hefur verið innleidd hér á landi með lögum um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra. Er hér eingöngu um að ræða áréttingu á framangreindri tilhögun auk þess sem lögð er áhersla á að við mat á umfangi veltu hlutaðeigandi fyrirtækis beri að taka tillit til kaupmáttar í heimaríki sem og sérstakra aðstæðna þegar um er að ræða ný fyrirtæki. Enn fremur er í 10. gr. frumvarpsins gert ráð fyrir að afrit af þjónustusamningi liggi fyrir sem og afrit af ráðningarsamningum þeirra starfsmanna sem starfa munu á vegum hlutaðeigandi fyrirtækis hér á landi. Áfram er gert ráð fyrir að fyrirtæki leggi fram upplýsingar um hvort viðkomandi starfsmenn njóti almannatryggingaverndar í heimaríki en í aðfaraorðum tilskipunar 2014/67/ESB er tekið fram að vanti slík vottorð geti það verið vísbending um að ekki beri að líta á umræddar aðstæður þannig að starfsmaður sé sendur tímabundið til að vinna við þjónustustarfsemi í öðru aðildarríki en því ríki þar sem starfsmaðurinn vinnur að jafnaði. Þá er lagt til það nýmæli í frumvarpi þessu að við 8. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja

sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra verði bætt þeirri skyldu að á þeim tíma sem fyrirtæki veitir þjónustu hér á landi hafi fyrirtækið ávallt tiltæk afrit af launaseðlum hvers starfsmanns og staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd í samræmi við það sem fram kemur á launaseðli, meðal annars hvað varðar launafjárhæð, sem og afrit af vinnutímaskýrslum. Er þetta lagt til í því skyni að auðvelda eftirlit Vinnuámalastofnunar með því að starfsmenn erlendra fyrirtækja sem hér starfa njóti þeirra réttinda sem þeim ber samkvæmt lögum og reglum sem gilda á innlendum vinnumarkaði á þeim tíma sem þeir eru starfandi hér á landi.

Mikilvægt þykir að komið sé í veg fyrir misnotkun á reglum sem gilda hér á landi um laun og önnur starfskjör starfsmanna erlendra fyrirtækja sem sendir eru tímabundið hingað til lands í því skyni að veita hér þjónustu með því að halda því ranglega fram að starfsmenn erlends fyrirtækis sem sendir eru hingað til lands á vegum þess á grundvelli þjónustusamnings sem fyrirtækið hefur gert við notendafyrirtæki hér á landi starfi hérlendis sem sjálfstætt starfandi einstaklingar. Er því í 9. gr. frumvarpsins lagt til að sjálfstætt starfandi einstaklingum sem koma hingað til lands í því skyni að veita hér tímabundna þjónustu verði gert skylt að veita Vinnuámalastofnun tiltekna upplýsingar í því sambandi. Þannig er gert ráð fyrir að sömu skilyrði gildi um sjálfstætt starfandi einstaklinga og fyrirtæki að því leyti að fyrir hendi verður að vera efnahagsleg starfsemi í heimaríki í báðum tilvikum til þess að viðkomandi aðilum sé heimilt að veita þjónustu yfir landamæri. Munurinn á sjálfstætt starfandi einstaklingum og fyrirtæki sem erlendum þjónustuveitendum er að sjálfstætt starfandi einstaklingur sem veitir þjónustu hér á landi lýtur eigin verkstjórn við þá þjónustu sem hann veitir hérlendis og hefur ekki starfsmenn í vinnu á meðan fyrirtæki hefur starfsmenn í vinnu sem sjá um að veita þjónustuna hér á landi fyrir hönd fyrirtækisins og lúta í því sambandi verkstjórn fyrirtækisins. Í þessu sambandi ber þó að líta til þess að þegar um er að ræða starfsmenn starfsmannaleigna, sem leigðir eru til notendafyrirtækis hér á landi í því skyni að veita tiltekna þjónustu, starfa viðkomandi starfsmenn undir verkstjórn hlutadeigandi notendafyrirtækis. Í ljósi framangreinds er litið á einstaklinga sem hafa starfsmenn í vinnu sem fyrirtæki en ekki sem sjálfstætt starfandi einstaklinga í skilningi frumvarpsins, sbr. einnig 1. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra.

Samkvæmt 12. gr. tilskipunar 2014/67/ESB er aðildarríkjunum heimilt að kveða á um svokallaða keðjuábyrgð í tilteknum starfsgreinum og er í frumvarpi þessu kveðið á um slíka ábyrgð notendafyrirtækja í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð, sbr. 13. gr. frumvarpsins. Þannig er gert ráð fyrir að notendafyrirtæki geti borið ábyrgð á vangoldnum lágmarkslaunum starfsmanna þess erlenda fyrirtækis sem veitir notendafyrirtækinu þjónustu á grundvelli þjónustusamnings en lagt er til að ábyrgð notendafyrirtækisins nái jafnframt til vangoldinna lágmarkslauna starfsmanna annarra fyrirtækja sem hafa gert þjónustusamninga sem byggjast á fyrrnefndum þjónustusamningi án þess að um sé að ræða beint samningssamband milli notendafyrirtækisins og þessara fyrirtækja. Með vangoldnum lágmarkslaunum er í þessu sambandi átt við laun í samræmi við ákvæði gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði þar sem vinnan fer fram. Enn fremur gerir frumvarpið ráð fyrir að framangreind ábyrgð notendafyrirtækja nái til annarra vangoldinna launaþátta en lágmarkslauna sem og til vangoldinna launa fyrir yfirvinnu og vangoldinna launa í veikinda- og slysatilvikum. Þá er gert ráð fyrir að ábyrgð notendafyrirtækisins nái til vangoldinna launatengdra gjalda hér á landi í tengslum við framangreindar vangreiðslur fyrirtækisins. Ekki er þó gert ráð fyrir að ábyrgð notendafyrirtækisins nái til vangoldinna orlofslauna fyrirtækis.

Í 13. gr. frumvarpsins er kveðið á um svokallaða keðjuábyrgð notendafyrirtækja í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð. Er lagt til að ábyrgð notendafyrirtækja í þessu sambandi nái

til vangoldinna lágmarkslauna starfsmanna fyrirtækis sem notendafyrirtækið hefur samið beint við með þjónustusamningi sem nánar er skýrður í 5. gr. frumvarpsins sem og annarra launabátta, yfirvinnugreiðslna og launa í veikinda og slysatilvikum sem og launatengdra gjalda hér á landi. Jafnframt er gert ráð fyrir að ábyrgð notendafyrirtækisins nái til sömu atriða vegna starfsmanna annarra fyrirtækja sem hafa gert þjónustusamninga sem byggjast á upphaflega þjónustusamningnum án þess að um beint samningssamband sé að ræða milli þeirra fyrirtækja og notendafyrirtækisins enda um undirverktaka að ræða í sama verki og upphaflegi þjónustusamningurinn laut að. Í 13. gr. frumvarpsins er nánar kveðið á um hvernig gert er ráð fyrir að starfsmaður sem í hlut á skuli bera sig að vilji hann gera kröfu á hendur notendafyrirtæki um greiðslu vangoldinna launa eða annarra þátta sem ábyrgðin nær til, sbr. framangreint. Þá er í 13. gr. frumvarpsins tilgreint nánar í hvaða tilvikum lagt er til að notendafyrirtæki verði heimilt að synja um greiðslu kröfu starfsmanns, meðal annars um vangoldin lágmarkslaun. eru þar nefnd þau tilvik þegar það fyrirtæki sem í hlut á veitir notendafyrirtæki þjónustu hér á landi skemur en tíu virka daga á tólf mánaða tímabili sem og þegar um er að ræða kröfu framkvæmdastjóra, stjórnarmanna eða eigenda fyrirtækisins sem í hlut á eða annarra sem eru þeim það nákomnir að unnt er að sýna fram á að kröfur þeirra séu óréttmætar með tilliti til tiltekinna tengsla sem nánar eru tilgreind í ákvæðinu. Enn fremur gerir frumvarpið ráð fyrir að notendafyrirtæki verði undanþegið ábyrgð hafi það með sannanlegum hætti gripið til ráðstafana í því skyni að tryggja eins og því er unnt að fyrirtæki greiði starfsmönnum sínum laun í samræmi við ákvæði gildandi kjarsamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði þar sem vinnan fer fram.

Þá er í frumvarpinu gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun verði heimilt að leggja stjórnvaldssektir á fyrirtæki sem veita stofnuninni ekki upplýsingar og/eða aðgang að gögnum í samræmi við 8. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra sem og í þeim tilvikum þegar fyrirtæki veita stofnuninni rangar eða ófullnægjandi upplýsingar að mati stofnunarinnar, óháð því hvort um ásetning eða gáleysi er að ræða af hálfu fyrirtækisins. Í frumvarpinu er gert ráð fyrir að kveðið verði á um samsvarandi heimild í lögum um starfsmannaleigur. Er þetta lagt til í því skyni að tryggja eins vel og unnt er að fyrirtæki sinni umræddri upplýsingaskyldu sinni þar sem tiltekna upplýsingar frá fyrirtæki eða starfsmannaleigu, eftir því sem við á, til Vinnumálastofnunar eru forsenda þess að stofnunin geti haft eftirlit með því að ákvæðum laganna sé framfylgt og því mikilvægt að viðurlög liggi við því ef fyrirtæki sinnir ekki upplýsingaskyldu sinni á grundvelli laganna. Er um nýmæli að ræða þar sem Vinnumálastofnun hefur ekki áður haft viðlíka heimildir í lögum þar sem stofnunin fer með framkvæmdina. Slíkar stjórnvaldssektir eru þó ekki nýmæli í íslenskum lögum en víða er að finna samsvarandi heimildir til tiltekinna stjórnvalda sem fara með eftirlit á mismunandi sviðum. Má í þessu sambandi nefna heimild Matvælastofnunar á grundvelli laga um velferð dýra og heimild Mannvirkjastofnunar á grundvelli laga um brunavarnir. Þá er kveðið á um samsvarandi heimild í lögum einstakra ríkja sem þegar hafa innleitt tilskipun 2014/67/ESB en við samningu frumvarpsins var meðal annars litið til Danmerkur og Írlands hvað það varðar.

Samhliða þeim breytingum sem frumvarp þetta gerir ráð fyrir á ákvæðum laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra eru í frumvarpinu lagðar til breytingar á öðrum lögum sem gilda á innlendum vinnumarkaði. Er þetta gert til að gæta samræmis. Þar á meðal eru lagðar til efnislega samhljóða breytingar á ákvæðum laga nr. 139/2005, um starfsmannaleigur, en mikilvægt þykir að Vinnumálastofnun verði gert kleift að hafa samsvarandi eftirlit með starfsemi starfsmannaleigna hér á landi og henni er ætlað að hafa með erlendum fyrirtækjum sem veita tiltekna þjónustu hér á landi. Þá er í frumvarpinu kveðið nánar á um málsmeðferð Vinnumálastofnunar þegar stofnunin ákveður að leggja á atvinnurekanda dagsektir á grundvelli laga um réttindi og skyldur erlendra

fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra. Samsvarandi breytingar eru lagðar til hvað varðar dagsektarheimildir Vinnumálastofnunar í lögum nr. 139/2005, um starfsmannaleigur og lögum nr. 42/2010, um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, sem og hvað varðar dagsektarheimild Vinnueftirlits ríkisins á grundvelli laga nr. 46/1980, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum.

Í frumvarpinu eru lagðar til þýðingarmiklar breytingar á lögum nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga, þar sem meðal annars er gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun verði heimilt að veita einstaklingum, sem veitt hefur verið dvalarleyfi hér á landi á grundvelli laga um útlendinga og eru hugsanleg fórnarlömb mansals eða fórnarlömb mansals, tímabundin atvinnuleyfi vegna tiltekinna starfa hér á landi að öðrum skilyrðum laga um atvinnuréttindi útlendinga uppfylltum. Enn fremur er lagt til að þeir sem eru undanþegnir kröfu um tímabundið atvinnuleyfi vegna vinnu í allt að 90 daga á ári hér á landi skuli tilkynna Vinnumálastofnun um vinnu sína hérlendis eigi síðar en sama dag og vinnan hefst í hvert skipti. Tilgangur þess er að Vinnumálastofnun fái vitneskju um vinnu hlutaðeigandi aðila hér á landi og geti þá jafnframt metið hvort umrædd undanþága eigi við. Á þetta ekki síst við um nýlegar breytingar á lögum um atvinnuréttindi útlendinga sem fela í sér að nú er í umræddu ákvæði laganna kveðið á um undanþágu frá kröfu um tímabundið atvinnuleyfi hér á landi vegna vinnu í allt að 90 daga en fram til síðustu áramóta var um að ræða undanþágu vegna vinnu hér á landi í allt að fjórar vikur.

Þá er í frumvarpinu gert ráð fyrir að eftirlitsstofnanir á vinnumarkaði fái heimildir til að miðla upplýsingum sín á milli berist þeim upplýsingar sem ætla má að falli undir málefnasvið annars eftirlitsstjórnvalds. Hins vegar er gert ráð fyrir að skylt verði að afhenda hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi eða lögreglu, eftir atvikum, upplýsingar sem gefa til kynna að brotið sé gegn íslenskum lögum og reglum.

Í frumvarpi þessu er lagt til að í lögum nr. 46/1980, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, verði kveðið um svokallaða verkkaupaábyrgð í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð. Í þessu felst að á vinnustöðum þar sem fleiri en einn atvinnurekandi er að störfum samtímis við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð fellur það í hlut verkkaupa eða fulltrúa hans að skipuleggja og samræma aðgerðir sem tryggja að við hönnun, undirbúning og framkvæmd verks verði gætt fyllsta öryggis, góðs aðbúnaðar og hollustuhátta á vinnustaðnum. Á þetta við um verk þar sem ráðgert er að vinna standi yfir lengur en 30 daga og að fleiri en 20 starfsmenn verði á þeim tíma við vinnu samtímis á sama vinnustaðnum. Enn fremur er gert ráð fyrir að í slíkum tilvikum skuli verkkaupinn jafnframt tilkynna Vinnueftirliti ríkisins um vinnustaðinn áður en vinnan hefst. Gert er ráð fyrir að hið sama eigi við þar sem um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð og ráðgert er að vinna taki lengri tíma en nemur 500 dagsverkum. Enn fremur eru lagðar til breytingar á 45. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, þannig að skýrt verði kveðið á um að sá einn megi vera stjórnandi tiltekinna vélar sem hefur öðlast fullgild réttindi til að stjórna þeirri vél sem um ræðir hverju sinni. Er þetta meðal annars lagt til svo að ekki leiki vafi á að fullgild réttindi séu forsenda þess að heimilt sé að stjórna tilteknum vélum.

Þá eru lagðar til breytingar á lögum nr. 105/2014, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, en um er að ræða nýtt ákvæði sem bætt yrði við löggin þar sem kveðið yrði á um að tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/54/ESB um ráðstafanir til að greiða fyrir því að launþegar geti nýtt sér þau réttindi sem þeir hafa í tengslum við frjálsa för launafólks sé innleidd í íslenskan rétt með lögnum. Efni umræddrar tilskipunar kallar hins vegar ekki á frekari breytingar á lögum um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins þar sem efnið er nú þegar að finna í ákvæðum laganna.

4. Samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar.

Að mati ráðuneytisins gefur efni frumvarps þessa ekki sérstakt tilefni til mats á samræmi við ákvæði stjórnarskrárinnar. Líkt og komið hefur fram er frumvarpi þessu ætlað að innleiða tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/67/ESB frá 15. maí 2014 um framfylgd tilskipunar 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu og um breytingu á reglugerð (ESB) nr. 1024/2012 um samvinnu á sviði stjórnsýslu fyrir tilstilli upplýsingakerfisins fyrir innri markaðinn („reglugerðin um IM-upplýsingakerfið“). Tilskipun þessi er hluti af regluverki sem ætlað er að gilda á sameiginlegum vinnumarkaði Evrópska efnahagssvæðisins og er tilskipunin því hluti af alþjóðlegum skuldbindingum íslenska ríkisins sem aðildarríkis að samningnum um Evrópska efnahagssvæðið.

5. Samráð.

Frumvarpið var samið í velferðarráðuneytinu í samráði við fulltrúa frá Alþýðusambandi Íslands, Bandalagi háskólamanna, BSRB, fjármála- og efnahagsráðuneyti, Sambandi íslenskra sveitarfélaga, Samtökum atvinnulífsins, Vinnueftirliti ríkisins og Vinnumálastofnun. Fundað var reglulega þar sem fyrrnefndir aðilar komu að ábendingum um ýmsa þætti frumvarpsins sem lítið var til við vinnslu þess, eftir því sem unnt var, og er efni frumvarpsins afrakstur þeirrar vinnu.

6. Mat á áhrifum.

Efni frumvarps þessa er meðal annars liður í því að styrkja það eftirlit sem tíðkast á íslenskum vinnumarkaði í því skyni að tryggja eins vel og unnt er að staða starfsmanna sem sendir eru tímabundið hingað til lands á vegum erlendra fyrirtækja í tengslum við veitingu þjónustu eða starfa á vegum starfsmannaleigna, hvað varðar laun og önnur starfskjör, verði í samræmi við lög og kjarasamninga er gilda á innlendum vinnumarkaði. Í því skyni er frumvarpinu ætlað að skerpa á skyldum erlendra fyrirtækja sem veita þjónustu hérlandis á grundvelli þjónustusamnings við notendafyrirtæki hér á landi til að veita Vinnumálastofnun upplýsingar um starfsemi sína í samræmi við efni tilskipunar 2014/67/ESB. Enn fremur eru eftirlitsheimildir þeirra stofnana er fara með eftirlit á innlendum vinnumarkaði rýmkaðar í því skyni að efla samvinnu þeirra á milli sem og samvinnu þeirra og samtaka aðila vinnumarkaðarins í tengslum við eftirlit með því að ákvæðum laga og kjarasamninga er gilda á innlendum vinnumarkaði sé fylgt í þeim tilvikum þegar um er að ræða starfsmenn erlendra fyrirtækja eða starfsmannaleigna sem hafa verið sendir tímabundið hingað til lands í því skyni að veita hér þjónustu.

Þá er frumvarpi þessu ætlað að hafa áhrif á innlend fyrirtæki sem semja við erlend fyrirtæki um veitingu tiltekinnar þjónustu í tengslum við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð. Á það ekki síst við í ljósi þess að lagt er til að lögð verði á notendafyrirtæki svokölluð keðjuábyrgð, meðal annars í samræmi við efni 12. gr. tilskipunar 2014/67/ESB. Er þetta lagt til í því skyni að stuðla að því að farið sé að ákvæðum laga og reglugerða sem og ákvæðum kjarasamninga er gilda á innlendum vinnumarkaði, meðal annars til að sporna gegn félagslegum undirboðum eins og frekast er kostur. Er frumvarpinu því meðal annars ætlað að stuðla að jafnri samkeppnisstöðu fyrirtækja sem starfa á innlendum vinnumarkaði, hvort sem þau eru innlend eða erlend, með því að koma í veg fyrir eins og frekast er unnt að fyrirtæki er virða ákvæði laga og gildandi kjarasamninga standi frammi fyrir því að eiga í samkeppni við fyrirtæki sem koma sér hjá því að fara að ákvæðum laga og gildandi kjarasamninga en slík brot bitna oft og tíðum ekki síst á starfsmönnum hlutaðeigandi fyrirtækja. Í frumvarpinu er jafnframt gert ráð fyrir auknu eftirliti stjórnvalda sem fara með eftirlit á vinnumarkaði auk þess sem frumvarpinu er ætlað að auka yfirsýn fyrrnefndra stjórnvalda yfir umfang starfsemi erlendra þjónustuveitenda á innlendum

vinnumarkaði. Í því sambandi gerir frumvarpið einnig ráð fyrir auknu samstarfi fyrrnefndra stjórnvalda í því skyni að sem bestur árangur náist á sem skilvirkastan hátt.

Einnig er í frumvarpinu gert ráð fyrir að verkkaupi beri aukna ábyrgð á aðbúnaði, hollustuháttum og öryggi á vinnustöðum þar sem fleiri en einn atvinnurekandi er að störfum samtímis í byggingarstarfsemi eða við mannvirkjagerð en í slíkum tilvikum er gert ráð fyrir að verkkaupinn skipuleggi og samræmi aðgerðir þannig að á öllum stigum verksins verði gætt að góðum aðbúnaði, hollustuháttum og öryggi á viðkomandi vinnustað, sbr. 55. gr. frumvarpsins.

Líkt og rakið hefur verið í umfjöllun um meginefni frumvarpsins þá er í frumvarpinu lagt til að ákvæðum laga nr. 45/2007, um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra, verði breytt, meðal annars í því skyni að innleiða tilskipun 2014/67/ESB um framfylgd eldri tilskipunar um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu. Þá er gert ráð fyrir að samhliða verði lagðar til breytingar á ýmsum öðrum lögum sem gilda á innlendum vinnumarkaði, meðal annars þannig að samræmis sé gætt milli breytinganna á fyrrnefndum lögum og sambærilegra ákvæða í öðrum lögum sem og í því skyni að bregðast við tilteknum aðstæðum sem upp hafa komið við framkvæmd viðkomandi laga, meðal annars í tengslum við eftirlit á vinnumarkaði. Verði frumvarpið óbreytt að lögum er gert ráð fyrir að eftirlit Vinnuálastofnunar á þessu sviði verði öflugara og markvissara en nú er, ekki síst þar sem gert er ráð fyrir að stofnunin fái auknar heimildir til samstarfs við önnur stjórnvöld sem hafa eftirlit á vinnumarkaði. Þrátt fyrir framangreint er ekki gert ráð fyrir að auka þurfi fjármagn til reksturs Vinnuálastofnunar frá því sem fram kemur í ríkisfjármálaáætlun til næstu ára þar sem gert er ráð fyrir að sá kostnaður sem af frumvarpinu hlýst fyrir Vinnuálastofnun rúmist innan áætlaðra fjárheimilda fyrir stofnunina, þ.m.t. komi til breytinga á tölvukerfi stofnunarinnar. Líkt og komið hefur fram hafa umsvif erlendra fyrirtækja á vinnumarkaði hér á landi aukist á undanförunum mánuðum og gert er ráð fyrir áframhaldandi aukningu hvað það varðar á komandi misserum. Má því ætla að umsvif Vinnuálastofnunar hvað varðar eftirlit með erlendum fyrirtækjum sem eru með starfsemi á innlendum vinnumarkaði muni aukast að sama skapi.

Ekki verður séð að frumvarpið muni hafa mismunandi áhrif á stöðu kynjanna á vinnumarkaði, verði það óbreytt að lögum, þar sem ákvæðum þess er ætlað að gilda um fyrirtæki sem starfa á innlendum vinnumarkaði og starfsmenn þeirra, óháð því hvort viðkomandi starfsmenn sem um ræðir hverju sinni eru karlar eða konur.

Um einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 2. gr.

Í 1. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra er kveðið á um að lögin gildi um fyrirtæki sem hefur staðfestu í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum og sendir starfsmann tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu í nánar tilgreindum tilvikum. Er þannig í a-lið 1. mgr. ákvæðisins kveðið á um þau tilvik þegar fyrirtæki sendir starfsmann tímabundið hingað til lands og starfsmaðurinn starfar undir stjórn þess í tengslum við samning við notendafyrirtæki um veitingu þjónustu hér á landi. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að orðalagi a-liðar 1. mgr. 1. gr. laganna verði breytt þannig að skýrt sé að staflidurinn eigi við um þau tilvik þegar starfsmaðurinn starfar undir stjórn fyrirtækisins sem sendir hann

hingað til lands á grundvelli þjónustusamnings við notendafyrirtæki. Ekki er um efnislega breytingu að ræða heldur eingöngu lagt til að orðalagi verði breytt til skýringar.

Í c-lið 1. mgr. 1. gr. laganna kemur fram að lögin gildi meðal annars í þeim tilvikum þegar fyrirtæki í skilningi laganna sendir starfsmann tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu á vegum fyrirtækisins og starfsmaðurinn er leigður gegn gjaldi til að sinna störfum á vinnustað notendafyrirtækis undir verkstjórn þess. Hér er gert ráð fyrir breytingum á c-lið 1. mgr. 1. gr. laganna þannig að skýrt sé að í slíkum tilvikum sé átt við starfsmenn sem hingað koma til að sinna störfum á vinnustað notendafyrirtækis undir verkstjórn þess á grundvelli þjónustusamnings samkvæmt lögum nr. 139/2005, um starfsmannaleigur, sem gerður hefur verið á milli fyrirtækis, sem í þessu tilviki er starfsmannaleiga, og notendafyrirtækisins um leigu á tilteknum fjölda starfsmanna gegn gjaldi en ekki um veitingu tiltekinnar þjónustu hér á landi að öðru leyti en því sem snýr að leigu starfsmannsins eða starfsmannanna. Ekki er um efnislega breytingu að ræða heldur eingöngu lagt til að orðalagi verði breytt til skýringar.

Auk þess er lagt til að í 1. gr. laganna verði enn fremur kveðið á um að lögin gildi um upplýsingaskyldu sjálfstætt starfandi einstaklinga sem eru ríkisborgarar og hafa staðfestu og þar með efnahagslega starfsemi í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum og koma tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu. Er þannig gert ráð fyrir að sjálfstætt starfandi einstaklingur frá einu af framangreindum ríkjum sem kemur tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu veiti Vinnumálastofnun tilteknar upplýsingar eigi síðar en sama dag og hann hefur störf hér á landi í hvert skipti, sbr. 9. gr. frumvarpsins. Er í þessu sambandi gert ráð fyrir að umræddur einstaklingur hafi staðfestu og efnahagslega starfsemi í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum.

Um 3. gr.

Í lögum um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra er ekki að finna ákvæði þar sem gerð er grein fyrir markmiðum laganna. Hér er því lagt til að við lögin bætist nýtt ákvæði þar sem nánar er gerð grein fyrir þeim markmiðum sem lögunum er ætlað að ná. Er þannig lagt til að skýrt verði kveðið á um að markmið laganna sé að tryggja að laun og önnur starfskjör starfsmanna sem erlend fyrirtæki senda tímabundið hingað til lands í því skyni að veita þjónustu hérlendis séu í samræmi við ákvæði laga, reglugerða og kjarasamninga sem gilda á vinnumarkaði hér á landi. Lagt er til að jafnframt verði kveðið á um að það sé enn fremur markmið laganna að stjórnvöld geti fengið yfirsýn yfir umfang og eðli starfsemi erlendra þjónustuveitenda hér á landi og eftir atvikum í heimaríki þeirra, hvort sem þeir veita þjónustu hérlendis sem sjálfstætt starfandi einstaklingar eða hafa starfsmenn í vinnu, í því skyni að tryggja að erlendir þjónustuveitendur starfi löglega hér á landi.

Um 4. gr.

Lagt er til að í 2. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra verði kveðið á um að upplýsingar sem fyrirtæki og sjálfstætt starfandi einstaklingar skulu veita Vinnumálastofnun samkvæmt lögunum skuli vera skriflegar, hvort heldur sem er á pappír eða á rafrænu formi. Auk þess er gert ráð fyrir að kveðið verði á um að stofnuninni sé heimilt að afla og miðla upplýsingum að því marki sem lögin mæla fyrir um, rafrænt eða á annan máta sem stofnunin ákveður. Í því samhengi er jafnframt lagt til að fram komi í ákvæðinu að stofnuninni beri að tryggja að upplýsingaöflun,

upplýsingamiðlun og vinnsla persónuupplýsinga gangi ekki lengra en þörf krefur til að unnt sé að framfylgja lögnum í samræmi við vandaða stjórnsýsluhætti.

Enn fremur er lagt til að Vinnumálastofnun skuli í samstarfi við samtök aðila vinnumarkaðarins birta með aðgengilegum hætti, svo sem rafrænt, og án endurgjalds upplýsingar um lög og reglur sem gilda á vinnumarkaði hér á landi, svo sem varðandi starfskjör starfsmanna sem fyrirtæki sendir tímabundið hingað til lands í skilningi laganna, sbr. 4. gr. laganna, sem og rétt þeirra til launa í veikinda- og slysatilvikum, sbr. 5. gr. laganna. Á þetta einnig við um hvar nálgast megi frekari upplýsingar um einstök atriði í tengslum við löggjöfina sem gildir á vinnumarkaði hér á landi sem og hvar nálgast megi gildandi kjarasamninga. Er þetta lagt til í samræmi við 5. gr. tilskipunar 2014/67/ESB. Þess ber að geta að Vinnumálastofnun hefur nú þegar, í samvinnu við önnur stjórnvöld og samtök aðila vinnumarkaðarins, sett upp vefsíðu (posting.is) þar sem unnt er að nálgast framangreindar upplýsingar.

Enn fremur er í grein þessari gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun skuli veita þar til bærum stjórnvöldum í öðrum ríkjum innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðrum EFTA-ríkjum eða Færeyjum aðstoð til að auðvelda eftirlit með þjónustuviðskiptum í því skyni að koma í veg fyrir misnotkun í þeim tilvikum þegar íslensk fyrirtæki senda starfsmenn sína til viðkomandi ríkja í því skyni að veita þar þjónustu. Felst aðstoðin meðal annars í því að veita þar til bærum stjórnvöldum fyrrnefndra ríkja upplýsingar um íslensk fyrirtæki sem veita þjónustu í viðkomandi ríki, svo sem upplýsingar sem sýna fram á efnahagslega starfsemi viðkomandi fyrirtækis hér á landi. Jafnframt er gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun beri að aðstoða þar til bær stjórnvöld í viðkomandi ríki vegna samskipta umræddra stjórnvalda við íslensk fyrirtæki í viðkomandi ríki, þ.m.t. vegna innheimtu sekta. Í því sambandi er bæði átt við stjórnvaldssektir og dagsektir, eftir því sem við á, óski þar til bær stjórnvöld í gistiríki íslenska ríkisins eftir slíkri aðstoð. Er gert ráð fyrir að beiðnin hafi lögmætan tilgang auk þess sem hún gangi ekki lengra en nauðsyn krefur. Jafnframt er gert ráð fyrir að sé um að ræða beiðni um upplýsingar skuli Vinnumálastofnun veita umbeðnar upplýsingar innan 25 virkra daga frá móttöku beiðninnar. Sé hins vegar um að ræða brýn tilvik sem rökstudd eru af þar til bærum stjórnvöldum í gistiríkinu er gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun skuli veita umbeðnar upplýsingar innan tveggja virkra daga frá móttöku beiðninnar sem er í samræmi við 6. gr. tilskipunar 2014/67/ESB. Í því ákvæði er gert ráð fyrir að sé erindi frá stjórnvöldum gistiríkis fyrirtækis brýnt eða þegar óskað er eftir upplýsingum í tengslum við staðfestu eða efnahagslega starfsemi fyrirtækisins hér á landi, svo sem gögnum frá skattfyrirvöldum, þ.m.t. virðisaukaskattsnúmeri, skuli lögbær stjórnvöld í heimaríki hlutaðeigandi fyrirtækis svara beiðni gistiríkisins eins fljótt og unnt er og eigi síðar en innan tveggja virkra daga frá móttöku umræddrar beiðni. Sé óskað eftir annars konar upplýsingum skuli stjórnvöld heimaríkis hlutaðeigandi fyrirtækis hins vegar svara beiðninni eigi síðar en 25 virkum dögum frá móttöku beiðninnar.

Um 5. gr.

Í 3. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra eru tiltekin hugtök sem notuð eru í lögnum skýrð nánar en þetta eru hugtökin fyrirtæki, notendafyrirtæki og starfsmaður. Hér er gert ráð fyrir ákveðnum breytingum hvað varðar skýringar á framangreindum hugtökum auk þess sem lagt er til að kveðið verði á um skýringar á fleiri hugtökum sem koma fyrir í lögnum. Er þetta meðal annars lagt til í því skyni að auka skýrleika þeirra hugtaka sem notuð eru í lögnum. Í ljósi þeirra breytinga sem lagðar eru til í 2. gr., sbr. einnig 9. gr., frumvarps þessa hvað varðar upplýsingaskyldu sjálfstætt starfandi einstaklinga þykir nauðsynlegt að taka fram hvað átt er við með hugtakinu sjálfstætt starfandi einstaklingur í skilningi laganna.

Þannig er gert ráð fyrir að í 4. tölul. 3. gr. laganna verði kveðið á um að með sjálfstætt starfandi einstaklingi sé átt við einstakling sem er ríkisborgari og hefur staðfestu og þar með efnahagslega starfsemi í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum. Viðkomandi starfar við eigin atvinnurekstur eða sjálfstæða starfsemi og kemur hingað til lands í því skyni að veita þjónustu hér á landi á grundvelli samningsins um Evrópska efnahagssvæðið, stofnsamnings Fríverslunarsamtaka Evrópu eða samnings milli ríkisstjórnar Íslands annars vegar og ríkisstjórnar Danmerkur og heimastjórnar Færeyja hins vegar. Jafnframt er gert ráð fyrir að einstaklingurinn lúti eigin verkstjórn við þá þjónustu sem hann veitir hér á landi og hafi ekki starfsmenn í vinnu. Hafi viðkomandi starfsmann eða starfsmenn í vinnu telst hann vera fyrirtæki í skilningi laganna þar sem einstaklingur getur verið fyrirtæki í slíkum tilvikum í skilningi laganna, sbr. 1. tölul. 3. gr. laganna.

Enn fremur er gert ráð fyrir að í stað þess að eingöngu sé kveðið á um að fyrirtæki geti verið einstaklingur, félag eða annar sá sem stundar tiltekinn atvinnurekstur verði bætt við því skilyrði að viðkomandi hafi starfsmann eða starfsmenn í vinnu. Jafnframt er gert ráð fyrir að við skýringu á því hver geti talist starfsmaður í skilningi laganna bætist að starfsmaður sé hver sá sem vinnur launað starf í þjónustu fyrirtækis. Er þetta gert til að gera greinarmun á milli fyrirtækis og sjálfstætt starfandi einstaklings í skilningi laganna en slíkur greinarmunur þykir mikilvægur, ekki síst svo koma megi í veg fyrir svokallaða gerviverktöku. Þrátt fyrir framangreint verður að telja að ávallt þurfi þó að fara fram heildstætt mat á því út frá lykilþáttum hverju sinni hvort um fyrirtæki eða sjálfstætt starfandi einstakling sé að ræða. Í því sambandi má almennt ætla að meðal annars sé litið til þess hvort kostnaður, annars vegar við ferðir viðkomandi til Íslands og til baka til heimaríkis og hins vegar vegna gistingar og upphalds meðan á dvöl hans stendur hér á landi, sé greiddur af honum sjálfum eða af fyrirtæki. Þá má ætla að alla jafna sjái sjálfstætt starfandi einstaklingur um að útvega sér þau tæki og þau verkfæri sem hann þarf til að geta veitt tiltekna þjónustu þótt það sé þó eflaust ekki algilt. Er þetta í samræmi við 3. mgr. 4. gr. tilskipunar 2014/67/ESB en þar kemur fram að við mat á því hvort um starfsmann sé að ræða sem innir starf sitt af hendi tímabundið í öðru ríki en því sem hann starfar venjulega í skuli kanna alla staðreyndarþætti sem einkenni slíka vinnu og aðstæður starfsmannsins. Í því sambandi eru nefnd atriði eins og hvort starfið sé innt af hendi í tiltekinn tíma, hvort viðkomandi verði sendur til baka til þess ríkis sem hann starfar í að jafnaði eftir að starfi hans í öðru ríki er lokið og hvort fyrirtækið greiði kostnað vegna ferða viðkomandi fram og til baka sem og vegna gistingar og upphalds hans meðan á dvöl hans stendur í öðru ríki en hann starfar í að jafnaði.

Þá er gert ráð fyrir að hugtökin fyrirtækjasamstæða og þjónustusamningur verði skýrð nánar. Er þannig gert ráð fyrir að kveðið verði á um að fyrirtækjasamstæða sé samband fyrirtækja með þannig eignauppyggingu að eitt fyrirtæki á svo stóran hlut í öðru fyrirtæki eða fleiri fyrirtækjum að það fer með meiri hluta atkvæða. Það fyrirtæki skoðist því sem móðurfyrirtæki en hitt eða hin fyrirtækin sem dótturfyrirtæki. Fram kemur að til fyrirtækjasamstæðu teljist einnig fyrirtæki þar sem móðurfyrirtæki og dótturfyrirtæki eða eitt eða fleiri dótturfyrirtæki eigi saman svo mörg hlutabréf eða hluti að þau fari með meiri hluta atkvæða í þeim. Er skýring þessi í samræmi við 3. tölul. 1. mgr. 4. gr. samkeppnislaga, nr. 44/2005, með síðari breytingum.

Þá er gert ráð fyrir að kveðið verði á um að með þjónustusamningi sé átt við samning milli notendafyrirtækis og fyrirtækis um að fyrirtækið veiti notendafyrirtækinu tiltekna þjónustu hér á landi innan ákveðins tíma gegn greiðslu notendafyrirtækisins auk þess sem þjónustan sé í tengslum við þá starfsgrein sem fyrirtækið starfar innan í heimaríki.

Um 6. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 7. gr.

Í 1. mgr. 6. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra er kveðið á um að sé um að ræða fyrstu samsetningu og/eða fyrstu uppsetningu vöru skuli tiltekin ákvæði laganna er varða starfskjör starfsmanna ekki eiga við ef það tímabil sem starfsmaðurinn er hér á landi varir ekki lengur en átta daga. Er jafnframt skilyrði að umræddur þáttur verks sé í samningi um veitingu vöru og sé nauðsynlegur til að taka megi vöruna í notkun ásamt því að faglærðir eða sérhæfðir starfsmenn fyrirtækis framkvæmi verkið. Í 2. mgr. 6. gr. laganna kemur fram að framangreint eigi þó ekki við um hvers konar vinnu á sviði bygginga- og mannvirkjagerðar, svo sem vinnu sem lýtur að byggingu, viðgerðum, lagfæringum, breytingum eða niðurrifi bygginga.

Í þessari grein frumvarpsins er gert ráð fyrir að í stað þess að vísa til fyrirtækja í bygginga- og mannvirkjagerð í framangreindu samhengi verði vísað til fyrirtækja á sviði hvers konar byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerðar. Er þetta lagt til svo að skýrt sé við túlkun ákvæðisins að átt er við fyrirtæki á sviði hvers konar byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerðar eins og þær atvinnugreinar eru skilgreindar í F-bálki í ÍSAT2008, íslenskri atvinnugreinaflokkun. Í frumvarpi þessu er gert ráð fyrir sambærilegri breytingu á 2. mgr. 11. gr. laganna, sbr. b-lið 12. gr. frumvarpsins.

Um 8. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 9. gr.

Í einhverjum tilvikum hefur komið upp grunur hér á landi þess efnis að sjálfstætt starfandi einstaklingar sem eru ríkisborgarar í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins og hafa komið tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu séu í raun starfsmenn fyrirtækja en ekki sjálfstætt starfandi einstaklingar. Leikur grunur á að í slíkum tilvikum séu fyrirtæki að leitast við að koma sér undan gildissviði laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör þeirra og þar með upplýsingaskyldu til Vinnumálastofnunar og eftirliti stofnunarinnar með því að starfsmenn þeirra njóti réttinda í samræmi við lög, reglugerðir og kjarasamninga sem gilda á vinnumarkaði hérlandis. Þykir því mikilvægt að Vinnumálastofnun sé gert kleift að meta hvort um sé að ræða starfsmenn fyrirtækis sem hefur staðfestu í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum eða sjálfstætt starfandi einstaklinga þegar um er að ræða störf erlendra aðila hér á landi í tengslum við veitingu þjónustu hérlandis. Hér er því lagt til að í 7. gr. laganna verði kveðið á um upplýsingaskyldu sjálfstætt starfandi einstaklinga sem eru ríkisborgarar í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum og koma tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu. Er þetta lagt til svo að tryggt sé að Vinnumálastofnun hafi vitneskju um þá sjálfstætt starfandi einstaklinga sem koma tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu. Þannig er stofnuninni gert kleift að leggja mat á hvort um sjálfstætt starfandi einstaklinga sé að ræða eða ekki, meðal annars í þeim tilvikum þegar upp kemur grunur um að um sé að ræða starfsmenn fyrirtækis sem sendir hafa verið tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu. Einnig er gert ráð fyrir að stofnunin kanni hvort þeim sjálfstætt starfandi einstaklingum sem hingað koma í því skyni að veita hér þjónustu sé heimilt að veita þjónustu hér á landi en almennt er litið svo á að viðkomandi þurfi að hafa staðfestu og þar með efnahagslega starfsemi í heimaríki í sömu starfsgrein og þjónusta hans hér á landi fellur innan. Að öðrum kosti telst viðkomandi vera að nýta sér staðfesturéttinn og fer þá um starfsemi hans hér á landi eins og um innlenda starfsemi sé að ræða. Er þannig gert ráð fyrir

að sjálfstætt starfandi einstaklingar sem eru ríkisborgarar í öðru ríki innan Evrópska efnahags-svæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum og hafa í hyggju að veita þjónustu hér á landi lengur en tíu virka daga á hverjum tólf mánuðum skuli tilkynna um það til Vinnumálastofnunar, svo sem rafrænt, eigi síðar en sama dag og þeir hefja störf hér á landi í hvert skipti. Er jafnframt gert ráð fyrir að í tilkynningu til Vinnumálastofnunar skuli koma fram upplýsingar á íslensku eða ensku um nafn viðkomandi einstaklings, fæðingardag, heimilisfang í heimaríki, ríkisfang, hvort hann nýtur almannatryggingaverndar í heimaríki, netfang, dvalarstað, áætlaðan starfstíma hans hér á landi og starfsréttindi eftir því sem við á. Enn fremur er gert ráð fyrir að fram komi hvers konar þjónustu verið er að veita hér á landi, nafn notendafyrirtækis, sem og kennitala þess eða annað sambærilegt auðkenni þess, ef við á, hvar þjónustan verður veitt. Þá er gert ráð fyrir að fram komi upplýsingar um staðfestu og starfsemi viðkomandi einstaklings í heimaríki, eða með öðrum orðum staðfesting á að viðkomandi einstaklingur sé sannanlega með staðfestu og þar með efnahagslega starfsemi í heimaríki í sömu starfsgrein og þjónusta hans hér á landi fellur innan. Enn fremur þykir mikilvægt að gengið sé úr skugga um að hann starfi löglega í heimaríki í viðkomandi starfsgrein samkvæmt lögum þess ríkis. Með staðfestingu er meðal annars átt við upplýsingar og gögn í tengslum við staðfestu viðkomandi einstaklings og efnahagslega starfsemi hans í heimaríki, þ.m.t. gögn frá skattyfirvöldum eða sambærilegum stjórnvöldum í heimaríki, svo sem virðisaukaskattsnúmer eða aðra sambærilega heimild, og upplýsingar um starfsleyfi, eftir því sem við á, sem og umfang veltu hans í heimaríki. Í því sambandi má nefna að almennt má ætla að við mat á umfangi veltu þess fyrirtækis sem í hlut á er gert ráð fyrir að litið sé til kaupmáttar í heimaríki hlutaðeigandi fyrirtækis hverju sinni sem og sérstakra aðstæðna þegar um er að ræða nýtt fyrirtæki.

Loks er mælt fyrir um að sjálfstætt starfandi einstaklingur skuli veita Vinnumálastofnun aðrar þær upplýsingar sem stofnunin kann að óska eftir, í þágu eftirlits, meðal annars í því skyni að ganga úr skugga um að viðkomandi einstaklingur veiti sannanlega þjónustu hér á landi á grundvelli sammingsins um Evrópska efnahagssvæðið, stofnsammings Fríverslunarsamtaka Evrópu eða sammings milli ríkisstjórnar Íslands annars vegar og ríkisstjórnar Danmerkur og heimastjórnar Færeyja hins vegar. Er í þessu sambandi meðal annars átt við afrit af reikningum fyrir vinnuna hér á landi.

Þá er í greininni lagt til að Vinnumálastofnun afhendi viðeigandi stjórnvöldum, einkum lög-reglu, skattyfirvöldum, töllyfirvöldum, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnu-efirliti ríkisins og Þjóðskrá Íslands, þær upplýsingar sem sjálfstætt starfandi einstaklingar hafa veitt stofnuninni í ljósi mikilvægis þess að upplýsingar er varða málefnasvið annarra stjórnvalda verði komið til viðeigandi stjórnvalds þannig að það stjórnvald hafi vitneskju um viðkomandi aðila hér á landi. Geta viðkomandi stjórnvöld þá jafnframt metið hvort þörf sé á tilteknum aðgerðum í ljósi upplýsinganna á grundvelli framkvæmdar þeirra laga sem þau hafa eftirlit með.

Um 10. gr.

Í greininni eru lagðar til breytingar á 8. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra sem mælir fyrir um upplýsingaskyldu fyrirtækis til Vinnumálastofnunar. Lagt er til að þær upplýsingar sem fyrirtæki, sem hyggst veita þjónustu hér á landi samtals lengur en tíu virka daga á hverjum tólf mánuðum, skal veita Vinnumálastofnun skuli vera á íslensku eða ensku. Jafnframt er lagt til að við 1. mgr. 8. gr. laganna bætist tveir nýir málslíðir sem kveða á um að fyrirtæki skuli afhenda Vinnumálastofnun gögn sem staðfesta að fyrirtækið sé sannanlega með staðfestu og þar með efnahagslega starfsemi í heimaríki í sömu starfsgrein og þjónusta þess hér á landi fellur innan. Enn fremur þarf fyrirtæki að sýna fram á að það starfi löglega í heimaríki í viðkomandi starfs-

grein samkvæmt lögum þess ríkis. Í því sambandi er meðal annars átt við gögn frá skattyfirvöldum eða sambærilegum stjórnvöldum í heimaríki, svo sem virðisaukaskattsnúmer eða aðra sambærilega heimild, og upplýsingar um starfsleyfi, eftir því sem við á, sem og umfang veltu í heimaríki. Almennt má ætla að við mat á umfangi veltu þess fyrirtækis sem í hlut á sé gert ráð fyrir að litið sé til kaupmáttar í heimaríki hlutaðeigandi fyrirtækis hverju sinni sem og sérstakra aðstæðna þegar um er að ræða nýtt fyrirtæki. Þá skal fyrirtæki veita Vinnumálastofnun upplýsingar um nafn notendafyrirtækis og kennitölu þess eða annað sambærilegt auðkenni þess, hvers konar þjónustu verið er að veita hér á landi, hvar þjónustan er veitt og hversu lengi áætlað er að starfsemin hér á landi standi yfir auk þess sem stofnunin skal fá afrit af þjónustusamningi sem fyrirtæki og notendafyrirtæki hafa gert sín á milli.

Enn fremur er lagt til að tekið verði fram í 2. mgr. 8. gr. laganna að fyrirtæki beri að afhenda notendafyrirtæki staðfestingu Vinnumálastofnunar um að stofnunin hafi mótttekið gögn skv. 1.–9. tölul. 1. mgr. sama ákvæðis eigi síðar en tveimur virkum dögum eftir að fyrirtækið hefur mótttekið staðfestinguna frá Vinnumálastofnun. Í 2. mgr. 8. gr. laganna er hins vegar kveðið á um að fyrirtæki beri að afhenda notendafyrirtæki staðfestingu Vinnumálastofnunar um að stofnunin hafi mótttekið gögn skv. 1.–3. tölul. 1. mgr. sama ákvæðis eigi síðar en tveimur virkum dögum eftir að starfsemi fyrirtækisins hófst hér á landi. Er breytingin lögð til þar sem þau tilvik geta komið upp við framkvæmd laganna að fyrirtæki hafi hafið starfsemi hér á landi án þess að Vinnumálastofnun hafi getað veitt því umrædda staðfestingu en mikilvægt þykir að skýrt sé að fyrirtækinu beri að afhenda notendafyrirtækinu staðfestingu Vinnumálastofnunar innan tiltekins tíma þegar því verður það kleift þrátt fyrir að ytri aðstæður valdi því að Vinnumálastofnun hafi ekki verið unnt að veita fyrirtækinu umrædda staðfestingu með nægum fyrirvara þannig að það hafi getað afhent notendafyrirtækinu staðfestinguna innan tveggja daga frá því að starfsemi fyrirtækisins hófst hér á landi. Þykir því nauðsynlegt að rýmka frest fyrirtækja að þessu leyti og miða við að þau afhendi notendafyrirtæki umrædda staðfestingu Vinnumálastofnunar innan tveggja daga frá því að fyrirtækið hefur mótttekið staðfestinguna frá Vinnumálastofnun.

Lagt er til að á þeim tíma sem fyrirtæki veitir þjónustu hér á landi beri því að hafa ákveðin gögn ávallt tiltæk og afhenda þau Vinnumálastofnun eigi síðar en tveimur virkum dögum frá því að beiðni stofnunarinnar þess efnis berst fyrirtækinu. Framangreind gögn eru afrit af launaseðlum hvers starfsmanns og staðfesting á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd í samræmi við það sem fram kemur á launaseðli, meðal annars hvað varðar launafjárhæð, sem og afrit af vinnutímaskýrslum sem sýna vinnutíma hvers starfsmanns. Þá er gert ráð fyrir að eigi síðar en sama dag og starfsemin hefst hér á landi í fyrsta skipti skuli fyrirtæki upplýsa Vinnumálastofnun um hvernig stofnunin geti nálgast framangreindar upplýsingar hvenær sem er á þeim tíma sem starfsmaður eða starfsmenn fyrirtækisins eru starfandi hér á landi sem og innan eins mánaðar frá því að þeir hætta störfum hérlendis. Með þessu er átt við að fyrirtæki láti Vinnumálastofnun í té upplýsingar um hvaða starfsmann stofnunin eigi að hafa sambandi við, svo sem rafrænt, til að nálgast umræddar upplýsingar eða hvert stofnunin geti komið beiðni til fyrirtækisins þar sem óskað er eftir umræddum upplýsingum.

Í 5. mgr. 8. gr. laganna er kveðið á um að Vinnumálastofnun skuli halda skrá yfir þau fyrirtæki sem veita stofnuninni upplýsingar um starfsemi sína hér á landi. Lagt er til að við ákvæðið bætist að Vinnumálastofnun skuli birta fyrirnefnda skrá með aðgengilegum hætti, svo sem rafrænt, og að í skránni skuli meðal annars koma fram þær upplýsingar sem fyrirtækjum ber að veita Vinnumálastofnun skv. 1. tölul. 1. mgr. ákvæðisins.

Um 11. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 12. gr.

Í 1. mgr. 11. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra er mælt fyrir um að notendafyrirtæki skuli óska eftir skriflegri staðfestingu skv. 2. mgr. 8. gr. laganna, um að fyrirtæki hafi sinnt upplýsingaskyldu sinni til Vinnumálastofnunar skv. 8. gr., eigi síðar en tveimur virkum dögum eftir að starfsemi fyrirtækisins hófst hér á landi. Hér er lagt til að notendafyrirtæki skuli óska eftir umræddri staðfestingu eigi síðar en tíu virkum dögum eftir að starfsemi fyrirtækis hófst hér á landi í stað tveggja virkra daga. Er þetta í samræmi við þær breytingar sem lagðar eru til á 2. mgr. 8. gr. laganna og nánar er fjallað um í skýringum við 10. gr. frumvarpsins. Að öðru leyti er ekki þörf á að skýra þær breytingar sem lagðar eru til á 1. mgr. 11. gr. laganna.

Í 2. mgr. 11. gr. laganna er kveðið á um að þegar fyrirtæki á sviði hvers konar bygginga- og mannvirkjagerðar hefur gert samning við eitt eða fleiri fyrirtæki sem undirverktaka um veitingu tiltekinnar þjónustu, í heild eða að hluta, skuli fyrstnefnda fyrirtækið afhenda upphaflegu notendafyrirtæki skriflega staðfestingu skv. 2. mgr. 8. gr. laganna vegna allra fyrirtækja sem koma að veitingu þjónustunnar. Jafnframt er kveðið á um að hið sama eigi við um aðalverktaka á sviði hvers konar bygginga- og mannvirkjagerðar sem hefur staðfestu hér á landi en hefur gert samning við eitt eða fleiri fyrirtæki sem undirverktaka um veitingu þjónustunnar, í heild eða að hluta. Í þessari grein frumvarpsins er gert ráð fyrir að í stað þess að vísa til fyrirtækja í bygginga- og mannvirkjagerð í framangreindu samhengi verði vísað til fyrirtækja á sviði hvers konar byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerðar. Er þetta lagt til þannig að skýrt sé við túlkun ákvæðisins að átt er við fyrirtæki á sviði hvers konar byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð eins og þær atvinnugreinar eru skilgreindar í F-bálki í ÍSAT2008, íslenskri atvinnugreinaflokkun. Í 7. gr. frumvarpsins er gert ráð fyrir sambærilegri breytingu á 2. mgr. 6. gr. laganna.

Þær breytingar sem lagðar eru til á 3. mgr. 11. gr. laganna þarfnast ekki skýringa.

Í 4. mgr. 11. gr. laganna er kveðið á um að notendafyrirtæki skuli afhenda trúnaðarmanni stéttarfélags á vinnustað, eða viðkomandi stéttarfélagi þegar trúnaðarmaður er ekki fyrir hendi á vinnustað, skriflega staðfestingu skv. 2. mgr. 8. gr. laganna, sbr. 1. mgr., óski trúnaðarmaður eða stéttarfélag eftir því. Lagt er til að við 4. mgr. bætist fyrirmæli um að trúnaðarmaður eða stéttarfélag, eftir því sem við á, fari með persónuupplýsingar sem fram koma í umræddri staðfestingu í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga. Í 16. gr. frumvarpsins er sams konar breyting lögð til að því er varðar meðferð og vinnslu persónuupplýsinga hjá opinberum stofnunum í tengslum við upplýsingaöflun Vinnumálastofnunar vegna eftirlits skv. 1. mgr. 12. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra. Þykja sömu sjónarmið gilda um meðferð trúnaðarmanns og stéttarfélaga á persónuupplýsingum en mikilvægt þykir að tryggja að slík meðferð sé ávallt í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga. Um nánari skýringar vísast til umfjöllunar í skýringum við 16. gr. frumvarps þessa.

Þá er lagt til að við 11. gr. laganna bætist ný málsgrein þar sem kveðið verði á um að verði notendafyrirtæki vart við að fyrirtæki sem það hefur gert þjónustusamning við brjóti gegn lögnum, svo sem hvað varðar laun eða önnur starfskjör starfsmanna sinna, skuli notendafyrirtækið tilkynna um það til Vinnumálastofnunar án ástæðulausrar tafar. Er þetta lagt til þannig að Vinnumálastofnun geti beitt þeim úrræðum sem henni er heimilt samkvæmt lögnum til að nýja á um að fyrirtækið fari að ákvæðum laga og kjarasamninga.

Um 13. gr.

Um a-lið (11. gr. a).

Lagt er til að nýju ákvæði verði bætt við lög um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra. Er gert ráð fyrir að í ákvæðinu verði kveðið á um óskipta ábyrgð notendafyrirtækis komi til tiltekinna vanefnda fyrirtækis gagnvart starfsmönnum sínum vegna starfa þeirra hér á landi á vegum fyrirtækisins við veitingu þjónustu á grundvelli þjónustusamnings milli fyrirtækisins og notendafyrirtækisins. Gert er ráð fyrir að ábyrgðin nái til vangoldinna lágmarkslauna, annarra vangoldinna launabátta og vangoldinna launa fyrir yfirvinnu, sbr. 1. tölul. 1. mgr. 4., gr. laganna, og til vangoldinna launa í veikinda- og slysatilvikum, sbr. 5. gr. laganna. Með vangoldnum lágmarkslaunum er í þessu sambandi átt við laun í samræmi við ákvæði gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði þar sem vinnan fer fram. Jafnframt er gert ráð fyrir að ábyrgð notendafyrirtækisins nái til vangoldinna launatengdra gjalda á Íslandi í tengslum við framangreindar vangreiðslur fyrirtækis. Ekki er þó gert ráð fyrir að ábyrgð notendafyrirtækis nái til vangoldinna orlofslauna starfsmanna. Þá er gert ráð fyrir að sé notendafyrirtæki hluti fyrirtækjasamstæðu beri móðurfélagið sameiginlega ábyrgð með notendafyrirtækinu sem á í hlut auk þess sem gert er ráð fyrir að hið sama eigi við um annað fyrirtæki ef það er raunverulegur stjórnandi notendafyrirtækisins.

Um svokallaða keðjuábyrgð er að ræða en með því er átt við að notendafyrirtæki sem gerir þjónustusamning við fyrirtæki um að fyrirtækið veiti notendafyrirtækinu tiltekna þjónustu geti borið framangreinda ábyrgð komi til þess að fyrirtækið efni ekki skuldbindingar sínar gagnvart þeim starfsmönnum sínum sem sinna störfum fyrir notendafyrirtækið á grundvelli þjónustusamningsins. Í keðjuábyrgðinni felist jafnframt að fyrrnefnt notendafyrirtæki geti borið framangreinda ábyrgð vegna starfsmanna annarra fyrirtækja sem hafi gert þjónustusamninga sem byggjast á upphaflega þjónustusamningnum þar sem samið er um það verk sem vinna skuli fyrir notendafyrirtækið komi til þess að fyrrnefnd fyrirtæki efni ekki skyldur sínar gagnvart starfsmönnum sínum. Er gert ráð fyrir að þetta eigi við þrátt fyrir að ekki sé um beint samnings-samband að ræða milli notendafyrirtækisins og viðkomandi fyrirtækja. Gert er ráð fyrir að um óskipta ábyrgð notendafyrirtækisins sé að ræða þannig að viðkomandi starfsmaður sem telur á sér brotið getur þá gert kröfu um að notendafyrirtækið sem er efst í keðjunni greiði þær vangreiðslur sem ábyrgð þess nær yfir án þess að þurfa að sýna fram á að hann hafi áður reynt án árangurs að krefja vinnuveitanda sinn eða önnur notendafyrirtæki í keðjunni um greiðslu. Þannig er gert ráð fyrir að það notendafyrirtæki sem fyrst gerir þjónustusamning við fyrirtæki í skilningi laganna þannig að ákvæði laganna eiga við hvað varðar starfsmenn fyrirtækisins sé sá aðili sem starfsmenn fyrirtækja sem á eftir koma í keðjunni geta krafist um vangreiðslur sem falla undir ábyrgð notendafyrirtækisins. Með keðjuábyrgð er þannig átt við að notendafyrirtæki beri framangreinda ábyrgð gagnvart starfsmönnum allra fyrirtækja, hvort sem þau eru eitt eða fleiri, sem veita því þjónustu í tengslum við sama þjónustusamninginn þrátt fyrir að ekki sé um beint samningssamband að ræða milli notendafyrirtækisins og hlutaðeigandi fyrirtækis sem vanefnt hefur umræddar greiðslur til starfsmanna sinna.

Fyrst um sinn er ekki gert ráð fyrir að öll notendafyrirtæki í skilningi laganna geti borið framangreinda ábyrgð heldur er í frumvarpinu eingöngu gert ráð fyrir að um verði að ræða notendafyrirtæki sem eru með atvinnustarfsemi sem fellur undir byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð eins og þær atvinnugreinar eru skilgreindar í F-bálki í ÍSAT2008, íslenskri atvinnugreinaflokkun. Í því sambandi er gert ráð fyrir að horft verði til þeirrar starfsemi sem viðkomandi notendafyrirtæki hefur með höndum í reynd en ekki til þess hvaða starfsemi hefur verið skráð hjá fyrirtækjaskrá ríkisskattstjóra, sé um misræmi að ræða milli þeirrar starfsemi

sem skráð hefur verið hjá fyrirtækjaskrá ríkisskattstjóra og raunverulegrar starfsemi notendafyrirtækisins, við mat á því hvort um er að ræða notendafyrirtæki sem ber framangreinda ábyrgð samkvæmt lögnum, verði frumvarp þetta óbreytt að lögum. Er þetta lagt til þar sem flestir þjónustusamningar sem gerðir eru hér á landi á grundvelli laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra lúta að veitingu þjónustu í tengslum við ýmiss konar byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð. Í ljósi framangreinds á ábyrgðin fyrst um sinn einungis við vegna starfsmanna fyrirtækja sem eru með atvinnustarfsemi sem fellur undir byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð eins og þær atvinnugreinar eru skilgreindar í F-bálki í ÍSAT2008, íslenski atvinnugreinaflokkun, en ekki allra starfsmanna í skilningi laganna. Er þetta í samræmi við 12. gr. tilskipunar 2014/67/ESB en þar er gert ráð fyrir að komið verði á keðjuábyrgð í aðildarríkjum sambandsins að því er varðar þá starfsemi sem um getur í viðauka við tilskipun 96/71/EB en í fyrrnefndum viðauka kemur fram að meðal þeirrar starfsemi sem minnst er á í öðrum undirlið 1. mgr. 3. gr. tilskipunarinnar sé hvers kyns byggingarvinna sem lýtur að smíði, viðgerðum, lagfæringu, breytingum eða niðurrífi bygginga. Í tilskipuninni kemur fram að þetta sé lagt til með það að markmiði að taka á svikum og misnotkun hvað varðar laun og önnur starfskjör starfsmanna sem sendir hafa verið tímabundið til annarra aðildarríkja en þeirra ríkja þar sem þeir starfa að jafnaði í því skyni að veita þar þjónustu. Þrátt fyrir að í frumvarpi þessu sé gert ráða fyrir að fyrst um sinn eigi umrædd ábyrgð notendafyrirtækis einungis við um notendafyrirtæki í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð er gert ráð fyrir að fylgst verði grannt með aðstæðum á vinnumarkaði þannig að unnt verði að grípa inn í með því að leggja til breytingu á lögnum verði aðstæðurnar með þeim hætti að mikilvægt þyki að kveða á um að notendafyrirtæki með starfsemi innan fleiri atvinnugreina beri umrædda ábyrgð á grundvelli laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra. Komi til aðstæðna á vinnumarkaði sem kalla á slíka lagabreytingu er gert ráð fyrir að frumvarp til breytinga á fyrrnefndum lögum verði lagt fram á Alþingi að höfðu samráði við samtök aðila vinnumarkaðarins.

Gert er ráð fyrir að krafa vegna vangreiðslna fyrirtækis sem falla undir ábyrgð notendafyrirtækis skuli hafa borist notendafyrirtæki innan fjögurra mánaða frá gjalddaga viðkomandi kröfu. Þó er gert ráð fyrir að hafi notendafyrirtæki vitað eða mátt vita af bersýnilegri vanefnd hvað varðar greiðslur vegna starfsmanns fyrirtækis sem falla undir ábyrgð notendafyrirtækisins megi með ákvörðun dómstóla lengja ábyrgðartíma notendafyrirtækisins í allt að tólf mánuði. Lagt er til að litið verði svo á að krafa teljist hafa borist notendafyrirtæki þegar starfsmaður krefur notendafyrirtækið skriflega, hvort sem er á rafrænu formi eða á pappír, um vangoldin laun og/eða aðrar vangreiðslur sem falla undir ábyrgð notendafyrirtækis þar sem meðal annars er gerð grein fyrir í hverju vanefnd fyrirtækisins hefur falist, þ.m.t. hvenær viðkomandi krafa féll í gjalddaga. Jafnframt er gert ráð fyrir að starfsmaðurinn verði að tilgreina í kröfu sinni með hvaða hætti hann óskar eftir að svar berist frá notendafyrirtæki. Er þetta lagt til þar sem oft getur verið vandkvæðum bundið fyrir notendafyrirtæki að hafa samband við starfsmenn sem sendir hafa verið tímabundið hingað til lands í því skyni að veita hér þjónustu þar sem upplýsingar um símanúmer og/eða netföng viðkomandi starfsmanna liggja alla jafna ekki fyrir hjá hlutaðeigandi notendafyrirtæki. Í þessu sambandi er unnt að taka sem dæmi að óski starfsmaður eftir að svar frá notendafyrirtæki berist honum í gegnum tölvubréf er gert ráð fyrir að hann tilgreini netfang sitt í kröfunni. Þá er gert ráð fyrir að krafa teljist einnig hafa borist notendafyrirtæki ef samráðsnefnd, sbr. 2. mgr. 2. gr. laga nr. 55/1980, um starfskjör launafólks og skyldutryggingu lífeyrisréttinda, hefur tilkynnt notendafyrirtækinu um vangreiðslur tiltekins fyrirtækis, sem veitir notendafyrirtækinu þjónustu, gagnvart starfsmönnum þess. Skv. 2. mgr. 2. gr. laga nr. 55/1980, um starfskjör launafólks og skyldutryggingu lífeyrisréttinda, er gert ráð fyrir að unnt sé að setja

á fót samráðsnefndir til úrlausnar ágreiningsmálum á grundvelli samninga samtaka aðila vinnu-markaðarins um málsmeðferð í ágreiningsmálum um hvort laun og ráðningarkjör starfsmanna á íslenskum vinnumarkaði séu í samræmi við ákvæði laga og kjarasamninga.

Berist notendafyrirtæki krafa á grundvelli ákvæðisins er gert ráð fyrir að það geri hlutað-eigandi fyrirtæki grein fyrir kröfunni án ástæðulausrar tafar og skori jafnframt á fyrirtækið að greiða kröfuna eða að öðrum kosti gera grein fyrir afstöðu sinni til hennar innan sjö virkra daga frá móttöku áskorunar um greiðslu kröfunnar. Jafnframt er gert ráð fyrir að telji notendafyrirtæki vafa leika á réttmæti kröfu, hafi það í hyggju að óska eftir umsögn samráðsnefndar, sbr. 6. mgr., eða synja um greiðslu kröfu á grundvelli undanþágu frá ábyrgð notendafyrirtækis skv. 11. gr. b, sbr. b-lið þessarar greinar frumvarpsins, skuli það gera fyrirtækinu og starfsmanninum sem í hlut eiga grein fyrir þeirri afstöðu sinni innan sjö virkra daga frá því að frestur fyrirtækisins til að greiða kröfuna eða lýsa afstöðu sinni til hennar rann út, sbr. framangreint, og skal þá skriflegur rökstuðningur fylgja með afstöðu notendafyrirtækisins. Að öðrum kosti er gert ráð fyrir að notendafyrirtækið greiði viðkomandi kröfu innan 24 virkra daga frá því að krafan barst því.

Lagt er til að notendafyrirtæki og starfsmanni fyrirtækis verði heimilt að óska eftir umsögn samráðsnefndar, sbr. 2. mgr. 2. gr. laga nr. 55/1980, um starfskjör launafólks og skyldutryggingu lífeyrisréttinda, um réttmæti kröfu innan sjö virkra daga frá því að frestur fyrirtækisins til að greiða kröfuna eða lýsa afstöðu sinni til hennar rann út, sbr. framangreint. Jafnframt er lagt til að óski notendafyrirtæki eða starfsmaður fyrirtækis eftir slíkri umsögn skuli hún liggja fyrir eigi síðar en sjö virkum dögum eftir að óskað var eftir henni. Þá er gert ráð fyrir að nýti notendafyrirtæki eða starfsmaður fyrirtækis heimild sína til að óska eftir umsögn samráðsnefndar, sbr. 2. mgr. 2. gr. laga nr. 55/1980, um starfskjör launafólks og skyldutryggingu lífeyrisréttinda, skuli notendafyrirtækið að nýju gera fyrirtækinu og starfsmanninum sem í hlut eiga grein fyrir afstöðu sinni til kröfunnar innan þriggja virkra daga frá því að notendafyrirtækinu barst umsögn samráðsnefndarinnar í hendur.

Komi til þess að notendafyrirtæki greiði kröfu á grundvelli ákvæðisins er gert ráð fyrir að því verði heimilt að draga frá greiðslu til fyrirtækis, sem það er í samningssambandi við, þá fjárhæð sem nemur þeim kostnaði sem það verður fyrir vegna greiðslu kröfunnar, þ.m.t. vegna greiðslu vaxtakostnaðar, innheimtukostnaðar og málskostnaðar, eftir því sem við á. Er gert ráð fyrir að það eigi við hvort sem umrætt fyrirtæki er það fyrirtæki sem hefur vanefnt greiðslur til sinna starfsmanna eða hvort fyrirtækið sem vanefnt hefur greiðslur til starfsmanna sinna er neðar í fyrirtækjakeðjunni. Þannig er gert ráð fyrir að hvert fyrirtæki sem kemur í keðju fyrirtækja á eftir notendafyrirtæki, sem greitt hefur kröfu vegna vanefnda fyrirtækis í keðjunni, geti dregið framangreinda fjárhæð frá greiðslu til þess fyrirtækis sem það er í samningssambandi við þar til kemur að því fyrirtæki í keðjunni sem hefur vanefnt greiðslur til sinna starfsmanna og krafa sem notendafyrirtæki ofar í keðjunni hefur greitt byggist á en það er þá síðasta fyrirtækið þar sem heimilt er að draga framangreinda fjárhæð frá samningsbundnum greiðslum.

Loks er gert ráð fyrir að höfði starfsmaður fyrirtækis dómsmál hér á landi vegna ábyrgðar notendafyrirtækis samkvæmt ákvæðinu skuli starfsmaðurinn gera það innan átta mánaða frá því að afstaða notendafyrirtækisins til viðkomandi kröfu lá fyrir. Er þetta lagt til þar sem mikilvægt þykir að ljóst sé sem fyrst hvort starfsmaður hyggst láta reyna á rétt sinn fyrir dómstólum hafi hann ekki fengið kröfu sína greidda af notendafyrirtæki. Á það ekki síst við þar sem nauðsynlegt þykir að það liggja fyrir hvort starfsmaður hyggst nýta rétt sinn að þessu leyti áður en lokauppgjör í tengslum við greiðslur vegna kaupa notendafyrirtækis á tiltekinni þjónustu fara fram þannig að notendafyrirtæki geti við lokauppgjórið nýtt sér rétt sinn skv. 7. mgr. ákvæðisins hvað varðar þann kostnað sem notendafyrirtækið hefur orðið fyrir vegna vanefnda hlutaðeigandi fyrirtækis gagnvart starfsmönnum sínum og notendafyrirtækið ber ábyrgð á. Jafnframt er gert

rád fyrir að höfði starfsmaður fyrirtækis dómsmál hér á landi á grundvelli ábyrgðar notendafyrirtækis skuli starfsmaðurinn einnig stefna hlutaðeigandi fyrirtæki þar sem notendafyrirtækið á varnarþing.

Um b-lið (11. gr. b).

Í 5. mgr. 12. gr. tilskipunar 2014/67/ESB kemur fram að aðildarríkjum sé heimilt að kveða á um ákveðnar undanþágur frá ábyrgð notendafyrirtækis að uppfylltum tilteknum skilyrðum. Í ljósi þess er gert ráð fyrir að þrátt fyrir að kveðið verði á um tiltekna ábyrgð notendafyrirtækis í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð í nýrri 11. gr. a laganna verði notendafyrirtæki í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð í tilteknum tilvikum heimilt að synja um greiðslu kröfu vegna vangoldinna lágmarkslauna og/eða annarra vangreiðslna skv. 3. mgr. 11. gr. a laganna. Lagt er til að þau tilvik þegar fyrirtæki veitir notendafyrirtæki í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð þjónustu skemur en samtals tíu virka daga á tólf mánaða tímabili falli meðal annars undir framangreinda undanþágu. Jafnframt er lagt til að þau tilvik þegar um er að ræða kröfu framkvæmdastjóra, stjórnarmanna eða eiganda þess fyrirtækis sem um ræðir sem og kröfu maka eða annarra skyldmenna framangreindra aðila eða annarra sem eru þeim það nákomnir að unnt er að sýna fram á að kröfur þeirra séu óréttmætar með tilliti til framangreindra tengsla falli undir framangreinda undanþágu.

Enn fremur er lagt til að notendafyrirtæki í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð geti orðið undanþegið ábyrgð skv. 11. gr. a laganna, hafi það með sannanlegum hætti reynt að tryggja eins og því er unnt að fyrirtæki sem er að veita því þjónustu á grundvelli þjónustusamnings, þrátt fyrir að ekki sé um beint samningssamband að ræða, greiði starfsmönnum sínum er starfa við veitingu þjónustunnar laun í samræmi við ákvæði gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði þar sem vinnan fer fram. Í því sambandi er meðal annars átt við að notendafyrirtæki hafi aflað tiltekinna upplýsinga hjá því fyrirtæki sem um ræðir hverju sinni um þá starfsmenn fyrirtækisins sem veita notendafyrirtækinu þjónustu hér á landi. Er í þessu sambandi gert ráð fyrir að notendafyrirtækið kalli meðal annars eftir lista yfir nöfn viðkomandi starfsmanna sem og upplýsingum um áætlaðan starfstíma hvers starfsmanns hér á landi og afritum að ráðningarsamningum þeirra en ætla má að notendafyrirtæki geti almennt nálgast þessar upplýsingar áður en það undirritar þjónustusamning við fyrirtæki um kaup á tiltekinni þjónustu af því fyrirtæki sem í hlut á hverju sinni. Jafnframt er gert ráð fyrir að notendafyrirtæki kalli eftir afriti af vinnutímaskýrslum og launaseðlum hvers starfsmanns sem og staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd í samræmi við það sem fram kemur á launaseðli, meðal annars hvað varðar launafjárhæð. Eðli málsins samkvæmt verður að ætla að notendafyrirtæki kalli eftir þessum upplýsingum frá fyrirtæki meðan á veitingu þjónustunnar stendur. Jafnframt verður að ætla að sé um veitingu þjónustu að ræða sem áætlað er að standi yfir í langan tíma beri notendafyrirtæki að kalla eftir þessum upplýsingum frá fyrirtæki oftar en einu sinni þannig að unnt sé að meta það svo að notendafyrirtæki hafi uppfyllt það skilyrði ákvæðisins að hafa með sannanlegum hætti reynt að tryggja eins og því er unnt að fyrirtæki sem er að veita því þjónustu á grundvelli þjónustusamnings greiði starfsmönnum sínum er starfa við veitingu þjónustunnar laun í samræmi við ákvæði gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði þar sem vinnan fer fram.

Loks er lagt til að verði fyrirtæki gjaldþrota gildi lög nr. 88/2003, um Ábyrgðasjóð launa, og jafnframt er gert ráð fyrir að þá eigi ábyrgð notendafyrirtækis í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð skv. 11. gr. a laganna ekki við.

Um 14. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

stofnunin telur nauðsynlegar í þágu eftirlits. Er þetta lagt til þar sem upplýsingar frá framangreindum aðilum eru í sumum tilvikum nauðsynlegar til að Vinnumálastofnun geti haft eftirlit með því hvort brotið sé gegn ákvæðum laganna. Er með þessu verið að undirstrika mikilvægi þess að opinberar stofnanir og eftirlitsfulltrúar samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, hafi með sér samstarf í því skyni að stuðla að því að farið sé að ákvæðum laga og reglugerða sem og ákvæðum kjarasamninga er gilda á innlendum vinnumarkaði, meðal annars í því skyni að koma í veg fyrir félagsleg undirboð eins og frekast er kostur. Þá er mælt fyrir um sérstaka þagnarskyldu starfsmanna Vinnumálastofnunar hvað varðar upplýsingar sem þeir fá frá öðrum stjórnvöldum á grundvelli ákvæðisins.

Jafnframt er lagt til að framangreindum opinberum stofnunum verði veitt sérstök heimild til vinnslu persónuupplýsinga, þar á meðal viðkvæmra persónuupplýsinga, að því marki sem slík vinnsla telst nauðsynleg við framkvæmd laganna. Er þetta í samræmi við 3. tölul. 1. mgr. 8. gr. og 2. tölul. 1. mgr. 9. gr. laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga. Einnig er lagt til að heimilt verði að samkeyra upplýsingar fyrrnefndra stjórnvalda en um leið er leitast við að setja skýr mörk að því er varðar í hvaða skyni og með hvaða hætti slík samkeyrsla upplýsinga geti farið fram. Gert er ráð fyrir að hún verði eingöngu heimil að því marki sem Vinnumálastofnun telur nauðsynlegt svo að stofnunin geti haft eftirlit með framkvæmd laganna og að því marki sem nauðsynlegt er til skoðunar á fyrirframskilgreindu athugunarefni. Með þessu er meðal annars verið að efla eftirlitsþátt stjórnvalda til að tryggja betur en áður að stjórnvöld hafi yfirsýn yfir umfang starfsemi erlendra þjónustuveitanda á innlendum vinnumarkaði, þar á meðal fjölda erlendra ríkisborgara sem hér starfa, sem og í því skyni að koma í veg fyrir félagsleg undirboð eins og frekast er unnt. Slíkt eftirlit þarf meðal annars að vera reglubundið og skilvirkt til að árangur náist og krefst það því samvinnu þeirra stjórnvalda sem koma að eftirliti á vinnumarkaði, svo sem með samkeyrslu upplýsinga. Þá er í samræmi við 6. gr. tilskipunar 2014/67/ESB lagt til að Vinnumálastofnun geti óskað eftir aðstoð frá þar til bærum stjórnvöldum í heimaríki þjónustuveitanda, svo sem hvað varðar öflun upplýsinga um þjónustuveitandann sem og hvað varðar samskipti við þjónustuveitandann í heimaríki, þ.m.t. vegna innheimtu sekta en í því sambandi er bæði átt við stjórnvaldssektir og dagsektir, eftir því sem við á, enda hafi beiðnin lögmætan tilgang auk þess sem hún gangi ekki lengra en nauðsyn krefur. Á þetta við hvort sem þjónustuveitandinn er fyrirtæki eða sjálfstætt starfandi einstaklingur í skilningi laganna.

Loks er lagt til að þrátt fyrir 3. mgr. ákvæðisins, sem verður 7. mgr. ákvæðisins, verði frumvarp þetta óbreytt að lögum, þar sem mælt er fyrir um almenna þagnarskyldu starfsmanna Vinnumálastofnunar verði stofnuninni heimilt að veita öðrum eftirlitsstjórnvöldum, svo sem lögreglu, skattfyrirvöldum, tollyfirvöldum, Tryggingastofnun ríkisins, Utlendingastofnun og Vinnueftirliti ríkisins, viðeigandi upplýsingar sem stofnuninni berast á grundvelli laganna enda sé eingöngu um að ræða upplýsingar sem ætla má að falli undir málefнасvið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds. Þannig er gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun geti miðlað upplýsingum sem hún fær við eftirlit með framkvæmd laganna til annarra eftirlitsstjórnvalda í þeim tilvikum þegar ætla má að upplýsingarnar falli undir málefнасvið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds. Hins vegar er gert ráð fyrir að fái Vinnumálastofnun upplýsingar sem gefa til kynna að brotið hafi verið gegn íslenskum lögum og reglum sé stofnuninni skylt að afhenda hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi eða lögreglu, eftir atvikum, upplýsingarnar. Jafnframt er gert ráð fyrir að eftirlitsstjórnvöldum sem fá umræddar upplýsingar frá Vinnumálastofnun beri að fara með persónuupplýsingar í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

Um 17. gr.

Lagt er til að nýju ákvæði verði bætt við lög um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra þar sem kveðið verði á um eftirlit á vinnustöðum. Er gert ráð fyrir að í ákvæðinu komi meðal annars fram að starfsmönnum Vinnumálastofnunar sé heimilt að fara í eftirlitsheimsóknir á vinnustaði og skuli þeim þá veittur aðgangur að hlutaðeigandi vinnustöðum. Gert er ráð fyrir að við framangreint eftirlit á vinnustöðum skuli starfsmenn stofnunarinnar sýna sérstök skilríki sem stofnunin gefur út. Þá er einnig lagt til að starfsmönnum sé heimilt að óska eftir aðstoð lögreglu við eftirlitið þegar slíkt þykir nauðsynlegt að mati stofnunarinnar. Þetta er meðal annars í samræmi við 27. lið aðfaraorða tilskipunar 2014/67/ESB þar sem fram kemur að aðildarríkin eigi að tryggja að skilvirkar og fullnægjandi skoðanir fari fram og leggja þannig sitt af mörkum, meðal annars í baráttunni gegn svartri atvinnustarfsemi í tengslum við fyrirtæki sem sent hafa starfsmenn sína tímabundið til annarra aðildarríkja en þeirra ríkja þar sem þeir starfa að jafnaði í því skyni að veita þar þjónustu.

Um 18. gr.

Hér er lagt til að nýrri málsgrein verði bætt við 14. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra, sem verði 1. mgr., þar sem kveðið verði á um að Vinnumálastofnun sé heimilt að óska eftir umsögn samtaka aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi stéttarfélags, eftir því sem við á, um hvort efni ráðningarsamnings eða þær upplýsingar um laun sem fram koma á launaseðli starfsmanns, meðal annars með tilliti til upplýsinga í vinnutímaskýrslum, séu í samræmi við ákvæði gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði þar sem vinnan fer fram. Þykir þetta mikilvægt þar sem það kann að vera nauðsynlegt fyrir Vinnumálastofnun að fá framangreinda umsögn við mat á því hvort ákvæði kjarasamninga hafi verið brotin en almennt er það viðtekin venja að aðilar vinnumarkaðarins túlki efni kjarasamninga.

Í 14. gr. laganna er kveðið á um skyldu Vinnumálastofnunar til að afhenda afrit af ráðningarsamningum til stéttarfélags í viðkomandi starfsgrein á svæði því sem starfsmaður fyrirtækis starfar á óski stéttarfélagið eftir því enda liggja fyrir grunur um brot á gildandi kjarasamningi. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að skylda Vinnumálastofnunar að þessu leyti taki til afrita af ráðningarsamningi, launaseðlum og vinnutímaskýrslum sem og afrita af þeim gögnum sem borist hafa Vinnumálastofnun og ætlað er að staðfesta að laun starfsmannsins hafi verið greidd í samræmi við það sem fram kemur á launaseðli, meðal annars hvað varðar launafjárhæð, sé óskað eftir slíkum afritum af samtökum aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi stéttarfélagi. Er þetta lagt til þar sem mikilvægt þykir að hlutaðeigandi stéttarfélag eða samtök aðila vinnumarkaðarins, eftir því sem við á, fái afrit af umræddum gögnum í því skyni að meta hvort um brot á gildandi kjarasamningi hefur verið að ræða þegar fyrir liggur grunur um slíkt brot. Þannig er gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun verði heimilt að afhenda samtökum aðila vinnumarkaðarins afrit af umræddum gögnum auk hlutaðeigandi stéttarfélags, líkt og kveðið er á um í lögnum. Slíkt þykir mikilvægt, ekki síst þar sem sú staða getur komið upp að ekki sé til staðar stéttarfélag í viðkomandi starfsgrein á því svæði þar sem starfsmaður fyrirtækisins starfar en í slíkum tilvikum þykir mikilvægt að Vinnumálastofnun geti afhent samtökum aðila vinnumarkaðarins afrit af umræddum gögnum þegar fyrir liggur grunur um brot á gildandi kjarasamningi.

Markmiðið með framangreindum breytingum á 14. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra er meðal annars að styrkja það samstarf sem opinberar stofnanir og eftirlitsfulltrúar samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, hafa haft með sér í

Því skyni að stuðla að því að staða starfsmanna sem sendir eru tímabundið hingað til lands á vegum erlendra fyrirtækja í tengslum við veitingu þjónustu hérlendis sé í samræmi við ákvæði laga og reglugerða sem og ákvæði kjarasamninga er gilda á innlendum vinnumarkaði. Þannig megi koma í veg fyrir félagsleg undirboð eins og frekast er kostur í tengslum við störf umræddra starfsmanna hér á landi.

Þá er í þessari grein frumvarpsins lagt til að skýrt verði kveðið á um í 14. gr. laganna að samtök aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi stéttarfélaga, eftir því sem við á, skuli fara með persónuupplýsingar, sem fram koma í þeim upplýsingum og gögnum sem fyrrnefndir aðilar fá afrit af á grundvelli ákvæðisins, í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

Þær breytingar sem lagðar eru til á greinarfyrirsögn 14. gr. laganna þarfnast ekki frekari skýringa.

Um 19. gr.

Lagðar eru til breytingar á 15. gr. a laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra þar sem kveðið er á um dagsektir. Lagt er til að 1. mgr. ákvæðisins, er kveður á um heimild Vinnumálastofnunar til að krefjast þess að fyrirtæki sem ekki fer að ákvæðum laganna bæti úr annmörkunum innan hæfilegs frests að viðlögðum dagsektum, verði breytt þannig að umrædd heimild Vinnumálastofnunar nái einnig til notendafyrirtækja og sjálfstætt starfandi einstaklinga. Er þetta lagt til í samræmi við þær breytingar sem frumvarp þetta gengur út á hvað varðar skyldur notendafyrirtækja og sjálfstætt starfandi einstaklinga.

Í 2. mgr. ákvæðisins kemur fram að ákvörðun um dagsektir skuli tilkynnt skriflega á sannanlegan hátt því fyrirtæki sem hún beinist að. Í ljósi þeirra breytinga sem lagðar eru til á 1. mgr. er lagt til að í stað þess að vísa til fyrirtækis verði vísað til þess aðila sem ákvörðunin beinist að auk þess sem lagt er til að sé um fyrirtæki að ræða verði heimilt að tilkynna um ákvörðun Vinnumálastofnunar um dagsektir til fulltrúa fyrirtækisins, sbr. 3. mgr. 10. gr. laganna. Umrædd tilkynning skal vera skrifleg og birt þeim aðila sem í hlut á með sannanlegum hætti. Almenn má ætla að tilkynning um ákvörðun um dagsektir geti verið með ýmsum hætti, svo sem send með hefðbundnum bréfpósti, ábyrgðarpósti eða rafrænt með tölvubréfi, svo fremi sem Vinnumálastofnun geti fært sönnur á að tilkynningin hafi borist réttum aðila. Í því sambandi má ætla að almennt sé erfiðara að færa sönnur á að tilkynning, sem send hefur verið rafrænt með tölvubréfi, hafi borist réttum aðila en tilkynning sem send hefur verið með ábyrgðarpósti. Jafnframt er lagt til að bætt verði við ákvæðið að aðila sem fyrirhuguð ákvörðun um dagsektir beinist að skuli veittur frestur til að koma að skriflegum athugasemdum áður en ákvörðun er tekin. Enn fremur er lagt til að skriflegur rökstuðningur skuli fylgja tilkynningu Vinnumálastofnunar um fyrirhugaða ákvörðun um dagsektir sem og tilkynningu um ákvörðun um dagsektir.

Þá er lagt til að skýrt verði tekið fram í ákvæðinu að ákvörðun um dagsektir feli það í sér að sá aðili sem ákvörðunin beinist að skuli greiða sekt fyrir hvern dag frá og með upphafi fyrsta virka dags eftir að honum var tilkynnt um ákvörðunina og að gjalddagi kröfunnar skuli jafnframt miðast við það tímamark. Einnig er lagt til að miða skuli síðasta sektardag við þann dag þegar bætt hefur verið úr annmörkum að mati Vinnumálastofnunar.

Í 2. mgr. ákvæðisins kemur jafnframt fram að dagsektir geti numið allt að 100.000 kr. hvern dag en í frumvarpinu er lagt til að sú fjárhæð verði hækkuð til samræmis við fjárhæðir dagsekta skv. 1. mgr. 11. gr. laga nr. 87/1998, um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi, þannig að þær geti numið allt að 1 millj. kr. fyrir hvern dag. Samsvarandi breytingar eru lagðar til í 35., 40. og 58. gr. frumvarpsins á ákvæðum um dagsektir í lögum um starfsmannaleigur, lögum um vinnu-

staðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum og lögum um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Þá er gert ráð fyrir að áfram verði litið til sömu sjónarmiða við ákvörðun dagsekta og samkvæmt gildandi lögum, svo sem til fjölda starfsmanna þess aðila sem ákvörðun um dagsektir beinist að og til þess hve umfangsmikill viðkomandi atvinnurekstur er.

Samkvæmt 3. mgr. 15. gr. a laganna skulu dagsektir renna í ríkissjóð en í frumvarpinu er lagt til að dagsektir renni í ríkissjóð að frádregnum kostnaði við álagningu og innheimtu. Er þetta lagt til svo að skýrt sé að ekki er gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun beri kostnað af því að beita heimild sinni samkvæmt ákvæðinu. Samsvarandi breytingar eru lagðar til í 35., 40. og 58. gr. frumvarps þessa á ákvæðum um dagsektir í lögum um starfsmannaleigur, lögum um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum og lögum um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum.

Í þessu ákvæði frumvarpsins er loks lagt til að kveðið verði á um í 5. mgr. ákvæðisins að um ákvörðun Vinnumálastofnunar um dagsektir fari að öðru leyti samkvæmt ákvæðum stjórn-sýslulaga.

Um 20. og 21. gr.

Greinarnar þarfnast ekki skýringa.

Um 22. gr.

Í 1. mgr. 17. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tíma-bundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra er kveðið á um að heimilt sé að kæra ákvörðun Vinnumálastofnunar til ráðuneytisins innan tiltekinna tímamarka. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að skýrt verði kveðið á um í ákvæðinu að allar stjórnvaldsákvæðanir Vinnumálastofnunar sem teknar eru á grundvelli laganna séu kærnanlegar til ráðuneytisins á grundvelli kæruheimildarinnar.

Um 23. gr.

Skv. 47. lið aðfaraorða tilskipunar 2014/67/ESB skal í löggjöf aðildarríkjanna kveðið á um viðurlög við brotum á ákvæðum tilskipunarinnar og skulu viðurlögin vera skilvirk, í hlutfalli við alvarleika brotsins og hafa varnaðaráhrif. Í samræmi við framangreint er því í þessari grein frumvarpsins lagt til að við lög um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra bætist nýtt ákvæði þar sem kveðið verði á um það nýmæli að Vinnumálastofnun hafi heimild til að leggja á stjórnvaldssektir í þeim tilvikum þegar fyrirtæki veitir stofnuninni ekki upplýsingar og/eða aðgang að gögnum skv. 1., 3. og 4. mgr. 8. gr. laganna, verði frumvarp þetta óbreytt að lögum, á tilskildum tíma og/eða veitir henni rangar eða ófullnægjandi upplýsingar að mati stofnunarinnar. Að sama skapi er lagt til að Vinnumálastofnun verði heimilt að leggja stjórnvaldssektir á sjálfstætt starfandi einstakling ef hann veitir stofnuninni ekki upplýsingar og/eða aðgang að gögnum í samræmi við 7. gr. laganna, sbr. 9. gr. frumvarps þessa, á tilskildum tíma og/eða veitir stofnuninni rangar eða ófullnægjandi upplýsingar að mati stofnunarinnar. Gert er ráð fyrir að Vinnumálastofnun verði heimilt að leggja á stjórnvaldssektir óháð því hvort um ásetning eða gáleysi af hálfu fyrirtækisins eða sjálfstætt starfandi einstaklingsins, eftir því sem við á, hefur verið að ræða í þessu sambandi. Er lagt til að stjórnvaldssektir geti numið allt að 5.000.000 kr. og er það í samræmi við 25. gr. e laga um brunavarnir. Gert er ráð fyrir að við mat á því hvort leggja skuli stjórnvaldssekt á fyrirtæki eða sjálfstætt starfandi einstakling, eftir því sem við á, verði meðal annars litið til alvarleika brots, til þess hve lengi það hefur staðið yfir, hvort um ítrekað brot sé að ræða og til samstarfsvilja hins brotlega aðila. Þá er lagt til að litið skuli til þess hvort ætla megi að

brotið hafi verið framið í þágu hagsmuna fyrirtækisins eða hins sjálfstætt starfandi einstaklings, eftir því sem við á. Enn fremur er lagt til að Vinnumálastofnun tilkynni ákvörðun um stjórnvaldssekt skriflega á sannanlegan hátt þeim aðila sem hún beinist að eða fulltrúa hans hér á landi þegar um fyrirtæki er að ræða, sbr. 3. mgr. 10. gr. laganna. Með sannanlegum hætti er þá meðal annars átt við að tilkynning um ákvörðun um stjórnvaldssekt hafi borist þeim aðila sem hún beinist að með sannanlegum hætti, svo sem með ábyrgðarpósti eða rafrænt með tölvubréfi. Í því sambandi má ætla að almennt sé erfiðara að færa sönnur á að tilkynning, sem send hefur verið rafrænt með tölvubréfi, hafi borist réttum aðila en tilkynning sem send hefur verið með ábyrgðarpósti. Í frumvarpinu er lagt til að gjalddagi stjórnvaldssektar verði 30 dögum eftir að ákvörðun var tekin um sektina en hafi stjórnvaldssekt ekki verið greidd innan 15 daga frá gjalddaga skuli greiða dráttarvexti af fjárhæð sektarinnar frá gjalddaga í samræmi við ákvæði laga um vexti og verðtryggingu. Enn fremur er lagt til að sett verði ákveðin tímamörk í tengslum við heimild Vinnumálastofnunar til að leggja á stjórnvaldssektir en gert er ráð fyrir að heimildin falli niður að fimm árum liðnum frá því að þeirri háttsemi sem um ræðir lauk. Gert er ráð fyrir að stjórnvaldssektir renni í ríkissjóð að frádregnum kostnaði við álagningu og innheimtu auk þess sem lagt er til að þær verði aðfararhæfar. Loks er lagt til að um ákvarðanir Vinnumálastofnunar um stjórnvaldssektir fari að öðru leyti samkvæmt ákvæðum stjórnsýslulaga.

Um 24. gr.

Lagt er til að við reglugerðarheimild ráðherra í 19. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra verði bætt heimild til ráðherra til að mæla í reglugerð fyrir um rafræna málsmeðferð á grundvelli laganna. Vísast í því sambandi til IX. kafla stjórnsýslulaga þar sem kveðið er á um rafræna meðferð stjórnsýslumála. Rétt er að taka fram að áfram er gert ráð fyrir að skrifleg málsmeðferð á grundvelli laganna geti farið fram á pappír en líkt og fram kemur í skýringum við 2. gr. frumvarps þess er varð að lögum nr. 51/2003, um breytingu á stjórnsýslulögum, nr. 37/1993, veitir 35. gr. stjórnsýslulaga ekki heimild til að einskorða meðferð stjórnsýslumála við rafræna meðferð. Jafnframt kemur þar fram að telja verði að almenn jafnræðisrök leiði til þess að almenningur verði að geta borið erindi sín upp við stjórnvöld án tillits til þess hvort hann eigi þess kost að gera það rafrænt eða ekki.

Um 25. gr.

Lög um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra voru meðal annars sett til innleiðingar á tilskipun 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu, sbr. 20. gr. laganna. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að fyrrnefndri 20. gr. laganna verði breytt þannig að fram komi í ákvæðinu að með lögnum sé jafnframt innleidd í íslenskan rétt tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/67/ESB frá 15. maí 2014 um framfylgd tilskipunar 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu og um breytingu á reglugerð (ESB) nr. 1024/2012 um samvinnu á sviði stjórnsýslu fyrir tilstilli upplýsingakerfisins fyrir innri markaðinn („reglugerðin um IM-upplýsingakerfið“).

Um 26. gr.

Í þessari grein frumvarpsins er lögð til breyting á heiti laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra í því skyni að það verði einfaldara og skýrara með tilliti til efnis laganna. Lagt er til að heiti laganna verði: Lög um útsenda starfsmenn og skyldur erlendra þjónustuveitenda.

Um 27. gr.

Lagðar eru til breytingar á 1. gr. laga um starfsmannaleigur þar sem kveðið er á um hvert gildissvið laganna sé en ekki er um efnislegar breytingar að ræða. Til skýringar er lagt til að 1. mgr. ákvæðisins verði skipt upp í tvær málsgreinar og að orðalagi 2. másl. verði breytt þannig að skýrt verði tekið fram í ákvæðinu að erlendum starfsmannaleigum, sem falla undir gildissvið laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra, beri að fara að ákvæðum þeirra laga, eftir því sem við á, auk ákvæða laga um starfsmannaleigur.

Þá er lagt til að 2., 3. og 4. mgr. ákvæðisins verði fluttar í nýtt ákvæði, 1. gr. c, sem verði sérstakt orðskýringaákvæði.

Um 28. gr.

Hér er lagt til að á eftir 1. gr. laga um starfsmannaleigur komi þrjú ný ákvæði, 1. gr. a, 1. gr. b og 1. gr. c. Lagt er til að í 1. gr. a laganna verði kveðið á um markmið laganna en sérstakt markmiðsákvæði er ekki að finna í lögnum. Þannig er lagt til að tilgreint verði að markmið laganna sé að tryggja að laun og önnur starfskjör starfsmanna starfsmannaleigna sem starfa á innlendum vinnumarkaði séu í samræmi við ákvæði laga, reglugerða og kjarasamninga sem gilda á vinnumarkaði hérlendis. Þá er lagt til að fram komi í ákvæðinu að markmið laga um starfsmannaleigur sé jafnframt að tryggja að stjórnvöld geti fengið yfirsýn yfir eðli og umfang starfsemi starfsmannaleigna sem starfa á innlendum vinnumarkaði.

Í greininni er einnig lagt til að 1. gr. b laganna verði sérstakt ákvæði sem kveði á um stjórnslu þar sem fram komi að ráðherra fari með stjórnslu á því sviði sem löggin taka til. Auk þess verði kveðið á um að Vinnumálastofnun annist framkvæmd laganna innan stjórnslunnar. Enn fremur er lagt til að kveðið verði á um að þær upplýsingar sem starfsmannaleigum beri að veita Vinnumálastofnun skuli vera skriflegar. Með því er átt við að upplýsingarnar skuli annaðhvort vera á rafrænu formi eða á pappír. Loks er gert ráð fyrir að fram komi í ákvæðinu að Vinnumálastofnun hafi heimild til að afla og miðla upplýsingum í samræmi við ákvæði laganna, annaðhvort rafrænt eða á annan hátt sem stofnunin ákveði. Í því sambandi er gert ráð fyrir að tekið verði fram í ákvæðinu að tryggja skuli að upplýsingaöflun, upplýsingamiðlun og vinnsla persónuupplýsinga gangi ekki lengra en þörf krefji til að unnt sé að framfylgja lögnum. eru þessar breytingar á lögum um starfsmannaleigur efnislega samhljóða þeim breytingum sem 1. og 2. mgr. 4. gr. frumvarps þessa gerir ráð fyrir að verði á ákvæðum laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra.

Þá er lagt til að við lög um starfsmannaleigur verði bætt sérstöku orðskýringaákvæði, 1. gr. c, þar sem meðal annars komi fram skýringar á tilteknum hugtökum laganna. Er þannig lagt til að fram komi í ákvæðinu að með hugtakinu notendafyrirtæki sé átt við einstakling, félag, opinberan aðila eða annan þann sem stundar atvinnurekstur og hefur á grundvelli þjónustusamnings í skilningi laganna leigt starfsmann starfsmannaleigu gegn gjaldi til að sinna tímabundnum störfum á vinnustað sínum undir verkstjórn sinni. Hugtakið var áður skýrt á þann veg í lögum um starfsmannaleigur að átt væri við einstakling, fyrirtæki, opinberan aðila eða annan þann sem stundar atvinnurekstur og hefur starfsmenn starfsmannaleigu til að sinna tímabundnum störfum undir verkstjórn sinni. Með breytingunni er lögð áhersla á að gerður hafi verið þjónustusamningur um leigu á starfsmanni eða starfsmönnum gegn gjaldi til að um notendafyrirtæki geti verið að ræða. Jafnframt eru lagðar til minni háttar orðalagsbreytingar til nánari skýringar á hugtökunum starfsmannaleiga og starfsmaður starfsmannaleigu sem skýrð eru í 2. og 4. mgr. 1. gr. laga um starfsmannaleigur. Þannig er lagt til að hugtakið starfsmaður starfsmannaleigu verði skýrt

sem einstaklingur sem er ráðinn hjá starfsmannaleigu og er leigður gegn gjaldi til notendafyrirtækis á grundvelli þjónustusamnings milli starfsmannaleigunnar og notendafyrirtækisins til að sinna tímabundnum störfum á vinnustað notendafyrirtækisins undir verkstjórn þess. Breytingin felst í því að tekið verði fram að starfsmaður starfsmannaleigu sé leigður gegn gjaldi til notendafyrirtækis á grundvelli samnings milli starfsmannaleigunnar og notendafyrirtækisins. Enn fremur er lagt til að fram komi í ákvæðinu að með hugtakinu starfsmannaleiga sé átt við fyrirtæki sem samkvæmt samningi við notendafyrirtæki leigir út starfsmenn sína gegn gjaldi til að sinna störfum á vinnustað notendafyrirtækis undir verkstjórn þess síðarnefnda. Breytingin felst í því að tekið verði fram til skýringar að umræddur samningur sé við notendafyrirtæki. Þá er lagt til í frumvarpinu að hugtakið þjónustusamningur verði skýrt í 4. tölul. 1. gr. c laganna á þann veg að með hugtakinu sé átt við samning milli notendafyrirtækis og starfsmannaleigu um að notendafyrirtækið leigi gegn gjaldi tiltekinn starfsmann eða tiltekna starfsmenn af starfsmannaleigunni í ákveðinn tíma til að sinna störfum á vinnustað sínum og undir verkstjórn sinni. Þess ber að geta að ekki er að finna nánari skýringar á hugtakinu í lögum um starfsmannaleigur.

Um 29. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 30. gr.

Hér eru lagðar til breytingar á 4. gr. laga um starfsmannaleigur. Lagðar eru til orðalagsbreytingar á 1. mgr. þannig að kveðið verði á um skyldu erlendra starfsmannaleigu sem hyggst veita þjónustu hér á landi samtals lengur en tíu virka daga á hverjum tólf mánuðum til að veita Vinnumálastofnun aðgang að þeim gögnum sem þar eru talin upp í 1.–6. tölul., eftir því sem við á, og að umræddar upplýsingar og/eða gögn skuli vera á íslensku eða ensku. Jafnframt er lagt til að á eftir 4. tölul. 1. mgr. komi nýr töluliður þar sem kveðið verði á um að starfsmannaleiga sem hyggst veita þjónustu hér á landi samtals lengur en tíu virka daga á hverjum tólf mánuðum skuli veita Vinnumálastofnun afrit af ráðningarsamningum þeirra starfsmanna sem starfa munu á vegum starfsmannaleigunnar á Íslandi. Enn fremur er lagt til að tekið verði fram í 2. mgr. 4. gr. laganna að starfsmannaleigunni beri að afhenda notendafyrirtækinu staðfestingu Vinnumálastofnunar um að stofnunin hafi mótttekið gögn skv. 1.–5. tölul. 1. mgr. sama ákvæðis eigi síðar en tveimur virkum dögum eftir að starfsmannaleigan hefur mótttekið staðfestinguna frá Vinnumálastofnun. Í 2. mgr. 4. gr. laga um starfsmannaleigur er hins vegar kveðið á um að starfsmannaleigunni beri að afhenda notendafyrirtækinu staðfestingu Vinnumálastofnunar um að stofnunin hafi mótttekið gögn skv. 1.–4. tölul. 1. mgr. sama ákvæðis eigi síðar en tveimur virkum dögum eftir að starfsemi starfsmannaleigunnar hófst hér á landi. Er breytingin lögð til þar sem þau tilvik geta komið upp við framkvæmd laganna að starfsmannaleiga hafi hafið starfsemi hér á landi án þess að Vinnumálastofnun hafi getað veitt henni umrædda staðfestingu en mikilvægt þykir að skýrt sé að starfsmannaleigunni beri að afhenda notendafyrirtækinu staðfestingu Vinnumálastofnunar innan ákveðins tíma eftir að því verður það kleift þrátt fyrir að ytri aðstæður hafi valdið því að Vinnumálastofnun hafi ekki verið unnt að veita starfsmannaleigunni umrædda staðfestingu með nægum fyrirvara þannig að starfsmannaleigan hafi getað afhent notendafyrirtækinu staðfestinguna innan tveggja daga frá því að starfsemi starfsmannaleigunnar hófst hér á landi. Þykir því nauðsynlegt að rýmka frest starfsmannaleigna að þessu leyti og miða við að starfsmannaleiga afhendi notendafyrirtæki umrædda staðfestingu Vinnumálastofnunar innan tveggja daga frá því að starfsmannaleigan hefur mótttekið staðfestinguna frá Vinnumálastofnun.

Þá er lagt til að á eftir 3. mgr. 4. gr. laganna komi ný málsgrein þar sem mælt verði fyrir um að starfsmannaleigu beri á þeim tíma sem hún veitir þjónustu hér á landi að hafa ávallt tiltæk

afrit af launaseðlum hvers starfsmanns og staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd í samræmi við það sem fram kemur á launaseðli, meðal annars hvað varðar launafjárhæð, sem og afrit af vinnutímaskýrslum sem sýna vinnutíma hvers starfsmanns. Í því sambandi er lagt til að kveðið verði á um að starfsmannaleigunni beri að afhenda fyrirnefnd gögn til Vinnumálastofnunar eigi síðar en tveimur virkum dögum frá því að beiðni stofnunarinnar þess efnis berst starfsmannaleigunni. Einnig verði tekið fram að starfsmannaleiga skuli upplýsa Vinnumálastofnun eigi síðar en sama dag og starfsemin hefst hér á landi í hvert skipti um hvernig stofnunin geti nálgast framangreindar upplýsingar á þeim tíma sem starfsmaður eða starfsmenn starfsmannaleigunnar eru starfandi hér á landi sem og innan eins mánaðar frá því að þeir hætta störfum hérlendis. Þá er lagt til að lögreglunni verði bætt við sem hlutaðeigandi stjórnvaldi sem Vinnumálastofnun er heimilt að afhenda upplýsingar skv. 1. mgr. sama ákvæðis, eftir því sem við á. Er þannig meðal annars lagt til að heimild 4. mgr., sem verður 5. mgr., til að afhenda hlutaðeigandi stjórnvöldum upplýsingar taki einnig til 5. tölul. 1. mgr., eins og lagt er til að hann hljóði. Þannig er gert ráð fyrir að heimilt verði að veita hlutaðeigandi stjórnvöldum afrit af ráðningarsamningum þeirra starfsmanna sem starfa munu á vegum starfsmannaleigu hér á landi. Loks er lögð til breyting á greinarfyrirsögn til skýringar.

Um 31. gr.

Lagðar eru til breytingar á 4. gr. a laga um starfsmannaleigur sem mælir fyrir um skyldur notendafyrirtækis. Lagt er til að breyta tilkynningarskyldu í upplýsingaskyldu til samræmis við þær breytingar sem lagðar eru til í 30. gr. frumvarpsins. Samkvæmt lögnum skal notendafyrirtæki óska eftir skriflegri staðfestingu skv. 2. mgr. 4. gr. laganna um að starfsmannaleiga hafi sinnt tilkynningarskyldu sinni til Vinnumálastofnunar skv. 4. gr. laganna eigi síðar en tveimur virkum dögum eftir að starfsemi hlutaðeigandi starfsmannaleigu hófst hér á landi. Í frumvarpinu er lagt til fresturinn sem notendafyrirtæki hefur til að óska eftir skriflegri staðfestingu um að starfsmannaleiga hafi sinnt tilkynningarskyldu sinni verði lengdur úr tveimur virkum dögum í tíu virka daga til samræmis við þær breytingar sem lagðar eru til hvað varðar 2. mgr. 4. gr. laganna. Jafnframt er lagt til að tekið verði fram í 3. mgr. 4. gr. a að trúnaðarmaður eða stéttarfélag, eftir því sem við á, skuli fara með persónuupplýsingar sem fram koma í skriflegri staðfestingu fyrirtækis skv. 2. mgr. 4. gr. laganna í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga. Enn fremur er lagt til að við ákvæðið bætist ný málsgrein þar sem fram kemur að verði notendafyrirtæki vart við að starfsmannaleiga brjóti gegn lögum um starfsmannaleigur, svo sem hvað varðar laun eða önnur starfskjör starfsmanna sinna, skuli notendafyrirtækið tilkynna um það til Vinnumálastofnunar án ástæðulausrar tafar.

Um 32. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 33. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 1. mgr. 10. gr. laga um starfsmannaleigur þar sem kveðið er á um að starfsmannaleiga skuli láta Vinnumálastofnun í té þær upplýsingar og gögn er stofnunin telur nauðsynleg til að fylgjast með framkvæmd laganna, þ.m.t. þjónustusamninga, ráðningarsamninga og önnur gögn varðandi ráðningarkjör. Lagt er til að í ákvæðinu verði tekið fram til nánari skýringa að með öðrum gögnum varðandi ráðningarkjör sé jafnframt átt við afrit af vinnutímaskýrslum og launaseðlum sem og staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd í samræmi við það sem fram kemur á launaseðli, meðal annars hvað varðar launafjárhæð.

Lagt er til að kveðið verði skýrt á um í 10. gr. laga um starfsmannaleigur að eftirlitsfulltrúum samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, lög-reglu, skattyfirvöldum, tollyfirvöldum, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnueftirliti ríkisins og Þjóðskrá Íslands sé skylt að láta Vinnumálastofnun í té upplýsingar sem stofnunin telur nauðsynlegar í þágu eftirlits. Er þetta lagt til þar sem upplýsingar frá framan-greindum aðilum geta í sumum tilvikum verið nauðsynlegar þannig að Vinnumálastofnun geti haft eftirlit með því hvort brotið sé gegn ákvæðum laganna. Er með þessu verið að undirstrika mikilvægi þess að opinberar stofnanir hafi með sér samstarf í því skyni að stuðla að því að farið sé að ákvæðum laga og reglugerða sem og ákvæðum kjarasamninga er gilda á innlendum vinnumarkaði þannig að komið sé í veg fyrir félagsleg undirboð eins og frekast er kostur. Þá er mælt fyrir um sérstaka þagnarskyldu starfsmanna Vinnumálastofnunar hvað varðar upplýsingar sem stofnunin fær frá öðrum stjórnvöldum á grundvelli ákvæðisins.

Jafnframt er lagt til að í 10. gr. laga um starfsmannaleigur verði kveðið á um heimild til vinnslu persónuupplýsinga og samkeyrslu upplýsinga Vinnumálastofnunar og upplýsinga frá tilteknum stjórnvöldum að uppfylltum nánar tilgreindum skilyrðum.

Loks er lagt til að þrátt fyrir 3. mgr. 10. gr. laganna, sem verður 6. mgr. 10. gr., verði frumvarp þetta óbreytt að lögum, þar sem mælt er fyrir um almenna þagnarskyldu starfsmanna Vinnumálastofnunar, verði stofnuninni heimilt að veita öðrum eftirlitsstjórnvöldum, svo sem lögreglu, skattyfirvöldum, tollyfirvöldum, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun og Vinnueftirliti ríkisins, viðeigandi upplýsingar sem stofnuninni berast á grundvelli laganna. Er þá gert ráð fyrir að eingöngu verði um að ræða upplýsingar sem ætla má að falli undir málefna svið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds. Þannig er gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun geti miðlað upplýsingum sem hún fær við eftirlit með framkvæmd laganna til annarra eftirlitsstjórnvalda í þeim tilvikum þegar ætla má að upplýsingarnar falli undir málefna svið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds. Hins vegar er gert ráð fyrir að fái Vinnumálastofnun upplýsingar sem gefa til kynna að brotið hafi verið gegn íslenskum lögum og reglum sé stofnuninni skylt að afhenda hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi eða lögreglu, eftir atvikum, upplýsingarnar. Jafnframt er gert ráð fyrir að eftirlitsstjórnvöldum sem fá umræddar upplýsingar frá Vinnumálastofnun beri að fara með persónuupplýsingar í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

Um nánari skýringar hvað þessar breytingar varðar vísast til skýringa við 16. gr. frumvarpsins þar sem efnislega samhljóða breytingar eru lagðar til í tengslum við 13. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra.

Um 34. gr.

Hér er lagt til að á eftir 10. gr. laga um starfsmannaleigur komi tvö ný ákvæði þar sem annars vegar verði kveðið á um eftirlit Vinnumálastofnunar á vinnustöðum og hins vegar um skyldu Vinnumálastofnunar til að afhenda samtökum aðila á vinnumarkaði eða hlutaðeigandi stéttarfélagi, eftir því sem við á, afrit af ráðningarsamningum, launaseðlum og vinnutímaskýrslum sem og þeim gögnum sem borist hafa Vinnumálastofnun og ætlað er að staðfesta að laun starfsmannsins hafi verið greidd í samræmi við það sem fram kemur á launaseðli, meðal annars hvað varðar launafjárhæð, þegar grunur liggur fyrir um brot á gildandi kjarasamningum í viðkomandi starfsgreinum á því svæði þar sem vinnan fer fram. Með hlutaðeigandi stéttarfélagi er átt við stéttarfélag í viðkomandi starfsgrein á því svæði þar sem vinnan fer fram. Þær breytingar sem lagðar eru til í þessari grein frumvarpsins eru efnislega samhljóða þeim breytingum sem lagðar eru til í 17. og 18. gr. frumvarpsins hvað varðar ákvæði laga um réttindi og skyldur erlendra

fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra. Um nánari skýringar vísast því til skýringa við 17. og 18. gr. frumvarpsins.

Um 35. gr.

Lagðar eru til breytingar á 11. gr. a laga um starfsmannaleigur þar sem kveðið er á um heimild Vinnumálastofnunar til álagningar dagsekta fari starfsmannaleiga ekki að ákvæðum laganna. Fyrirnefndar breytingar eru efnislega samhljóða þeim breytingum sem lagðar eru til í 19. gr. frumvarpsins hvað varðar 15. gr. a laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra í tengslum við heimild Vinnumálastofnunar til þess að leggja á dagsektir á grundvelli þeirra laga. Um nánari skýringar vísast því til skýringa við 19. gr. frumvarpsins og á það einnig við um þær breytingar sem grein þessi gerir ráð fyrir á 11. gr. a laga um starfsmannaleigur hvað varðar þá tilhögun að kostnaður við álagningu og innheimtu dagsekta dragist frá þeirri fjárhæð sem rennur í ríkissjóð.

Um 36. gr.

Lagðar eru til breytingar á kærueimild 12. gr. laga um starfsmannaleigur. Lögð er til orðalagsbreyting í því skyni að kveðið verði skýrar á um að allar ákvarðanir Vinnumálastofnunar á grundvelli laganna séu kærnanlegar til ráðuneytisins.

Um 37. gr.

Hér er lagt til að við lög um starfsmannaleigur bætist nýtt ákvæði um stjórnvaldssektir þar sem meðal annars er lagt til að Vinnumálastofnun verði heimilt að leggja stjórnvaldssektir á starfsmannaleigu veiti hún stofnuninni ekki upplýsingar í samræmi við 1., 3. og 4. mgr. 4. gr. laganna á tilskildum tíma eða veiti stofnuninni rangar eða ófullnægjandi upplýsingar að mati stofnunarinnar, óháð því hvort um ásetning eða gáleysi hafi verið að ræða af hálfu starfsmannaleigunnar í þeim efnum. Lagt er til að stjórnvaldssektir geti numið allt að 5.000.000 kr. Í þessu sambandi er gert ráð fyrir að við ákvörðun um stjórnvaldssekt verði meðal annars litið til alvarleika brotsins, hve lengi það hafi staðið, hvort um ítrekað brot sé að ræða sem og til samstarfsvilja starfsmannaleigunnar. Enn fremur er lagt til grundvallar að litið verði til þess hvort ætla megi að brotið hafi verið framið í þágu hagsmuna starfsmannaleigunnar. Þá er mælt nánar fyrir um ýmis atriði svo sem gjalddaga stjórnvaldssektar. Greinin er efnislega samhljóða 23. gr. frumvarpsins og vísast því til skýringa við þá grein.

Um 38. gr.

Í 14. gr. laga um starfsmannaleigur er kveðið á um heimild ráðherra til að setja reglugerð um nánari framkvæmd laganna. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að í ákvæðinu verði kveðið á um að í þessu sambandi sé ráðherra meðal annars heimilt að setja reglugerð um rafræna málsmeðferð á grundvelli laganna. Um nánari skýringar vísast til skýringa við 24. gr. frumvarpsins sem er efnislega samhljóða þessari grein.

Um 39. gr.

Lagt er til að Vinnueftirlit ríkisins bætist við 3. mgr. 4. gr. laga um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, sem eitt af þeim stjórnvöldum sem fá upplýsingar sem fram koma á vinnustaðaskírteinum frá eftirlitsfulltrúum samtaka aðila vinnumarkaðarins þannig að stofnunin geti nýtt upplýsingarnar við eftirlit með framkvæmd laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, eftir því sem við getur átt. Í ákvæðinu er kveðið á um að eftirlitsfulltrúar samtaka aðila vinnumarkaðarins skuli senda upplýsingar þær sem fram koma í vinnustaðaskírteini til

skattafirvalda, Vinnumálastofnunar, Tryggingastofnunar ríkisins, lögreglustjóra og þegar við á, Útlendingastofnunar og Þjóðskrár þannig að unnt sé að kanna hvort atvinnurekandi eða starfsmaður starfi í samræmi við hlutaðeigandi lög sem hverri stofnun er ætlað að annast framkvæmd á.

Um 40. gr.

Hér eru lagðar til breytingar á 6. gr. laga um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum þar sem kveðið er á um heimild Vinnumálastofnunar til álagningar dagsekta. Um skýringar vísast til skýringa við 19. gr. frumvarpsins sem er efnislega samhljóða þessari grein að því er varðar framkvæmd stofnunarinnar við álagningu dagsekta og varðandi þá tilhögun að kostnaður við álagningu og innheimtu dagsekta dragist frá þeirri fjárhæð sem rennur í ríkissjóð.

Um 41. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 8. gr. laga um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum þar sem kveðið er á um heimild ráðherra til að setja í reglugerð nánari fyrirmæli um framkvæmd laganna að fenginni umsögn samtaka aðila vinnumarkaðarins. Lagt er til að tekið verði fram í greininni að með þessu sé meðal annars átt við reglugerð um rafræna málsmeðferð. Um nánari skýringar vísast til skýringa við 24. gr. frumvarpsins sem er efnislega samhljóða þessari.

Um 42. gr.

Hér eru lagðar til breytingar á 4. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga þar sem kveðið er á um framkvæmd laganna, meðal annars að því er varðar heimild ráðherra til að setja með reglugerð nánari ákvæði um framkvæmd laganna. Lagt er til að ráðherra verði meðal annars heimilt að setja reglugerð um rafræna málsmeðferð á grundvelli laganna. Um nánari skýringar vísast til skýringa við 24. gr. frumvarpsins sem er efnislega samhljóða þessari grein en þar eru lagðar til sambærilegar breytingar hvað varðar heimild ráðherra til að setja reglugerð á grundvelli laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra.

Þá er lagt til að við greinina bætist tvær nýjar málsgreinar. Annars vegar er í nýrri 3. mgr. gert ráð fyrir að mælt verði fyrir um að upplýsingar sem veittar eru Vinnumálastofnun samkvæmt lögnum skuli vera skriflegar, hvort sem er á rafrænu formi eða á pappír. Hins vegar er í nýrri 4. mgr. gert ráð fyrir að stofnunin geti aflað og miðlað upplýsingum til stjórnvalda, að því marki sem stofnuninni er það heimilt samkvæmt lögnum, rafrænt eða með öðru móti sem stofnunin ákveður. Enn fremur er áréttað að upplýsingaöflun, upplýsingamiðlun og vinnsla persónuupplýsinga skuli aldrei ganga lengra en þörf krefur hverju sinni, enda beri stofnuninni í öllum sínum störfum að fara með persónuupplýsingar í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga. Þá er b-liður þessarar greinar frumvarpsins efnislega samhljóða 4. gr. og b-lið 28. gr. frumvarpsins og vísast því til skýringa við þær greinar að því er þær málsgreinar varðar.

Um 43. gr.

Hér er lagt til að skýrt verði kveðið á um í 1. mgr. 7. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga í hvaða greinum laganna gert er að skilyrði fyrir veitingu tímabundins atvinnuleyfis að tiltekin skilyrði 1. mgr. 7. gr. laganna séu uppfyllt. Er þetta lagt til í því skyni að tryggja að samræmis gæti milli þess sem fram kemur í 1. mgr. 7. gr. laganna hvað þetta varðar og þeim ákvæðum

laganna þar sem gert er að skilyrði fyrir veitingu tímabundins atvinnuleyfis að tiltekin skilyrði 1. mgr. 7. gr. laganna séu uppfyllt.

Um 44. gr.

Lagt er til að 4. mgr. 9. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga falli brott. Er þetta lagt til þar sem við efnislega meðferð á Alþingi á breytingum á lögum um atvinnuréttindi útlendinga í tengslum við frumvarp það sem varð að lögum nr. 80/2016, um útlendinga, var samþykkt breytingartillaga allsherjar- og menntamálanefndar þess efnis að heimilt væri að framlengja tímabundin atvinnuleyfi hér landi á grundvelli skorts á starfsfólki í allt að eitt ár í senn með sömu takmörkunum og þegar leyfið var veitt í fyrsta skipti (þingskjal 1401, 728. mál á 145. löggjafarþingi 2015–2016). Áður hafði verið heimilt að framlengja leyfi einungis um eitt ár þannig að leyfi á grundvelli greinarinnar gat aldrei gilt lengur en samtals í tvö ár. Með öðrum orðum þá var samþykkt á Alþingi að heimilt yrði að framlengja án tímatakmarkana tímabundin atvinnuleyfi hér á landi vegna skorts á starfsfólki.

Í ljósi framangreindrar breytingar þykir ekki ástæða til að kveða á um sérreglu í lögnum hvað varðar þann tíma sem heimilt er að framlengja tímabundin atvinnuleyfi hér á landi í þeim tilvikum þegar um er að ræða skýrt afmarkaða og tímabundna verkframkvæmd sem tekur lengri tíma en tvö ár, sbr. 4. mgr. 9. gr. laganna, og er því í þessari grein frumvarpsins lagt til að fyrrnefnd 4. mgr. 9. gr. laganna verði felld brott. Þrátt fyrir að lagt sé til að umrætt ákvæði laga um atvinnuréttindi útlendinga verði fellt brott er áfram gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun líti, eftir því sem við á, til þess hvort um sé að ræða skýrt afmarkaða og tímabundna verkframkvæmd við mat á því hvort uppfyllt séu skilyrði fyrir veitingu atvinnuleyfis á grundvelli 9. gr. laganna. Á það ekki síst við í þeim tilvikum þar sem kveðið er á um að skilyrði a-liðar 1. mgr. 7. gr. laganna þurfi að vera uppfyllt þannig að heimilt sé að veita tímabundið atvinnuleyfi hér á landi en í slíkum tilvikum njóta ríkisborgarar ríkja sem eru aðilar að samningnum um Evrópska efnahagssvæðið forgangs þegar kemur að ráðningu starfsmanna í laus störf á vinnumarkaði hér á landi. Samkvæmt fyrrnefndum a-lið 1. mgr. 7. gr. er þó ekki nauðsynlegt að leitað hafi verið eftir starfsfólki með aðstoð Vinnumálastofnunar áður en tímabundið atvinnuleyfi er veitt telji stofnunin fyrirsjáanlegt að slík leit innan Evrópska efnahagssvæðisins verði árangurslaus.

Um 45. gr.

Í a-lið 1. mgr. 11. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga er kveðið á um í hvaða undantekningartilvikum heimilt sé að veita tímabundin atvinnuleyfi hér á landi á grundvelli sérstakra aðstæðna og að uppfylltum tilteknum skilyrðum. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að til viðbótar þeim aðstæðum sem þegar eru taldar upp í fyrrnefndum a-lið 1. mgr. 11. gr. laganna verði kveðið á um að heimilt verði að veita útlendingi, sem áður hefur verið veitt dvalarleyfi fyrir hugsanlegan þolanda mansals eða dvalarleyfi fyrir þolanda mansals samkvæmt lögum um útlendinga, tímabundið atvinnuleyfi hér á landi á grundvelli sérstakra aðstæðna að uppfylltum tilteknum skilyrðum. Er þetta lagt til svo að hugsanlegir þolendur mansals sem dvelja hér á landi á meðan rannsókn lögreglu stendur yfir á því hvort um mansal hafi verið að ræða, geti átt möguleika á að taka þátt á innlendum vinnumarkaði, ef þeir svo kjósa. Er þetta jafnframt lagt til svo að þolendur mansals eigi þess kost að taka þátt á vinnumarkaði hér á landi eftir að niðurstaða máls hefur leitt í ljós að um mansal hafi verið að ræða. Er í þessu sambandi meðal annars horft til þess að ætla má að þátttaka á vinnumarkaði geti, í það minnsta í sumum tilvikum, verið liður í því að umræddir einstaklingar nái að fóta sig að nýju eftir að hafa verið hugsanlegir þolendur eða þolendur mansals.

Um 46. gr.

Hér eru lagðar til breytingar á 12. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga þar sem mælt er fyrir um veitingu tímabundins atvinnuleyfis á grundvelli fjölskyldusameiningar. Í 2. mgr. 12. gr. laganna er kveðið á um að heimilt sé að veita tímabundið atvinnuleyfi vegna starfa útlendinga sem náð hefur 18 ára aldri hafi hann dvalið hér landi á grundvelli dvalarleyfis fyrir börn eða ótímabundins dvalarleyfis, samkvæmt lögum um útlendinga, fyrir 18 ára aldur, að uppfylltum tilteknum skilyrðum. Þá er kveðið á um það í 7. mgr. 12. gr. laganna að börnum sem dveljast hér á landi á grundvelli dvalarleyfis fyrir börn eða ótímabundins dvalarleyfis samkvæmt lögum um útlendinga sé tímabundið heimilt að starfa hér á landi án atvinnuleyfa að 18 ára aldri.

Samkvæmt 22. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga eru útlendingar sem fengið hafa ótímabundið dvalarleyfi hér á landi samkvæmt lögum um útlendinga undanþegnir kröfu um atvinnuleyfi hérlendis en ákvæði þetta tók gildi samhliða gildistöku laga nr. 80/2016, um útlendinga. Við gildistöku ákvæðisins láðist hins vegar að fella brott úr lögnum heimildina í 2. mgr. 12. gr. laganna, þess efnis að heimilt sé að veita útlendingi tímabundið atvinnuleyfi hér á landi eftir 18 ára aldur að uppfylltu því skilyrði að honum hafi áður verið veitt ótímabundið dvalarleyfi hér á landi. Jafnframt láðist að fella brott heimild barna undir 18 ára aldri til að starfa hér á landi án atvinnuleyfa hafi þeim verið veitt ótímabundið dvalarleyfi. Í ljósi þess að kveðið er á um í 22. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga að þeir sem fengið hafa ótímabundið dvalarleyfi hér á landi séu undanþegnir kröfu um atvinnuleyfi hér á landi, sbr. framangreint, er lagt til að ekki verði lengur sérstaklega kveðið á um í 12. gr. laganna, annars vegar, að heimilt sé að veita tímabundin atvinnuleyfi til þeirra sem þegar eru undanþegnir kröfu um atvinnuleyfi hér á landi, og hins vegar að þeim sem þegar eru undanþegnir kröfu um atvinnuleyfi hér á landi sé heimilt að starfa á innlendum vinnumarkaði að 18 ára aldri.

Um 47. gr.

Hér eru lagðar til breytingar á 16. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga þar sem mælt er fyrir um heimild til veitingar nýs atvinnuleyfis vegna tiltekins starfs útlendinga hjá öðrum atvinnurekanda en þeim er fyrra leyfið var skilyrt við. Lagt til að 1. mgr. 16. gr. laganna verði breytt með þeim hætti að ekki verði lengur kveðið á um að samanlagður starfstími á grundvelli tímabundinna atvinnuleyfa skv. 9. gr. skuli aldrei vera lengri en tvö ár í þeim tilvikum þegar veitt er tímabundið atvinnuleyfi vegna tiltekins starfs útlendinga hjá öðrum atvinnurekanda en þeim sem leyfið var skilyrt við. Er þetta lagt til þar sem heimilt er að endurnýja veitingu tímabundins atvinnuleyfis á grundvelli 9. gr. laganna án tímatakmarkana. Um nánari skýringar vísast til umfjöllunar í skýringum við 42. gr. frumvarps þessa.

Um 48. gr.

Lagðar eru til breytingar á 19. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga þar sem kveðið er á um meðferð umsóknar um atvinnuleyfi. Í 7. mgr. 19. gr. laganna er kveðið á um að heimilt sé að synja um veitingu atvinnuleyfis vegna starfa hjá atvinnurekanda sem áður hefur gerst sekur um að hafa ráðið útlending til starfa án tilskilins atvinnuleyfis samkvæmt lögnum þrátt fyrir að skilyrði þeirra séu uppfyllt. Jafnframt er kveðið á um að hið sama gildi um útlending sem hefur gerst sekur um að ráða sig til starfa án tilskilins atvinnuleyfis samkvæmt lögnum. Í skýringum við d-lið 9. gr. frumvarps þess er varð að lögum nr. 78/2008, um breytingu á lögum nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga, og lögum nr. 47/1993, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, með síðari breytingum, kemur meðal annars fram að eðlilegt þyki að stofnunin meti sérstaklega hvort málefnalegt sé að atvinnurekandi sem áður hefur gerst sekur um brot á lögnum geti ráðið til sín útlending á grundvelli tímabundins at-

vinnuleyfis. Því sé miðað við að hvert tilvik sé metið sérstaklega og hið sama sé lagt til þegar útlendingur hefur gerst sekur um að ráða sig til starfa hér á landi án tilskilinna leyfa. Hins vegar er ekki að finna í skýringunum nánari umfjöllun um hvað átt sé við með orðunum „að hafa gerst sekur um“ fyrrnefnda háttsemi en við framkvæmd laganna hefur þótt óljóst hvort verið sé að vísa til saknæmrar háttsemi þar sem sýnt hefur verið fram á ásetning eða hvort eingöngu sé verið að vísa til þess að háttsemin hafi átt sér stað en ætla má að hvort tveggja geti rúmast innan orðskýringa samkvæmt orðanna hljóðan.

Í ljósi þessa vafa um lögskýringu umræddra orða er í frumvarpi þessu lagt til að orðin verði felld brott úr ákvæðinu og einungis verði vísað til háttseminnar. Jafnframt er lagt til að tekið verði fram að brot gegn ákvæðum laganna, hvort sem um er að ræða af hálfu atvinnurekanda eða útlending, veiti Vinnumálastofnun heimild til að hafna umsókn um tímabundið atvinnuleyfi hér á landi. Í þessu sambandi er átt við hvers konar brot gegn ákvæðum laganna, svo sem ef atvinnurekandi hefur áður haft útlending í vinnu á grundvelli tímabundins atvinnuleyfis en ekki greitt honum laun í samræmi við gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði þar sem vinnan fer fram. Er þannig lagt til að skýrt verði kveðið á um í lögum að hafi atvinnurekandi áður brotið gegn ákvæðum laganna, svo sem með því að hafa ráðið útlending til starfa án tilskilins atvinnuleyfis samkvæmt lögum, með því að hafa ekki greitt útlendingi með atvinnuleyfi laun samkvæmt viðeigandi kjarasamningi eða komi í ljós við eftirlit Vinnumálastofnunar eða annarra eftirlitsaðila á innlendum vinnumarkaði að útlendingur sé við störf á vinnustaðnum án tilskilins atvinnuleyfis, sé Vinnumálastofnun heimilt að synja um veitingu atvinnuleyfis hér á landi vegna fyrirhugaðra starfa útlending hjá viðkomandi atvinnurekanda. Er því ekki gert ráð fyrir að sýna þurfi fram á huglægan ásetning í tengslum við brot gegn ákvæðum laganna heldur verði nægjanlegt að Vinnumálastofnun sýni fram á að viðkomandi útlendingur hafi verið ráðinn til starfa hér á landi án tilskilins atvinnuleyfis, svo dæmi sé tekið. Er í því sambandi gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun geti sýnt fram á brot gegn ákvæðum laganna með upplýsingum úr staðgreiðsluskrá ríkisskattstjóra eða upplýsingum sem stofnunin eða aðrir eftirlitsaðilar á vinnumarkaði afla á grundvelli annarra laga, svo sem laga um starfsmannaleigur, laga um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum eða laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra. Jafnframt er gert ráð fyrir að skýrt verði kveðið á um í lögum að hið sama gildi í þeim tilvikum þegar sótt er um tímabundið atvinnuleyfi á grundvelli laganna fyrir útlending sem áður hefur brotið gegn ákvæðum laganna, svo sem með því að hafa ráðið sig til starfa hér á landi án tilskilins atvinnuleyfis samkvæmt lögum.

Um 49. gr.

Lagðar eru til breytingar á 20. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga þar sem kveðið er á um útgáfu atvinnuleyfa. Í gildandi 2. mgr. 20. gr. laganna er kveðið á um að útlendingur skuli hafa útgefið atvinnuleyfi ávallt meðferðis og sýna það krefjist lögregla þess. Hér er lagt til að hið sama skuli gilda krefjist Vinnumálastofnun þess að útlendingur sýni útgefið atvinnuleyfi. Er þetta lagt til þannig að Vinnumálastofnun verði gert kleift að sinna lögbundnu eftirliti, sbr. 26. gr. laganna, að því er varðar heimild útlendinga til að starfa hér á landi. Er þetta jafnframt lagt til í samræmi við þær breytingar sem lagðar eru til í frumvarpi þessu á 26. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga.

Um 50. gr.

Lagt er til að við 22. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga bætist ný málsgrein sem kveður á um að útlendingum sem undanþegnir eru kröfu um atvinnuleyfi hér á landi á grundvelli laga um

atvinnuréttindi útlendinga verði gert skylt að veita Vinnumálastofnun þær upplýsingar sem stofnunin kann að óska eftir í þágu eftirlits, sbr. 26. gr. laganna. Er þetta lagt til í því skyni að Vinnumálastofnun geti á grundvelli eftirlitsheimilda sinna skv. 26. gr. laganna óskað eftir tilteknum upplýsingum frá umræddum útlendingum til að meta hvort þeir uppfylli skilyrði þess að vera undanþegnir kröfu um atvinnuleyfi hér á landi skv. 22. gr. laganna eða hvort önnur ákvæði laganna eigi við um störf viðkomandi á vinnumarkaði hérlendis.

Jafnframt er lagt til að við 22. gr. bætist fyrirsögn og er það í samræmi við önnur ákvæði laganna sem bera tilteknar fyrirsagnir.

Um 51. gr.

Hér er lagt til að útlendingum sem undanþegnir eru kröfu um atvinnuleyfi hér á landi vegna tiltekinnar vinnu í allt að 90 daga á ári á grundvelli 23. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga verði gert skylt að tilkynna til Vinnumálastofnunar um vinnu sína hér á landi eigi síðar en sama dag og vinnan hefst í hvert skipti. Er jafnframt gert ráð fyrir að í tilkynningunni til Vinnumálastofnunar komi fram tilteknar upplýsingar, annars vegar um hlutaðeigandi atvinnurekanda, eftir því sem við á, og hins vegar um viðkomandi útlending. Enn fremur er lagt til að umræddum útlendingum verði jafnframt gert skylt að veita Vinnumálastofnun þær upplýsingar sem stofnunin kann að óska eftir í þágu eftirlits, sbr. 26. gr. laganna. Er þetta lagt til í því skyni að Vinnumálastofnun geti á grundvelli eftirlitsheimilda sinna skv. 26. gr. laganna fengið tilteknar upplýsingar til að meta hvort vinna umræddra útlendinga hér á landi sé þess eðlis að þeir séu undanþegnir kröfu um atvinnuleyfi hér á landi skv. 23. gr. laganna eða hvort önnur ákvæði laganna eigi um við störf þeirra á vinnumarkaði hérlendis.

Jafnframt er lagt til að við 23. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga bætist fyrirsögn og er það í samræmi við önnur ákvæði laganna sem bera fyrirsagnir.

Um 52. gr.

Lagt er til að við 25. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga verði bætt nýrri málsgrein þar sem skýrt verði kveðið á um að eftirlitsfulltrúum samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, Útlendingastofnun, lögreglu, skattyfirvöldum, tollyfirvöldum, kærunefnd útlendingamála, félagsþjónustu sveitarfélaga og Þjóðskrá Íslands sé skylt að láta Vinnumálastofnun í té upplýsingar sem stofnunin telur nauðsynlegar í þágu eftirlits, sbr. 26. gr. laganna. Er þetta lagt til þar sem upplýsingar frá framangreindum aðilum geta í sumum tilvikum verið nauðsynlegar til að Vinnumálastofnun geti haft eftirlit með því hvort brotið sé gegn ákvæðum laganna. Er með þessu jafnframt verið að undirstrika mikilvægi þess að opinberar stofnanir hafi með sér samstarf í því skyni að stuðla að því að farið sé að ákvæðum laga og reglugerða er gilda á innlendum vinnumarkaði. Í þessu sambandi er gert ráð fyrir að kveðið verði á um sérstaka þagnarskyldu starfsmanna Vinnumálastofnunar hvað varðar þær upplýsingar sem stofnunin fær frá öðrum stjórnvöldum á grundvelli ákvæðisins.

Samkvæmt 2. mgr. 25. gr. gildandi laga um atvinnuréttindi útlendinga er, að því marki sem nauðsynlegt er til að tryggja að útlendingar starfi löglega hér á landi, heimilt við vinnslu persónuupplýsinga að samkeyra upplýsingar Vinnumálastofnunar við upplýsingar frá öðrum stofnunum sem nánar eru tilgreindar með tæmandi hætti í ákvæðinu. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að Vinnumálastofnun verði jafnframt heimilt að samkeyra upplýsingar stofnunarinnar við upplýsingar frá tollyfirvöldum, til viðbótar við þær stofnanir sem þegar eru taldar upp í ákvæðinu, í því skyni að auka möguleika Vinnumálastofnunar enn frekar en nú er til að tryggja að útlendingar starfi löglega hér á landi.

Þá er lagt til að við 25. gr. bætist ný málsgrein þar sem kveðið verði á um almenna þagnar-skyldu starfsmanna Vinnumálastofnunar eða með öðrum orðum að þeim sé óheimilt að nota að-stöðu sína til að afla sér annarra upplýsinga en þeirra sem nauðsynlegar eru eða kunni að vera nauðsynlegar í þágu eftirlits samkvæmt lögnum. Jafnframt er gert ráð fyrir að starfsmönnum Vinnumálastofnunar verði óheimilt að veita öðrum upplýsingar ef þeir hafa fengið vitneskjuna vegna eftirlits síns og ástæða er til að ætla að þeim skuli haldið leyndum. Þrátt fyrir framan-greint er þó gert ráð fyrir í frumvarpinu að Vinnumálastofnun verði heimilt að veita öðrum eftir-litsstjórnvöldum viðeigandi upplýsingar sem stofnuninni kunna að berast á grundvelli laganna enda verði eingöngu um að ræða upplýsingar sem ætla megi að falli undir málefnasvið hlutað-eigandi eftirlitsstjórnvalds. Jafnframt er gert ráð fyrir að fái Vinnumálastofnun upplýsingar sem gefi til kynna að brotið sé gegn íslenskum lögum og reglum sé stofnuninni skylt að afhenda hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi eða lögreglu, eftir atvikum, upplýsingarnar. Þá er mælt fyrir um að eftirlitsstjórnvöldum sem fá upplýsingar frá Vinnumálastofnun á grundvelli ákvæðisins beri að fara með persónuupplýsingar í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð per-sónuupplýsinga. Er þetta lagt til í því skyni að efla samvinnu eftirlitsstjórnvalda á vinnumarkaði en þó þannig að farið sé með upplýsingar sem trúnaðarmál og að ekki verði veittar aðrar upplýs-ingar en þær sem nauðsynlegar teljast til að hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvald geti sinnt lögbundnu eftirliti sínu.

Um 53. gr.

Í 1. mgr. 26. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga er kveðið á um að lögregla og Vinnu-málastofnun hafi eftirlit með framkvæmd laganna. Jafnframt er kveðið á um að atvinnurekandi skuli veita lögreglu og Vinnumálastofnun aðgang að skjölum eða öðrum gögnum sem nauðsyn-leg eru til að sýna fram á að ekki hafi verið brotið gegn lögnum. Í 2., 3. og 4. mgr. 26. gr. er síðan nánar kveðið á um störf lögreglu í tengslum við framkvæmd laganna. Í þessari grein frum-varpsins er lagt til að hið sama skuli gilda um Vinnumálastofnun og gildir um lögreglu sam-kvæmt ákvæðinu þannig að Vinnumálastofnun verði gert kleift að sinna lögbundnum skyldum sínum hvað varðar framkvæmd laganna. Þá er lagt til að við 2. mgr. 26. gr. laganna bætist að starfsmenn Vinnumálastofnunar sem sinna eftirliti á vinnustöðum skuli sýna sérstök skírteini við störf sín líkt og gert er ráð fyrir að lögreglan geri samkvæmt gildandi lögum. Er þá við það miðað að á umræddum skírteinum starfsmanna Vinnumálastofnunar komi meðal annars fram að þeir séu starfsmenn stofnunarinnar sem ætlað er að sinna eftirliti á vinnustöðum. Er þetta lagt til þannig að atvinnurekendur og útlendingar sem umræddir starfsmenn Vinnumálastofnunar eiga samskipti við í tengslum við eftirlit á vinnustöðum velkist ekki í vafa um heimild fyrrnefndra starfsmanna til þeirra starfa sem þeir gegna.

Um 54. gr.

Í samræmi við breytingar sem lagðar eru til í 55. gr. frumvarps þessa hvað varðar 36. gr. laga, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum er í þessari grein frumvarpsins lagt til að millifyrirsögn á undan fyrrnefndri 36. gr. verði breytt þannig að ekki verði lengur vísað til skyldu verktaka og fleiri heldur verði vísað til skyldu verkkaupa, fulltrúa verkkaupa, samræm-ingaraðila öryggis- og heilbrigðismála og atvinnurekanda í tengslum við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð og þar með lögð áhersla á skyldur sem framangreindum aðilum ber að uppfylla við þær tilteknu aðstæður.

Lagt er til að 36. gr. laganna verði breytt þannig að í ákvæðinu verði skýrt kveðið á um skyldur verkkaupa, fulltrúa verkkaupa og samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála þegar um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð, meðal annars með hliðsjón af efni til-

skipunar ráðsins 92/57/EBE um framkvæmd lágmarkskrafna um öryggi og hollustuhætti á bráðabirgða- eða færanlegum byggingarsvæðum (áttunda sértílskipun í skilningi 1. mgr. 16. gr. tilskipunar 89/391/EBE) sem felld var undir samninginn um Evrópska efnahagssvæðið með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar frá 21. mars 1994. Í tilskipun þessari er meðal annars kveðið á um tilteknar skyldur verkkaupa, fulltrúa verkkaupa og samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála á vinnustað þegar um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð sem ekki þykir nægjanlega skýrt kveðið á um í lögnum. Í því skyni að gera skyldur fyrrnefndra aðila skýrari en nú er þegar um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð og endurspeglar betur en nú er í ákvæðum laganna efni fyrrnefndrar tilskipunar er meðal annars lagt til að skýrt verði kveðið á um í 36. gr. laganna að sé um að ræða fleiri en einn atvinnurekanda að störfum samtímis við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð beri viðkomandi verkkaupa eða fulltrúa verkkaupa að skipuleggja og samræma aðgerðir sem tryggja að við hönnun, undirbúning og framkvæmd þess verks sem um ræðir verði gætt fyllsta öryggis, góðs aðbúnaðar og hollustuhátta. Er jafnframt tekið fram að í því felist meðal annars gerð öryggis- og heilbrigðisáætlunar eftir því sem við á, sbr. 6. mgr. ákvæðisins. Í samræmi við efni fyrrnefndrar tilskipunar er jafnframt gert ráð fyrir að í þessum tilteknu tilvikum beri hlutaðeigandi verkkaupa eða fulltrúa verkkaupa að fela samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála að gegna framan- greindum skyldum við undirbúning og framkvæmd verks. Á þetta jafnt við hvort sem þeir atvinnurekendur sem í hlut eiga eru að vinna verk á viðkomandi vinnustað fyrir hlutaðeigandi verkkaupa á grundvelli verksamnings við verkkaupann eða á grundvelli verksamnings við aðra atvinnurekendur sem eru að störfum á vinnustaðnum.

Jafnframt er gert ráð fyrir að verkkaupa eða fulltrúa verkkaupa beri að tilkynna Vinnueftirliti ríkisins um vinnustað áður en vinna hefst þegar um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð og ráðgert er að vinna standi yfir lengur en í 30 daga og fleiri en 20 starfsmenn verði við vinnu samtímis. Sama eigi við um vinnustað þar sem um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð og ráðgert er að vinna taki lengri tíma en sem nemur 500 dagsverkum.

Enn fremur er gert ráð fyrir að við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð í því umfangi sem um getur í 5. mgr. ákvæðisins sem og við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð þar sem vinna telst sérstaklega hættuleg beri verkkaupa eða fulltrúa verkkaupa að sjá um að gerð sé öryggis- og heilbrigðisáætlun áður en vinna hefst í því skyni að tryggja að við framkvæmd verksins verði gætt fyllsta öryggis, góðs aðbúnaðar og hollustuhátta. Áætlunin feli meðal annars í sér almennar reglur sem gilda skulu á vinnustaðnum og lýsingu á sérstökum aðgerðum sem framkvæma þarf til að unnt sé að uppfylla kröfur sem gerðar séu í lögnum í tengslum við öryggi, góðan aðbúnað og hollustuhætti á vinnustöðum.

Tekið er fram að þrátt fyrir að verkkaupi eða fulltrúi verkkaupa feli samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála að gegna tilteknum skyldum samkvæmt ákvæðinu leysi það verkkaupa eða fulltrúa verkkaupa ekki undan ábyrgð samkvæmt ákvæðinu. Þá er tekið fram að þrátt fyrir að verkkaupi feli fulltrúa sínum að gegna tilteknum skyldum samkvæmt ákvæðinu leysi það verkkaupa ekki undan ábyrgð samkvæmt ákvæðinu fái hann vitneskju um að fulltrúi verkkaupa hafi ekki gegnt þeim skyldum sem verkkaupi hefur falið honum að gegna á grundvelli skriflegs samkomulags þess efnis. Gert er ráð fyrir að í slíkum tilvikum beri verkkaupa að grípa til ráðstafana til að tryggja að skyldum ákvæðisins sé fullnægt. Í þessu sambandi ber jafnframt að geta þess að eðli málsins samkvæmt má ætla að þegar um fleiri en einn verkkaupa er að ræða beri hlutaðeigandi verkkaupar sameiginlega ábyrgð hvað varðar skyldur samkvæmt ákvæðinu. Í þessu sambandi er vert að geta þess að á vinnustöðum þar sem um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð ber nú þegar að uppfylla skyldur sem kveðið er á um í reglum nr. 547/1996, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggisráðstafanir á byggingarvinnustöðum og við aðra

tímabundna mannvirkjagerð, en ákvæði þeirra reglna byggjast á efni þeirrar tilskipunar sem hér um ræðir. Frumvarp þetta felur því ekki í sér auknar skyldur hvað þetta varðar heldur er einungis lagt til að skýrar verði kveðið á um þessar tilteknu skyldur í ákvæðum laganna en nú er til samræmis við efni þeirrar tilskipunar sem um ræðir. Því má ætla að áhrif þessara breytinga á atvinnurekendur verði óveruleg.

Lagt er til að sérstaklega verði tekið fram að með samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála sé átt við einstakling eða atvinnurekanda sem falið er af verkkaupa eða fulltrúa verkkaupa að gegna tilteknum skyldum við undirbúning og framkvæmd verks, svo sem hvað varðar umsjón með skipulagningu og samræmingu aðgerða, sbr. 4. mgr. ákvæðisins, þar sem fleiri en einn atvinnurekandi er að störfum samtímis við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð. Einnig er lagt til að tekið verði fram að með verkkaupa sé átt við einstakling eða atvinnurekanda sem verk er unnið fyrir í tengslum við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð. Að auki er gert ráð fyrir að tekið verði fram að með fulltrúa verkkaupa sé átt við einstakling eða atvinnurekanda sem ber ábyrgð á hönnun og/eða framkvæmd og/eða eftirliti með verki og starfar í þágu verkkaupa á grundvelli skriflegs samkomulags þess efnis.

Þá er lagt til að ráðherra verði heimilt að setja nánari reglur í reglugerð, að fenginni umsögn stjórnar Vinnueftirlits ríkisins, um þau atriði sem kveðið er á um í ákvæðinu, meðal annars um gerð skriflegrar áætlunar um öryggi og heilbrigði við hönnun, undirbúning og framkvæmd verks í tengslum við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð sem og í tengslum við mat á því hvers konar vinna við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð teljist sérstaklega hættuleg, hvað atriði koma skulu fram í tilkynningu til Vinnueftirlits ríkisins skv. 5. mgr., skipun, skyldur og hæfni samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála sem og um gerð öryggis- og heilbrigðisáætlunar skv. 6. mgr., þ.m.t. þau atriði sem koma skulu fram í slíkri áætlun.

Vert er að ítreka að ákvæði þetta á einungis við á vinnustöðum þar sem um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð. Samkvæmt ÍSAT2008 (deild 41) telst bygging húsnæðis og þróun byggingarverkefna til byggingarstarfsemi, svo sem í tengslum við nýbyggingar, viðgerðir, viðbyggingar og breytingar sem og uppsetningu forsmíðaðra bygginga eða mannvirkja á byggingarlóð og einnig tímabundin mannvirki. Samkvæmt ÍSAT2008 (deild 42) telst hins vegar til mannvirkjagerðar gerð vega, brúa, ganga, flugvalla, hafna, fráveitukerfa, iðnaðarmannvirkja, mannvirkja til íþróttaiðkunar utan dyra o.þ.h., svo dæmi sé tekið. Jafnframt má í viðauka I við tilskipun ráðsins 92/57/EBE um framkvæmd lágmarkskrafna um öryggi og hollustuhætti á bráðabirgða- eða færanlegum byggingarsvæðum (áttunda sértilskipun í skilningi 1. mgr. 16. gr. tilskipunar 89/391/EBE) finna skrá yfir byggingarframkvæmdir og mannvirkjagerð í skilningi tilskipunarinnar en tekið er þó fram að skráin sé ekki tæmandi.

Um 55. gr.

Hér er lagt til að skýrt verði kveðið á um það í lögum um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum að óheimilt sé að stjórna þeim vélum sem ákvæði 1.–5. mgr. 45. gr. sem og 1. mgr. 46. gr. laganna eiga við um án þess að viðkomandi stjórnandi hafi öðlast fullgild réttindi til að stjórna þeirri vél sem um ræðir hverju sinni samkvæmt reglum sem settar hafa verið á grundvelli 3. mgr. 49. gr. laganna. Er þetta meðal annars lagt til þannig að ekki leiki vafi á að fullgild réttindi eru forsenda þess að heimilt sé að stjórna fyrrnefndum vélum. Verður þetta að teljast mikilvægur þáttur til að tryggja öryggi á vinnustöðum því oft er um að ræða vélar sem geta valdið hættu ef kunnáttumenn eru ekki við stjórn þeirra. Í þessu sambandi ber jafnframt að geta þess að 18. nóvember 2004 var kveðinn upp dómur í Hæstarétti þar sem X var ákærður fyrir brot gegn 1. mgr. 2. gr., sbr. 1. tölul. A-liðar 3. gr. og 1. mgr. 11. gr. reglna nr. 198/1983, um réttindi til að stjórna vinnuvélum, sbr. 1. gr. reglna nr. 24/1999 og 1. gr. reglna nr. 816/2000, sbr. 1. mgr. 99.

gr. laga nr. 46/1980, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, með því að hafa stjórnad lyftara án tilskilinna réttinda. Í dómnum kemur meðal annars fram að í 1. mgr. 2. gr. reglna nr. 198/1983, eins og þeim hafi verið breytt með 1. gr. reglna nr. 816/2000, hafi verið kveðið á um að þeir einir mættu stjórna vinnuvélum sem til þess hefðu réttindi. Enn fremur kemur fram að reglurnar hafi verið settar af stjórn Vinnueftirlits ríkisins og staðfestar af þáverandi félagsmálaráðherra. Jafnframt kemur fram að brot gegn 1. mgr. 2. gr. reglnanna hafi þá getað orðið refsivert samkvæmt 1. mgr. 11. gr. þeirra. Þá kemur fram að reglurnar hafi verið settar með heimild í 3. mgr. 49. gr. laga nr. 46/1980, þar sem upphaflega hafi verið kveðið á um að stjórn Vinnueftirlits ríkisins skyldi setja reglur um kennslu, þjálfun og próf er gæfu til kynna næga þekkingu þeirra sem óskuðu eftir leyfi til að mega stjórna eða fara með tiltekna vélar. Með 15. gr. laga nr. 68/2003, sem tekið hafi gildi áður en ætlað brot X hafi átt sér stað, hafi ákvæðinu verið breytt þannig að þáverandi félagsmálaráðherra skyldi að fenginni umsögn stjórnar Vinnueftirlits ríkisins setja umræddar reglur. Í máli þessu komst Hæstiréttur að þeirri niðurstöðu að löggjafanum hafi ekki verið heimilt að framselja Vinnueftirliti ríkisins vald til að ákveða hvaða háttsemi skyldi varða refsingu samkvæmt lögum um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og var X því sýknaður af kröfu ákærvaldsins.

Í ljósi þeirrar fortakslausu skyldu sem gert er ráð fyrir í ákvæðinu má ætla að verði frumvarpið óbreytt að lögum geti það talist brot á lögnum og geti þar af leiðandi varðað sektum, nema þyngri refsing liggja við að öðrum lögum, sbr. 99. gr. laganna, komi í ljós við eftirlit löggæslumanns eða eftirlitsmanns Vinnueftirlits ríkisins að stjórnendur umræddra véla hafi ekki öðlast fullgild réttindi til að stjórna þeirri vél sem um ræðir hverju sinni.

Um 56. gr.

Í 82. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum er kveðið á um með hvaða hætti Vinnueftirlit ríkisins skuli hafa eftirlit með því að atvinnurekendur er lögin taka til stuðli að góðum aðbúnaði, hollustuháttum og öryggi fyrir starfsmenn sína í starfi. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að við umrætt ákvæði laganna verði bætt þremur nýjum málsgreinum þar sem kveðið verði með skýrum hætti á um að eftirlitsfulltrúar samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, lögregla, skattfyrirvöld, tollyfirvöld, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnumálastofnun og Þjóðskrá Íslands skuli láta Vinnueftirliti ríkisins í té upplýsingar sem stofnunin telur nauðsynlegar í þágu eftirlits á grundvelli laganna. Er með þessu verið að undirstrika mikilvægi þess að opinberar stofnanir sem hafa eftirlit á vinnumarkaði hafi með sér samstarf í því skyni að stuðla að því að farið sé að ákvæðum laga og reglugerða sem og ákvæðum kjarasamninga er gilda á innlendum vinnumarkaði þannig að komið sé í veg fyrir félagsleg undirboð eins og frekast er kostur. Enn fremur er í þessari grein frumvarpsins gert ráð fyrir að í 82. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum verði kveðið á um að Vinnueftirliti ríkisins verði ásamt framangreindum stjórnvöldum heimil vinnsla persónuupplýsinga, þar á meðal þeirra sem viðkvæmar geta talist, að því marki sem slík vinnsla telst nauðsynleg við framkvæmd laganna. Þá er gert ráð fyrir að í fyrirnefndri 82. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum verði kveðið á um að Vinnueftirliti ríkisins verði heimilt við vinnslu persónuupplýsinga að samkeyra upplýsingar stofnunarinnar við upplýsingar tiltekinna stjórnvalda sem nánar eru tilgreind í ákvæðinu að því marki sem stofnunin telur nauðsynlegt svo að stofnunin geti haft eftirlit með framkvæmd laganna. Eru þessar breytingar efnislega samhljóða þeim breytingum sem frumvarp þetta gerir ráð fyrir á ákvæðum laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra og laga um starfsmannaleigur, sbr. 16. og 33. gr. frumvarpsins.

Um 57. gr.

Lagðar eru til breytingar á 83. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum þess efnis að þrátt fyrir 1. mgr. ákvæðisins, er mælt meðal annars fyrir um að starfsmönnum Vinnueftirlits ríkisins sé óheimilt að láta öðrum í té upplýsingar um starfsemi, starfsmenn eða aðra aðila, sem þeir hafa fengið vitneskju um vegna eftirlits síns, sé Vinnueftirliti ríkisins heimilt að veita öðrum eftirlitsstjórnvöldum viðeigandi upplýsingar sem stofnuninni berast á grundvelli laganna enda sé eingöngu um að ræða upplýsingar sem ætla megi að falli undir mál-efnasvið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds, svo sem lögreglu, skattyfirvalda, tollyfirvalda, Tryggingastofnunar ríkisins, Útlendingastofnunar og Vinnumálastofnunar. Þá er lagt til að kveðið verði á um skyldu Vinnueftirlitsins til að veita lögreglu eða hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi upplýsingar sem gefa til kynna að brotið sé gegn íslenskum lögum og reglum. Þá er itrekuð skylda þeirra eftirlitsstjórnvalda sem fá í hendur upplýsingar frá Vinnueftirliti ríkisins á grundvelli framangreinds til að fara með upplýsingarnar í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga. Framangreint er efnislega samhljóða inntaki 16. gr. frumvarpsins er hefur að geyma sams konar ákvæði um Vinnumálastofnun og um nánari skýringar vísast því til skýringa við þá grein. Þá er mælt fyrir um sérstaka þagnarskyldu starfsmanna Vinnueftirlits ríkisins um allt er varðar umkvörtun til stofnunarinnar, þ.m.t. nafn þess sem beinir umkvörtun til stofnunarinnar, sem og upplýsingar sem þeir fá frá öðrum stjórnvöldum á grundvelli 4. mgr. 82. gr. laganna líkt og 56. gr. frumvarpsins gerir ráð fyrir að því ákvæði laganna verði breytt. Þá er lagt til að kveðið verði á um í 83. gr. að þrátt fyrir framangreinda þagnarskyldu starfsmanna Vinnueftirlits ríkisins sé starfsmönnum stofnunarinnar heimilt að greina frá umkvörtun til stofnunarinnar þegar um er að ræða lögmætan tilgang að nánari skilyrðum uppfylltum, þar á meðal að samþykki þess er beindi umkvörtuninni til stofnunarinnar liggi fyrir.

Um 58. gr.

Í greininni eru lagðar til breytingar á 87. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum en í ákvæðinu er kveðið á um heimild Vinnueftirlits ríkisins til að leggja á dagsektir í þeim tilvikum þegar ákvæði laganna eða reglna sem settar eru með stoð í lögnum eru brotin og ekki er farið eftir ákvörðun Vinnueftirlits ríkisins á grundvelli laganna. Eru þær breytingar sem lagðar eru til í þessari grein frumvarpsins til samræmis við breytingar sem frumvarp þetta gerir ráð fyrir á ákvæðum sem snúa að heimild Vinnumálastofnunar til að beita dagsektum á grundvelli laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra, lögum um starfsmannaleigur og lögum um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, sbr. 19., 35. og 40. gr. frumvarps þessa. Þannig er gert ráð fyrir að bætt verði við 87. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum að aðila sem fyrirhuguð ákvörðun um dagsektir beinist að skuli veittur frestur til að koma að skriflegum athugasemdum áður en ákvörðun er tekin. Enn fremur er lagt til að skriflegur rökstuðningur skuli fylgja tilkynningu Vinnueftirlits ríkisins um fyrirhugaða ákvörðun um dagsektir sem og tilkynningu um ákvörðun um dagsektir.

Gert er ráð fyrir að í umræddu ákvæði laganna verði skýrt tekið fram að ákvörðun um dagsektir feli það í sér að sá aðili sem ákvörðunin beinist að greiði sekt fyrir hvern dag frá og með upphafi fyrsta virka dags eftir að honum var tilkynnt um ákvörðunina og að gjalddaga kröfunnar skuli jafnframt miða við það tímamark. Þá er lagt til að tekið verði fram í ákvæðinu að miða skuli síðasta sektardag við þann dag þegar bætt hefur verið úr annmörkum að mati Vinnueftirlits ríkisins.

Í 2. mgr. 87. gr. gildandi laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum er kveðið á um að dagsektir geti numið allt að 100.000 kr. á sólarhring en með frumvarpinu er lagt til að

sú fjárhæð verði hækkuð í allt að 1 millj. kr. á dag til samræmis við fjárhæðir dagsekta skv. 1. mgr. 11. gr. laga um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi sem og í samræmi við önnur ákvæði frumvarpsins þar sem fjallað er um breytingu á ákvæðum annarra laga um dagsektir, sbr., sbr. 19., 35. og 40. gr. frumvarpsins. Þá er gert ráð fyrir að áfram verði litið til sömu sjónarmiða við ákvörðun dagsekta og samkvæmt gildandi lögum, svo sem til þess hversu aðkallandi úrbæturnar og þess hversu umfangsmikill viðkomandi atvinnurekstur er auk þess sem gert er ráð fyrir að litið verði til fjölda starfsmanna þess aðila sem ákvörðun um dagsektir beinist að.

Samkvæmt 3. mgr. 87. gr. gildandi laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum skulu dagsektir renna í ríkissjóð. Í ákvæði frumvarps þessa er gert ráð fyrir að svo verði áfram en þó er gert ráð fyrir að kostnaður Vinnueftirlits ríkisins vegna álagningar og innheimtu renni ekki í ríkissjóð. Samsvarandi breytingar eru lagðar til í 19., 35. og 40. gr. frumvarps þessa í tengslum við ákvæði um dagsektir í lögum um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra, lögum um starfsmannaleigur og lögum um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum. Loks er lagt til að við umrædda 87. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum verði bætt að um ákvarðanir Vinnueftirlits ríkisins um dagsektir fari að öðru leyti samkvæmt ákvæðum stjórnsýslulaga.

Um 59. gr.

Í frumvarpinu er lagt til að við lög nr. 105/2014, um frjálstan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, verði bætt ákvæði þar sem fram komi að tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/54/ESB frá 16. apríl 2014, um ráðstafanir til að greiða fyrir því að launþegar geti nýtt sér þau réttindi sem þeir hafa í tengslum við frjálsa för launþega sé innleidd með ákvæðum laganna. Ekki er því gert ráð fyrir að ákvæðum laganna verði breytt heldur einungis að tekið verði fram í sérstöku ákvæði í lögnum að fyrrnefnd tilskipun hafi verið innleidd. Frjálsa för er talin vera lykilþáttur í þróun vinnumarkaðar og telst til grundvallarréttinda innan Evrópska efnahagssvæðisins en reynist þó enn mikil áskorun. Tilskipun 2014/54/ESB er meðal annars ætlað að styrkja enn frekar framkvæmd reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 492/2011 um frjálsa för launafólks innan Sambandsins sem innleidd var með lögum nr. 105/2014, um frjálstan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins. Í aðfaraorðum tilskipunar 2014/54/ESB kemur meðal annars fram mikilvægi þess að koma í veg fyrir ólíka og ranga beitingu laga er varða frjálsa för launafólks og er í því sambandi hverju aðildarríki í sjálfsvald sett hvort fela skuli þau verkefni sem tilskipunin kveður á um stofnun eða aðila sem þegar er til staðar og hefur svipuð markmið og kveðið er á um í tilskipuninni þ.e. að stuðla að frjálstri för launafólks, eða hvort koma eigi á fót nýrri stofnun eða aðila til að annast framkvæmdina.

Tilskipun 2014/54/ESB kveður meðal annars á um að sérhvert aðildarríki skuli tilnefna eina eða fleiri stofnanir eða aðila sem stuðla skuli að, greina, fylgjast með og styðja jafna meðferð launafólks á Evrópska efnahagssvæðinu og aðstandenda þeirra án mismununar á grundvelli ríkisfangs, óréttmætra takmarkana eða hindrana hvað varðar frjálsa för. Líkt og að framan er rakið þykir ljóst að allar þær skyldur sem lagðar eru á aðildarríki í tilskipun 2014/54/ESB sé nú þegar kveðið á um í lögum nr. 105/2014 og er í 3. gr. gildandi laga meðal annars kveðið á um þriggja manna nefnd sem skal hafa eftirlit með framkvæmd laganna. Jafnframt er kveðið á um að komi upp ágreiningur hvort fylgt sé ákvæðum 7. gr. reglugerðar (ESB) nr. 492/2011 sé heimilt að vísa þeim ágreiningi til nefndarinnar sem leitast skal við að leysa þann ágreining. Í þessum tilgangi getur nefndin leitað eftir upplýsingum hjá stofnunum, samtökum eða einstökum fyrirtækjum sem veita nefndinni nauðsynlegar upplýsingar um almenn ráðningar- og starfskjör í atvinnugreinum og fyrirtækjum. Þá kemur fram að verði sátt eigi komið á með aðilum sé heimilt

að leita til dómstóla. Samkvæmt gildandi lögum skal Alþýðusamband Íslands tilnefna einn fulltrúa, Samtök atvinnulífsins annan fulltrúa og þriðji fulltrúinn skal skipaður án tilnefningar og skal hann vera formaður.

Þegar nefndin fjallar um mál sem varðar sérstaklega opinbera starfsmenn er falla undir atvinnu- og búseturéttindi Evrópska efnahagssvæðisins skulu tveir fulltrúar taka sæti í nefndinni auk fulltrúa skv. 1. mgr. 3. gr. laganna. Skal annar þeirra tilnefndur af hlutaðeigandi heildarsamtökum opinberra starfsmanna og hinn af ráðherra er fer með starfsmannamál ríkisins eða Sambandi íslenskra sveitarfélaga eftir því sem við á. Þegar nefndin tekur hins vegar til umfjöllunar erindi er varða sérstaklega starfsmenn er starfa hjá hinu opinbera er gert ráð fyrir að fulltrúi hlutaðeigandi heildarsamtaka stéttarfélaga opinberra starfsmanna taki einnig sæti í nefndinni sem og annaðhvort fulltrúi þess ráðuneytis er fer með starfsmannamál ríkisins eða Sambands íslenskra sveitarfélaga, eftir því hvort umfjöllun beinist að ríki eða sveitarfélagi sem vinnuveitanda.

Um 60. gr.

Í greininni er gert ráð fyrir að frumvarp þetta öðlist þegar gildi verði það samþykkt sem lög frá Alþingi.

Í 13. gr. frumvarpsins er kveðið á um að við lög um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra bætist tvö ný ákvæði, 11. gr. a og 11. gr. b. Er í ákvæðum þessum annars vegar kveðið á um ábyrgð notendafyrirtækis í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð á greiðslu vangoldinna lágmarkslauna starfsmanna sem starfa hér á landi á vegum fyrirtækis við veitingu þjónustu á grundvelli þjónustusamnings fyrirtækis og viðkomandi notendafyrirtækis, sbr. fyrirhugaða 11. gr. a. Hins vegar er kveðið á um undanþágur frá fyrrnefndri ábyrgð notendafyrirtækis í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð, sbr. fyrirhugaða 11. gr. b. Eðli málsins samkvæmt er gert ráð fyrir að fyrrnefnd ábyrgð notendafyrirtækis í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð gildi einungis vegna þjónustusamninga sem gerðir verða eftir gildistöku laga þessara, verði frumvarp þetta óbreytt að lögum, og að hið sama gildi varðandi undanþágur frá ábyrgð notendafyrirtækis í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð.